

05
2023

ISSN 1508-0641

NOWA CURRENDA

ENDDA

Miesięcznik
komorników sądowych

NDDA

NOWA

CURRENDA

DWA

NOWA CURRENDA

Miesięcznik
komorników sądowych

Redaktor naczelny: **prof. ALK dr hab. Joanna Studzińska**

Redaktor prowadzący: Magdalena Kirska-Okuniewska

Redakcja językowa: Magdalena Kirska-Okuniewska

Projekt okładki: Karol Szczawiński

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo do skracania tekstów. Uprzejmie informujemy, że przesłanie tekstu artykułu czy opracowania na adres redakcji wiąże się ze zgodą na jego ewentualne opublikowanie na łamach czasopisma i przeniesienie na wydawnictwo przysługujących do niego praw autorskich. W przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających przeniesienie praw autorskich do tekstu na wydawcę autor zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie redakcję. Redakcja zastrzega sobie także prawo do wprowadzania zmian w nadesłanych tekstach.

Stali współpracownicy:

Agnieszka Żelazna

Mateusz Sztandur

dr Monika Ged

dr Joanna Szachta

dr Grzegorz Kamieński

Wydawca:

Currenda Sp. z o.o.

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot

tel.: 58 550 38 75, 58 550 38 76

e-mail: nowa.currenda@currenda.pl

www.sklep.currenda.pl

czytelnia.currenda.pl

© Copyright by

Currenda Spółka z o.o.

ISSN 1508-0641

Spis treści

Od redakcji 6

ZMIANY W PRAWIE

Aplikacja komornicza: istotne zmiany 10

MARTA PAWŁOWSKA

AKTUALNOŚCI

Sądowe postępowanie
o wyjawieniu majątku 19

HUBERT FRANAS

Prawo zarządcy nieruchomości do
wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków 38

DR MONIKA GED

TEMAT NUMERU

Nowelizacja kodeksu postępowania
cywilnego – postępowanie zabezpieczające
i wybrane zagadnienia postępowania
egzekucyjnego 57

DR HAB. JOANNA STUDZIŃSKA PROF. ALK

ORZECZNICTWO

Przegląd orzecznictwa 71

MATEUSZ SZTANDUR

Okiem praktyka orzecznika 81

ANNA GOŁĘBIOWSKA

PO GODZINACH

Komornicze hAlku, czyli sztuczna
inteligencja w egzekucji 91

TOMASZ CHOJNACKI

Szanowni Państwo!

Zmiany dokonane ustawą z 9 marca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 614) objęły w zasadzie wszystkie postępowania, nie tylko postępowanie rozpoznawcze. Część z nich ma charakter porządkujący, jak dostosowanie pojęć wprowadzonych poprzednimi ustawami, część jednak modyfikuje pewne instytucje. Tak jest chociażby z przywróceniem zażaleń dewolutywnych w postępowaniu zabezpieczającym i częściowo w postępowaniu egzekucyjnym. Wątpliwości w tym zakresie doczekały się licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, co wymusiło dokonane zmiany. Podobnie odnośnie do postanowień wydawanych w postępowaniu egzekucyjnym, gdzie wątpliwości budziła konieczność lub dopuszczalność składania wniosku o uzasadnienie takiego postanowienia. Wydana przez Sąd Najwyższy uchwała dokonała wykładni regulacji, która obecnie została zmodyfikowana. Wiele trudności praktycznych budzi konieczność badania przedawnienia czy następstwa prawnego. Nowelizacją z 9 marca 2023 r. ustawodawca objął także te instytucje, wyłączając dopuszczalność badania przedawnienia odsetek. Także regulacje dotyczące wprowadzonych wcześniejszymi ustawami elektronicznych licytacji z ruchomości i nieruchomości zostały usprawnione. Stąd istotne jest zwrócenie uwagi na charakter tych zmian i ich znaczenie praktyczne. W niniejszym wydaniu znajdują Państwo drugi, ale nie ostatni artykuł, w którym omówiono zmiany w k.p.c. W „Nowej Currendzie” 6/2023 przedstawimy regulacje z zakresu licytacji elektronicznych i egzekucji z nieruchomości.

Mamy dla Państwa także wiele ciekawych opracowań merytorycznych poruszających zagadnienia istotne z punktu widzenia praktyki. Radczyni prawna dr Monika Ged omawia *Prawo zarządcy nieruchomości do wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków*. Wiąże się to z faktem, że egzekucja z nieruchomości jest jednym z najbardziej skomplikowanych i czasochłonnych sposobów egzekucji, gdyż liczba czynności podejmowanych przez organ egzekucyjny, a zmierzających do spieniężenia majątku dłużnika, jest znaczna, a w celu zachowania zajętej nieruchomości w stanie niepogorszonym, w której ustawodawca upatruje składnika majątku dłużnika o znacznej wartości, przyjęto, że przez cały czas prowadzenia egzekucji, nad nieruchomością należy sprawować zarząd. Wydaje się, że regulacja dotycząca prawa zarządcy do wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków poniesionych w związku ze sprawowanym zarządem ma charakter optymalny. Wejście w życie ustawy z 22 marca 2018 r. spowodowało istotne zmiany w aplikacji komorniczej. Ważnym *novum*, jakie wprowadziła ta ustawa, jest limit przy naborze na aplikację. Nadto w wyniku zmian

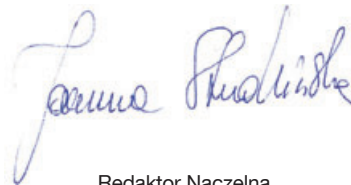
Fot. Bogusława Guzowska

została ona podporządkowana celom wyłącznie edukacyjnym. Z tych względów Marta Pawłowska, doktorantka ALK i prawniczka w kancelarii komorniczej, przedstawia te zagadnienia w opracowaniu *Aplikacja komornicza – istotne zmiany*.

Hubert Franas, asystent sędziego w Sądzie Okręgowym w Toruniu, omawia sądowe postępowanie o wyjawieniu majątku, wskazując, że postępowanie w przedmiocie wyjawienia majątku zakwalifikować należy do kategorii spraw cywilnych w rozumieniu art. 1 k.p.c., jednak w znaczeniu materialnoprawnym w przypadku wyjawienia majątku w egzekucji administracyjnej u podstaw tego postępowania leżeć będzie stosunek administracyjny. Autor zwraca uwagę na pozytywne i negatywne aspekty tej instytucji, która ma długą tradycję w polskim porządku prawnym.

W stałych rubrykach mamy jak zwykle dużo orzecznictwa. Anna Gołębiowska, referendarz sądowy, w artykule z cyklu „Okiem praktyka orzecznika” przedstawia rozważania o różnorodnych przypadkach zastosowania przepisu art. 29 ust. 1 zd. 3 ustawy o kosztach komorniczych. Natomiast Mateusz Sztandur, absolwent studiów doktoranckich UG, omawia najnowsze orzecznictwo z zakresu postępowania egzekucyjnego, tym razem odnośnie do problematyki pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w kontekście przeniesienia spornej wierzytelności na rzecz funduszu oraz braku należytego zawiadomienia dłużniczki o tym fakcie, skargi na postanowienie komornika sądowego w postaci wydanego postanowienia o wynagrodzeniu przyznanym biegłemu sądowemu z tytułu sporządzonej opinii i zażalenia nabywcy licytacyjnego na postanowienie stwierdzające utratę skutków przybicia i utratę rękojmi w kontekście braku należytego uzupełnienia zażalenia na wezwanie sądu. Natomiast komornik ksiązkowy Tomasz Chojnacki postanowił przeprowadzić eksperyment dotyczący zdolności Chatu GPT do tworzenia poezji. Efekty są zaskakujące.

Życzymy miłej lektury!

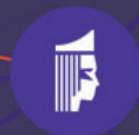

Redaktor Naczelna

DOŁĄCZ DO SPOŁECZNOŚCI

CURRENDA DLA KANCELARII KOMORNICZYCH

A ZAWSZE BĘDZIESZ NA BIEŻĄCO

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Zawieszenie sądowego postępowania egzekucyjnego

Podstawy i skutki

redakcja naukowa
Józef Jagieła

OSRODEK NAUKOWO-SZKOLENIOWY
PRZY KRAJOWEJ RADZIE KADROWEJ

CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Aplikacja komornicza: istotne zmiany

W związku z wejściem w życie ustawy z 22 marca 2018 r. w aplikacji komorniczej zaszyły znaczące zmiany. Ważnym *novum*, jakie wprowadziła ta ustawa, jest limit przy naborze na aplikację. Ponadto w wyniku zmian została ona podporządkowana celom wyłącznie edukacyjnym.

Fot. www.freepik.com

MARTA PAWŁOWSKA

Doktorantka ALK
Prawniczka w kancelarii komorniczej

1. Wymagania na stanowisko aplikanta komorniczego

Kandydat starający się o wpis na listę aplikantów komorniczych musi spełnić wymogi określone w art. 88 ust. 1 u.k.s.¹ Przesłanki wymagane do uzyskania statusu aplikanta komorniczego to:

- obywatelstwo polskie,
- pełna zdolność do czynności prawnych,
- nieskazitelność charakteru,
- niekaralność za przestępstwa lub przestępstwa skarbowe,
- brak podejrzeń o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;

- ukończone wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej oraz tytuł magistra prawa lub ukończone zagraniczne studia prawnicze uznawane w Rzeczypospolitej Polskiej.

Wymienione powyżej przesłanki nie stanowią w zasadzie żadnego *novum* w porównaniu z poprzednio obowiązującą regulacją zawartą w ustawie z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji² i po części odnoszą się do wymogów kwalifikacyjnych stawianych kandydatom na komorników sądowych.

Kolejnym bezwzględny warunkiem do ubiegania się o wpis na listę aplikantów komorniczych jest uzyskanie przez kandydata pozytywnego wyniku z egzaminu wstępnego, z liczbą punktów kwalifikującą kandydata do przyjęcia na aplikację komorniczą w ramach określonego limitu przyjęć.

Obecnie obowiązujące regulacje określające status aplikanta komorniczego, co

prawda z pewnymi modyfikacjami, z jednej strony w znacznej części powielają rozwiązania z poprzednio obowiązującej ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, zaś z drugiej – wzorowane są na aktach prawnych kodyfikujących działalność innych zawodów prawniczych. Otóż stosownie do art. 75 ust. 2 prawa o adwokaturze³ aplikantem adwokackim może zostać osoba, która spełnia przesłanki określone w art. 65 pkt 1–3 Poa:

- jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu adwokata,
- korzysta w pełni z praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- ukończyła wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej,
- uzyskała pozytywną ocenę z egzaminu wstępnego.

Zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy o radcach prawnych⁴ aplikantem radcowskim może zostać osoba, która spełnia warunki określone w art. 24 ust. 1 pkt 1 i 3–5:

- ukończyła wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskała tytuł magistra lub ukończyła zagraniczne studia prawnicze uznawane w Rzeczypospolitej Polskiej,
- korzysta w pełni z praw publicznych,
- ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu radcy prawnego,
- uzyskała pozytywną ocenę z egzaminu wstępnego.

Wymogi kwalifikacyjne stawiane kandydatom na aplikantów komorniczych są zbliżone do regulacji prawnych dla innych zawodów prawniczych. Wiedza kandydatów

Fot. www.freeplik.com

natomiast podlega sprawdzeniu w drodze egzaminów państwowych.

2. Pozytywny wynik egzaminu wstępnego a gwarancja przyjęcia na aplikację komorniczą

Uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu wstępnego na aplikację komorniczą, podobnie jak i negatywnego, stwierdzone jest uchwałą komisji kwalifikacyjnej. Podobnie jak pod rządami poprzednio obowiązującej ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, egzamin wstępny ma formę testu jednokrotnego wyboru i składa się ze 150 pytań. Ustawodawca zdecydował się jednak na poszerzenie zakresu egzaminu wstępnego m.in. o prawo karne materialne, zagadnienia związane z ustrojem sądów oraz ustrojem i zasadami wykonywania zawodu komornika sądowego. Można również stwierdzić, że zakres egzaminu wstępnego na aplikację komorniczą jest podobny do zakresu wymagań stawianych kandydatom na aplikację adwokacką, tudzież radcowską. Kwestię tę regulują kolejno art. 75a ust. 3 Poa oraz art. 33¹ ust. 3 u.r.p. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie stanowiskiem judykatury niedopuszczalne jest, by w pytaniach na egzaminie wstępnym pojawiały się zagadnienia prawne, co do których zarówno doktryna, jak i orzecznictwo nie doszły do wspólnych

konkluzji, albowiem nie jest właściwe wymaganie od ewentualnych adeptów zawodów prawniczych jednoznacznego rozstrzygnięcia zagadnień prawnych, co do których nie są zgodne autorytety prawnicze⁵. Należy sądzić, że poprzez rozszerzenie zakresu egzaminu wstępnego na aplikację komorniczą ustawodawca dąży do ujednoczenia wymagań stawianych kandydatom na aplikantów różnych zawodów prawniczych. Tożsamość stanowiska została potwierdzona w jednym z wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego z 18 września 2012 r., sygn. II GSK 1394/12. Zgodnie z wyrażonym tam poglądem od kandydata na aplikację radcowską, będącego absolwentem studiów prawniczych, można wymagać posiadania wiedzy o podstawowych kierunkach rozumienia określonego przepisu (grupy przepisów) w literaturze i orzecznictwie – w zakresie dotyczącym instytucji prawnych o elementarnym znaczeniu dla określonej dziedziny prawa – które to zagadnienia są przedmiotem nauczania w trakcie studiów prawniczych, jak również wiedzy co do podstawowej terminologii z zakresu języka prawniczego oraz zasad wykładni prawa, a także umiejętności posługiwania się tymi zasadami⁶. Należy zatem przyjąć, iż stanowisko judykatury można odnieść również do kandydatów na aplikację komorniczą.

Zdobycie 100 punktów na egzaminie wstępnym nie przesądza jeszcze o zakwalifikowaniu kandydata do przyjęcia na aplikację komorniczą w ramach określonego limitu przyjęć. Na marginesie należy wspomnieć, iż wprowadzenie limitów na aplikację komorniczą jest zupełnie nowym rozwiązaniem, którego nie przewidywała u.k.s.e., a które zostało wprowadzone przez u.k.k. Jest to nowość, gdyż takie regulacje nie są stosowane w pozostałych zawodach prawniczych. Ani u.r.p., ani Poa, ani nawet ustawa o notariacie⁷ nie przewiduje tożsamy rozwiązań.

Regulacja ta bez wątplenia nie została do końca przemyślana przez ustawodawcę.

Należy sądzić, iż przed uchwaleniem proponowanej zmiany nie zostały przeprowadzone niezbędne analizy danych w zakresie stale spadającego zainteresowania odbyciem aplikacji komorniczej. M. Dziewulska⁸ wskazuje, że w 2018 r. (czyli w momencie, kiedy znane były już teksty nowych ustaw „komorniczych”) do egzaminu wstępnego na aplikację komorniczą przystąpiło zaledwie 179 osób, z czego wynik pozytywny uzyskały 83 osoby. Dla porównania: w roku 2011 do egzaminu na aplikację komorniczą przystąpiły 626 osoby, z czego ocenę pozytywną uzyskało 525 osób, natomiast w roku 2015 na 350 osób przystępujących do egzaminu wynik pozytywny uzyskało 110 osób.

”
**NALEŻY SĄDZIĆ, IŻ PRZED
 UCHWALENIEM PROPONOWANEJ
 ZMIANY NIE ZOSTAŁY
 PRZEPROWADZONE NIEZBĘDNE
 ANALIZY DANYCH W ZAKRESIE
 STALE SPADAJĄCEGO
 ZAINTERESOWANIA ODBYCIEM
 APLIKACJI KOMORNICZEJ.**

Nie sposób nie zauważyć, że zainteresowanie wykonywaniem zawodu komornika sądowego stale maleje. Nie cieszy się on dużym zainteresowaniem wśród potencjalnych kandydatów. Przykładowo w 2022 r.⁹ do egzaminu wstępnego na aplikację komorniczą przystąpiło 160 osób, z czego wynik pozytywny uzyskało 98 osób. Egzamin zdało 61,3% kandydatów. Limit miejsc wynosił 317¹⁰. Z kolei dane dotyczące egzaminów na inne aplikacje prezentuje się następująco:

- aplikacja adwokacka – do egzaminu przystąpiło 2173 osób, pozytywną ocenę uzyskało 911 osób, czyli 41,9% kandydatów;

- aplikacja radcowska – do egzaminu przystąpiło 2791 osób, pozytywną ocenę uzyskało 1151 osób, czyli 41,2% kandydatów;
- aplikacja notarialna – do egzaminu przystąpiły 682 osoby, pozytywną ocenę uzyskało 389 osób, czyli 57% kandydatów.

Można zauważyć, że aplikacja komornicza cieszy się najniższym zainteresowaniem wśród zawodów prawniczych, pomimo niskiego limitu, który – paradoksalnie – i tak nie jest osiągalny.

3. Wniosek o wpis na listę aplikantów komorniczych. Czas na złożenie wniosku

Wpis na listę aplikantów komorniczych, zgodnie z art. 88 ust. 2 u.k.s., następuje na wniosek kandydata. Przepisy ustawy nie wskazują formy, w jakiej należy złożyć ów wniosek, ale wydaje się, że najlepsza będzie forma pisemna.

Kolejną istotną kwestią, nieuregulowaną przez ustawodawcę, jest brak ograniczeń terytorialnych do złożenia wniosku o wpis na listę aplikantów komorniczych. Ustawa nie zastrzega możliwości jednoczesnego złożenia wniosku w więcej niż jednej izbie. Słusznie wskazuje Z. Merchel¹¹, że o właściwości izby rozstrzygającej wniosek decyduje miejsce złożenia zgłoszenia, o którym mowa w art. 69 u.k.s. Nie można skutecznie złożyć wniosku o wpis na listę aplikantów komorniczych w innej izbie niż ta, w której kandydat na aplikanta zgłosił chęć przystąpienia do egzaminu wstępnego.

Wniosek o wpis na listę aplikantów komorniczych może zostać złożony w ciągu 2 lat od dnia doręczenia uchwały o wyniku egzaminu wstępnego. Regulacja zawarta w art. 88 ust. 3 u.k.s. rozstrzygnęła wątpliwości wynikające z zapisów poprzednio obowiązującej u.k.s.e., dotyczące ustalenia biegu dwuletniego terminu do złożenia wniosku o wpis na listę aplikantów.

Przepis art. 88 ust. 3 u.k.s. stanowi analogiczną regulację do tych, które obowiązują w przypadku aplikantów adwokackich w art. 75 ust. 3 Poa oraz u.r.p. – art. 33 ust. 3.

Tym samym oznacza to, iż wniosek o wpis na listę aplikantów komorniczych może zostać złożony w dowolnym momencie przy zachowaniu dwuletniego terminu, zaś aplikant aplikację zacznie odbywać z dniem 1 stycznia roku następującego po tym, jak złożył stosowny wniosek.

Do wniosku o wpis na listę aplikantów kandydat, stosownie do art. 88 ust. 3 u.k.s., załącza:

- informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed dniem złożenia wniosku,
- oświadczenie, że nie jest przeciwko niemu prowadzone postępowanie o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwa skarbowe.

Kandydat składający takie oświadczenie obowiązany jest do zamieszczenia w nim następującej, określonej w art. 88 ust. 4 u.k.s. klauzuli: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Za złożenie oświadczenia niezgodnego z prawdą składającemu w myśl art. 233 § 1 i 6 k.k.¹² grozi kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat.

Fot. www.freepik.com

Kandydatowi, który spełnia wymogi określone w art. 88 ust. 1 u.k.s., nie można odmówić wpisu na listę aplikantów komorniczych.

4. Ślubowanie aplikanta i rozpoczęcie aplikacji

Regulacje zawarte w art. 92 u.k.s., dotyczące obowiązku złożenia ślubowania przez aplikanta według określonej roty, są nowym rozwiązaniem. Rota ślubowania wzorowana jest na rocie ślubowania komornika sądowego (art.17 ust. 2 u.k.s.).

O symbolicznym charakterze ślubowania decyduje fakt, iż odmowa jego złożenia nie uniemożliwia rozpoczęcia wykonywania obowiązków i nie ma wpływu na uchwałę o wpisie na listę aplikantów. Inaczej sytuacja się przedstawia, gdy ślubowania odmówi asesor bądź komornik. Wówczas powołanie traci moc.

Odmienne sprawa wygląda w przypadku aplikantów radcowskich oraz adwokackich. Otóż zgodnie z art. 69a ust. 3 Poa niezwłocznie po dokonaniu wpisu na listę aplikantów adwokackich okręgowa rada adwokacka wyznacza aplikantowi termin ślubowania. Przepisy w tym zakresie odsyłają bezpośrednio do art. 5, który odnosi się do ślubowania składanego przez adwokatów. Analogicznie jest także w przypadku aplikantów radcowskich. Artykuł 31² ust. 3 u.r.p. wskazuje na konieczność niezwłocznego – po dokonaniu wpisu na listę aplikantów radcowskich – złożenia ślubowania przez aplikanta. Zastosowanie ma tu art. 27 u.r.p., dotyczący ślubowania składanego przez radców prawnych.

Ślubowanie od aplikanta komorniczego odbiera przewodniczący rady izby komorniczej. Termin do złożenia ślubowania wyznaczany jest przez radę izby komorniczej. Fakt ten, stosownie do art. 220 pkt 3 u.k.s., odnotowany zostaje na liście aplikantów.

Aplikacja komornicza rozpoczyna się zawsze 1 stycznia każdego roku i trwa 2 lata.

Co za tym idzie – koniec aplikacji przypada na 31 grudnia. Czas trwania aplikacji nie może zostać skrócony, co zostało uregulowane przepisami art. 93 ust. 1 u.k.s. Zgodnie z obecnie obowiązującym modelem aplikacji komorniczej ma ona na celu zaznajomienie aplikanta z całokształtem pracy komornika sądowego, należyte przygotowanie do samodzielnego wykonywania zawodu komornika sądowego i przyswojenie zasad etyki zawodowej.

ŚLUBOWANIE OD APLIKANTA KOMORNICZEGO ODBIERA PRZEWODNICZĄCY RADY IZBY KOMORNICZEJ. TERMIN DO ZŁOŻENIA ŚLUBOWANIA WYZNACZANY JEST PRZEZ RADĘ IZBY KOMORNICZEJ. FAKT TEN, STOSOWNIE DO ART. 220 PKT 3 U.K.S., ODNOTOWANY ZOSTAJE NA LIŚCIE APLIKANTÓW.

W trakcie pierwszego roku aplikacji aplikanci, zgodnie z art. 93 ust. 2 u.k.s., odbywają szkolenie z zakresu działania sądownictwa powszechnego. Jest to nowe rozwiązanie, mające na celu podniesienie poziomu kształcenia aplikantów. A. Gajewski¹³ słusznie wskazuje, że ustawa nie przewiduje indywidualnego toku aplikacji, jak ma to miejsce w przypadku aplikacji sędziowskiej i prokuratorzkiej. Wydaje się, iż zasadne byłoby wprowadzenie *de lege ferenda* takiego zapisu do ustawy o komornikach sądowych, szczególnie w przypadkach, gdy mamy do czynienia z zdarzeniami losowymi, które uniemożliwiają odbywanie aplikacji zgodnie z założeniami programowymi. Wystąpienie w toku aplikacji zdarzeń uniemożliwiających bądź utrudniających

aplikantowi kontynuowanie aplikacji oznacza w praktyce, że można jedynie odpowiednio zastosować art. 99 ust. 2 pkt. 1 u.k.s., przewidujący zawieszenie aplikanta w czynnościach na jego wyłączny wniosek.

Rada właściwej izby komorniczej na mocy art. 93 ust. 4 u.k.s. zobowiązana jest do niezwłocznego wydania aplikantowi komorniczemu zaświadczenia o odbyciu aplikacji. Przepis wskazuje, że termin, w jakim rada wydaje aplikantowi zaświadczenie, nie może być dłuższy niż 14 dni od dnia zakończenia aplikacji.

”
WYSOKOŚĆ OPŁATY ZA
APLIKACJĘ OKREŚLANA JEST
W ROZPORZĄDZENIU MINISTRA
SPRAWIEDLIWOŚCI PO
ZASIĘGNIĘCIU OPINII KRAJOWEJ
RADY KOMORNICZEJ.

Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z 7 lipca 2010, sygn. II GSK 737/10¹⁴, które w swym przedmiocie odnosi się do wydania zaświadczenia o odbyciu aplikacji adwokackiej, a które należy odnieść także do aplikanta komorniczego, stwierdził, iż „Czynność, jaką jest wydanie zainteresowanemu [aplikantowi] zaświadczenia określonego w art. 76 ust. 2 ustawy z 1982 r. Prawo o adwokaturze, nie mieści się w pojęciu innych aktów lub czynności z zakresu administracji, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a.”.

Oznacza to, iż zaświadczenie wydane przez radę właściwej izby komorniczej jest niezaskarżalne do sądu i ma charakter wyłącznie deklaratoryjny – potwierdza jedynie odbycie aplikacji przez daną osobę.

Za organizację i prowadzenie aplikacji odpowiedzialna jest rada właściwej izby komorniczej, która w tym celu ma wzorować się na ramowym programie aplikacji ustalonym przez Krajową Radę Komorniczą w porozumieniu z Dyrektorem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Program jest zatwierdzany przez ministra sprawiedliwości.

Aplikacja co do zasady była i jest odpłatna. Koszty szkolenia aplikantów są pokrywane z opłat rocznych, które zgodnie z art. 95 ust. 2 u.k.s. wnoszone są przez aplikantów do właściwej izby komorniczej. Rada właściwej izby komorniczej może podjąć uchwałę zwalniającą aplikanta od ponoszenia opłat w całości bądź części, a także odroczyć jej płatność bądź rozłożyć ją na raty. W takim przypadku koszty szkolenia aplikanta pokrywane są – proporcjonalnie do wysokości zwolnienia – ze środków własnych właściwej izby komorniczej. Decyzję w tym zakresie podejmuje rada izby komorniczej, zawsze na uzasadniony wniosek aplikanta. Ustawa nie precyzuje co prawda, w jakiej formie wniosek taki powinien zostać złożony, ale wydaje się zasadne, by aplikant, który wnioskuje o zwolnienie z opłat, przedstawił zaświadczenie takie jak np. o dochodach, o kosztach leczenia, z którego wynikać będzie, że nie może ponieść opłaty bez znaczącego uszczerbku dla jego utrzymania bądź dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb swojej rodziny.

Stosownie do art. 101 ust. 2 u.k.s. nieuiszczenie opłaty za aplikację może skutkować skreśleniem z listy aplikantów komorniczych.

Zwrócić należy uwagę, iż ani przepisy poprzednio obowiązującej ustawy, ani zawarte w obecnie obowiązującej, ani też żadne inne regulacje nie adresują kwestii pobierania należnych i nieuiszczonych przez aplikanta opłat. Ustawodawca nie zaliczył tego przewinienia do deliktu odpowiedzialności dyscyplinarnej aplikanta, zatem nie można w tym zakresie wszcząć przeciwko

aplikantowi postępowania dyscyplinarnego. W takiej sytuacji organem uprawnionym do dochodzenia niezapłaconych opłat za aplikację będzie właściwa dla aplikanta izba komornicza, na rzecz której powinien uiścić zaległe opłaty.

Wysokość opłaty za aplikację określana jest w rozporządzeniu ministra sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Komorniczej.

5. Zakończenie

Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, iż o ile wymagania stawiane kandydatom na aplikantów komorniczych nie budzą większych wątpliwości, to wprowadzenie limitów na aplikację komorniczą wydaje się być nietrafionym zabiegiem legislacyjnym ze strony ustawodawcy. Biorąc pod uwagę liczbę osób zainteresowanych przystąpieniem do egzaminu wstępnego na aplikację komorniczą w zestawieniu z egzaminami wstępnymi na inne aplikacje, należy stwierdzić, iż regulacja ta jest całkowicie zbędna. Nowy model aplikacji komorniczej wzorowany jest na regulacjach prawnych funkcjonujących w innych zawodach prawniczych. Jednak limit przyjęć przy naborze na aplikację nie występuje ani w u.r.p., ani w ustawie Poa. Podobne rozwiązanie zostało przewidziane jedynie przy naborze na aplikację sędziowską oraz prokuratorską.

Warto zaznaczyć, że dostrzegalna jest zmiana redakcyjna przepisów regulujących kwestię czasu na złożenie wniosku o wpis na listę aplikantów komorniczych. Pod rządami poprzednio obowiązującej u.k.s.e. niedoprecyzowanie kwestii dwuletniego terminu do złożenia wniosku budziło spore wątpliwości i bywało interpretowane w różny sposób. Obecny zapis precyzyjnie określa moment, od którego należy liczyć bieg terminu do złożenia tego wniosku. Można uznać, iż jest to jeden z nielicznych udanych zabiegów legislacyjnych.

Niestety zmiany obserwowane obecnie w modelu aplikacji komorniczej i zasadach finansowania egzekucji sądowej nie pozwalają na pozytywną ocenę. System finansowania i brak zapewnienia prawno-karnej ochrony komorników z pewnością nie zachęca potencjalnych kandydatów do przystąpienia do egzaminu wstępnego na aplikację komorniczą.

Przypisy końcowe

- ¹ Ustawa z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U.2018 poz. 771; dalej jako „u.k.s.”).
- ² Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U.1997 r. Nr 133 poz. 882).
- ³ Ustawa z 26 maja 1982 r. prawo o adwokaturze (Dz.U.2022 r. poz. 1184, 1268; dalej jako „Poa”).
- ⁴ Ustawa z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U.2022 poz. 1166, dalej jako „u.r.p.”).
- ⁵ Wyrok WSA w Warszawie z 18 maja 2009 r., VI SA/WA 297/09, Lex nr 558727. Por. także wyrok NSA z 6 maja 2010 r., II GSK 793/09, Lex nr 597071.
- ⁶ Wyrok NSA z 18 września 2012 r., II GSK 1394/12, Lex nr 1244538.
- ⁷ Ustawa z 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz.U.2022 poz. 1799).
- ⁸ M. Dziewulska [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Kodeks etyki zawodowej komornika sądowego. Komentarz*, red. J. Świeczkowski, M. Świeczkowska-Wójcikowska, Warszawa 2020, s. 311.
- ⁹ Online: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/wstepne-wyniki-egzaminow-na-aplikacje-prawnicze> [dostęp: 10 marca 2023 r.].
- ¹⁰ Online: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/ogloszenie-o-ustaleniu-limitu-przyjec-przy-naborze-na-aplikacje-komornicza-na-rok-2022> [dostęp: 10 marca 2023 r.].
- ¹¹ Z. Merchel [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Komentarz*, red. G. Sikorski, Sopot 2019, s. 303.
- ¹² Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U.2022 r. poz. 1138 z późn. zm.; dalej jako „k.k.”).
- ¹³ A. Gajewski [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, red. M. Simbierowicz, M. Świtkowski, Warszawa 2018, s. 255.
- ¹⁴ Postanowienie NSA z 7 lipca 2010r., sygn. II GSK 737/10, Lex 663493.

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

Aksjologia egzekucji sądowej

W poszukiwaniu optymalnego
poziomu ochrony praw wierzyciela
i dłużnika w postępowaniu
egzekucyjnym i upadłościowym

redakcja naukowa
Sławomir Cieślak

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

Zadłużenie i niewypłacalność dłużnika

Retrospekcja, stan obecny,
przyszłość

redakcja naukowa

Kinga Flaga-Gieruszyńska

Izabella Gil

Agnieszka Góra-Błaszczkowska

Anna Hrycaj

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Sądowe postępowanie o wyjawieniu majątku

Postępowanie w przedmiocie wyjawienia majątku zakwalifikować należy do kategorii spraw cywilnych w rozumieniu art. 1 k.p.c. W znaczeniu materialnoprawnym, w przypadku wyjawienia majątku w egzekucji administracyjnej, u podstaw tego postępowania leżeć będzie jednak stosunek administracyjny.

HUBERT FRANAS

Asystent sędziego
w Sądzie Okręgowym w Toruniu

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 71 § 1 ustawy z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹, jeżeli egzekucja administracyjna należności pieniężnych staje się bezskuteczna, organ egzekucyjny lub wierzyciel może zwrócić się do sądu o nakazanie zobowiązanemu wyjawienia majątku, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego. Stosując kryterium materialnoprawne, nie mamy wówczas zatem do czynienia ze sprawą cywilną. Zakwalifikować ją jednak należy do tej kategorii w znaczeniu formalnym².

Instytucja wyjawienia majątku stanowi instrument pozyskania informacji o majątku dłużnika. Jej celem jest wyjawienie majątku nieznanego wierzycielowi ani organowi egzekucyjnemu, który pozwalałby na zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym. W piśmiennictwie brak jest zgody co do tego, czy wyjawienie majątku jest środkiem egzekucyjnym, pomocni-

czym środkiem egzekucyjnym czy też środkiem informacyjnym³. Mając na względzie, że omawiana instytucja nie służy bezpośrednio przeprowadzeniu egzekucji, nie wydaje się przekonujące stanowisko, aby stanowiła ona samodzielny środek egzekucyjny – nie zmierza bowiem wprost do wykonania obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym, a jedynie pomaga osiągnąć ten cel. Przyjąć zatem należy, że jest to pomocniczy środek egzekucyjny⁴, zaś wywołane jego zastosowaniem postępowanie, ma charakter pomocniczy względem postępowania egzekucyjnego⁵. Usytuowanie przepisów o wyjawieniu majątku po działach normujących egzekucję z ruchomości (dział I), z wynagrodzenia za pracę (dział II), z rachunków bankowych (dział III), z innych wierzytelności (dział IV) oraz z innych praw majątkowych (dział IVA), natomiast przed przepisami dotyczącymi egzekucji z nieruchomości (dział VI), potwierdza pomocniczy charakter omawianej instytucji wobec innych niż egzekucja z nieruchomości sposobów egzekucji. To, że w skład majątku dłużnika wchodzi nieruchomość, nie stoi zatem na przeszkodzie do żądania wyjawienia majątku, nawet gdyby jej wartość pozwalała na zaspokojenie egzekwowanej wierzytelności. Wykrycie majątku ruchomego dłużnika

może bowiem doprowadzić do zrealizowania obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym szybszym i tańszym sposobem⁶.

Mimo pomocniczego charakteru postępowania w przedmiocie wyjawienia majątku ma ono charakter samoistny, odrębny, o czym świadczy przede wszystkim niezależność od toku głównego postępowania (egzekucyjnego)⁷. Wydane w wyniku jego przeprowadzenia orzeczenie stanowi bowiem rozstrzygnięcie co do istoty sprawy. Samo zaś postępowanie podlega zawieszeniu i umorzeniu niezależnie od postępowania głównego⁸.

Instytucję wyjawienia majątku regulują przepisy 913–920¹ k.p.c. Od instytucji wyjawienia majątku należy odróżnić określane w języku prawniczym „komornicze wyjawienie majątku”, polegające na złożeniu przez dłużnika wykazu majątku na wezwanie komornika w trybie art. 801–801² k.p.c.⁹ Postępowanie o wyjawienie majątku, w odróżnieniu od wezwania dłużnika przez komornika do złożenia wykazu majątku, ma charakter odrębny od postępowania egzekucyjnego. Prowadzone jest przed sądem (a także przed referendarzem sądowym – zob. art. 759 § 1¹ k.p.c.) i może toczyć się zarówno przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego (art. 913 § 2 k.p.c.), w jego trakcie (art. 913 § 1 k.p.c.), jak i po jego zakończeniu, o ile wierzyciel nie uzyskał w pełni zaspokojenia. Złożenie wykazu majątku na wezwanie komornika jest możliwe natomiast jedynie w trakcie postępowania egzekucyjnego. Inne są także podmioty uprawnione do zainicjowania wyjawienia majątku w przypadku tzw. wyjawienia komorniczego i wyjawienia sądowego. Komornik z urzędu wzywa dłużnika do złożenia wykazu majątku (art. 801 § 1 pkt 1 k.p.c.). Postępowanie przed sądem w przedmiocie wyjawienia majątku wszczyna się natomiast, co do zasady, na wniosek wierzyciela (art. 913 § 1 k.p.c.), lecz ponadto w sprawie o egzekucję alimentów z wnioskiem tym występuje komornik – art. 920 § 2 w zw. z art. 1086

§ 1 k.p.c., a w egzekucji administracyjnej, także administracyjny organ egzekucyjny – art. 71 u.p.e.a.). Składając wykaz majątku przed sądem dłużnik, oprócz wskazania informacji dotyczących składników jego majątku, zobowiązany jest do złożenia przyrzeczenia według szczegółowo wskazanej roty, a wykaz składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, o czym sąd poucza go przed odebraniem wykazu (art. 913 § 1 k.p.c.). Przed komornikiem dłużnik składa natomiast wykaz z oświadczeniem o jego prawdziwości i zupełności pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (art. 801¹ § 1 k.p.c.)¹⁰.

Komornik nie posiada ponadto uprawnień do stosowania względem dłużnika środków przymusu w postaci przymusowego doprowadzenia dłużnika celem złożenia wykazu majątku oraz stosowania aresztu. Stosownie do art. 801 § 2 k.p.c. jeżeli dłużnik bez usprawiedliwionej przyczyny nie złoży wykazu majątku wraz z oświadczeniem o jego prawdziwości i zupełności albo nie udzieli odpowiedzi na zadane mu pytanie, komornik może ukarać go grzywną. W § 3 w/w artykułu wskazano natomiast, że jeżeli dłużnik, mimo ukarania go grzywną, nie złożył wykazu majątku wraz z oświadczeniem o jego prawdziwości i zupełności, komornik właściwości ogólnej dłużnika na wniosek wierzyciela zwróci się do sądu o nakazanie przymusowego doprowadzenia dłużnika celem złożenia

Fot. www.freepik.com

wykazu majątku wraz z oświadczeniem o jego prawdziwości i zupełności. Oznacza to, że poza grzywną, komornik nie jest uprawniony do samodzielnego stosowania innych środków przymusu. Ma jednak możliwość wystąpić do sądu według właściwości ogólnej dłużnika z wnioskiem o przymusowe doprowadzenie celem złożenia wykazu majątku wraz z oświadczeniem o jego prawdziwości i zupełności, jeśli dłużnik, mimo uprzedniego ukarania go grzywną, nie spełnił tego obowiązku. W odróżnieniu od sądowego wyjawienia majątku, w komorniczym wyjawieniu majątku brak jest możliwości zastosowania względem dłużnika aresztu (zob. art. 916 § 1 k.p.c.).

Właściwość sądu

Postępowanie w sprawie o wyjawienie majątku z uwagi na złożoność podejmowanych w jego toku czynności oraz możliwość stosowania środków przymusu należy do właściwości rzeczowej sądu rejonowego (art. 758 k.p.c.)¹¹. Właściwość miejscową sądu uprawnionego do rozpoznania wniosku o wyjawienie majątku ustawodawca określił przez odesłanie do właściwości ogólnej dłużnika. Odwołać należy się zatem w tym względzie do przepisów ogólnych – art. 27, 28, 30 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Zgodnie z nimi w przypadku osób fizycznych właściwy do przeprowadzenia postępowania o wyjawienie majątku jest sąd, w okręgu którego dłużnik ma miejsce zamieszkania (art. 27 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Jeśli dłużnikiem jest osoba prawna lub inny podmiot niebędący osobą fizyczną, właściwość sądu oznacza się według miejsca jej siedziby (art. 30 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W przypadku natomiast, gdy dłużnik nie ma miejsca zamieszkania w Polsce, decydującym kryterium jest ostatnie miejsce pobytu w Polsce, chyba że nie jest ono znane lub leży poza granicami kraju – wówczas odnieść się należy

”
W ODRÓŻNIENIU OD SĄDOWEGO
WYJAWIENIA MAJĄTKU,
W KOMORNICZYM WYJAWIENIU
MAJĄTKU BRAK JEST
MOŻLIWOŚCI ZASTOSOWANIA
WZGLĘDEM DŁUŻNIKA ARESZTU
(ZOB. ART. 916 § 1 K.P.C.).

do ostatniego miejsca zamieszkania w Polsce (art. 28 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Przepisy regulujące instytucję wyjawienia majątku nie przewidują żadnych odstępstw od w/w reguł.

Wniosek o wyjawienie majątku sąd rozpoznaje w składzie jednego sędziego, stosownie do art. 47 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd właściwy w chwili wszczęcia postępowania o wyjawienie majątku pozostaje właściwy w przypadku zmiany miejsca zamieszkania bądź siedziby dłużnika (art. 15 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W takiej sytuacji, gdy zachodzi konieczność dokonania czynności w miejscu zamieszkania lub siedzibie dłużnika, przez sąd właściwy można zwrócić się z odeszwą o jej wykonanie na zasadzie pomocy prawnej, do sądu, w którego okręgu przebywa dłużnik¹².

Właściwość w sprawie o wyjawienie majątku nie może być zmieniona przez umowę¹³. Złożenie wniosku w przedmiocie wszczęcia postępowania do sądu niewłaściwego obliuguje ten sąd do przekazania go sądowi właściwemu (art. 200 § 1⁴ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.)¹⁴. Sąd bierze zatem swoją niewłaściwość pod rozwagę z urzędu w toku całego postępowania (art. 200 § 1² k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Ustawą o zmianie ustawy – kodeks cywilny, ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z 10 lipca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1311), która

weszła w życie 8 września 2016 r., rozszerzono kompetencje referendarza sądowego, uprawniając go do wykonywania czynności egzekucyjnych zastrzeżonych dla sądów – z wyłączeniem enumeratywnie wymienionych wyjątków (art. 759 § 1¹ k.p.c.). Referendarz sądowy w postępowaniu o wyjawienie majątku jest zatem uprawniony do podejmowania wszelkich czynności, z wyjątkiem stosowania środków przymusu (art. 759 § 1¹ pkt 1 k.p.c.). Może on zatem wzywać dłużnika do złożenia wykazu majątku i przyrzeczenia, odbierać przyrzeczenie, przeprowadzać posiedzenie jawne¹⁵.

Wniosku o sądowe wyjawienie majątku nie można łączyć z wnioskami kierowanymi do komornika – w takiej sytuacji, na podstawie art. 800 § 2 k.p.c., odpis takiego wniosku powinien zostać przekazany właściwemu organowi egzekucyjnemu w części, w której zachodzi niewłaściwość¹⁶.

W toku prowadzonego przed sądem postępowania o wyjawienie majątku komornik pełni rolę organu wykonującego polecenie sądu pod jego nadzorem¹⁷. Dotyczy to czynności związanych z doprowadzeniem dłużnika do aresztu, w tym pobrania od wierzyciela zaliczki na sprowadzenie dłużnika do miejsca osadzenia i żywienia go przez czas trwania przymusu (art. 1056 k.p.c.).

Przesłanki sądowego wyjawienia majątku

Przesłanki sądowego wyjawienia majątku określają przepisy art. 913 § 1 i 2 k.p.c. W art. 913 § 1 k.p.c. ustawodawca wskazał przesłanki sądowego wyjawienia majątku w toku postępowania egzekucyjnego oraz po jego zakończeniu. Zgodnie z jego treścią jeżeli zajęty w egzekucji majątek dłużnika nie rokuje zaspokojenia egzekwowanych należności lub jeżeli wierzyciel wykaże, że na skutek prowadzonej egzekucji nie uzyskał w pełni zaspokojenia swojej należności, wierzyciel może żądać zobowiązania dłużnika do złoże-

nia wykazu majątku i przyrzeczenia. Obie z powyższych przesłanek stanowią samodzielną podstawę wniosku o wyjawienie majątku.

Wykazanie, że majątek dłużnika nie rokuje zaspokojenia egzekwowanych należności, możliwe jest wówczas, gdy po dokonanych w toku egzekucji zajęciach okaże się, że brak jest realnych możliwości zaspokojenia objętych tytułem wykonawczym należności. Dowodem na tę okoliczność jest odpis protokołu zajęcia, wskazujący szacowane wartości zajętego majątku dłużnika (art. 914 § 2 k.p.c.), ewentualnie zaświadczenie komornika, z którego wynikać będzie brak ruchomości, wierzytelności lub innych praw majątkowych dłużnika podlegających zajęciu¹⁸. Brak rokowań co do zaspokojenia egzekwowanej należności oznacza, że z dotychczasowych czynności egzekucyjnych wynika, iż nie będzie możliwe uzyskanie pełnego jej zaspokojenia. Dotyczy to zatem sytuacji, w której majątek dłużnika pozwala choć na częściowe zaspokojenie należności będącej przedmiotem egzekucji. W innym przypadku postępowanie egzekucyjne podlega umorzeniu (art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c.)¹⁹.

Ocena możliwości zaspokojenia wierzyciela powinna uwzględniać wszystkie należności składające się na egzekwowaną sumę – należność główną wraz z odsetkami, koszty postępowania oraz koszty egzekucyjne, a także szacowaną wartość majątku dłużnika. Ponadto pod uwagę należy brać również zgłoszone i udokumentowane prawa osób

”
W TOKU PROWADZONEGO
PRZED SĄDEM POSTĘPOWANIA
O WYJAWIENIE MAJĄTKU
KOMORNIK PEŁNI ROLĘ ORGANU
WYKONUJĄCEGO POLECENIA
SĄDU POD JEGO NADZOREM.

trzecich do tego majątku, jak też prawa innych wierzycieli dłużnika, uprawnionych do zaspokojenia się z jego majątku w pierwszej kolejności²⁰.

Jak już wskazano przy omówieniu charakteru instytucji wyjawienia majątku, nie stoi na przeszkodzie w żądaniu wyjawienia majątku dłużnika okoliczność, że w jego skład wchodzi nieruchomości – nawet wówczas, gdy jej wartość pozwalałaby na zaspokojenie egzekwowanej wierzytelności. Przemawia za tym umiejscowienie przepisów o wyjawieniu majątku po przepisach o egzekucji z ruchomości, wierzytelności i praw majątkowych, a przed przepisami regulującymi egzekucję z nieruchomości. Wykrycie majątku ruchomego dłużnika może bowiem doprowadzić do zrealizowania obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym szybciej i niższym kosztem²¹.

Drugą z wymienionych w art. 913 § 1 k.p.c. przesłanek wniosku o wyjawienie majątku jest wykazanie przez wierzyciela, że na skutek prowadzonej egzekucji nie uzyskał w pełni zaspokojenia swojej należności. Z prowadzeniem egzekucji mamy do czynienia wówczas, gdy doszło do jej wszczęcia, co oznacza dokonanie pierwszej czynności egzekucyjnej względem dłużnika²². Pełne zaspokojenie oznacza natomiast wyegzekwowanie należności głównej wraz z odsetkami i kosztami postępowania, tj. sumę należno-

ści objętych tytułem egzekucyjnym razem z kosztami egzekucyjnymi²³.

Udowodnienie powyższych okoliczności ma miejsce za pomocą postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z powodu jego bezskuteczności w całości lub w części (art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c.) lub tytułu wykonawczego, na którym komornik zaznaczył wynik egzekucji, zwracając go wierzycielowi (art. 816 § 1 k.p.c.).

Miarodajny dla oceny braku pełnego zaspokojenia wierzyciela jest stan istniejący w chwili orzekania w przedmiocie wniosku o wyjawienie majątku (art. 316 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Oznacza to, że zaspokojenie wierzyciela na skutek prowadzonej egzekucji, w toku postępowania o wyjawienie majątku skutkować będzie oddaleniem tego wniosku²⁴.

Przesłanki złożenia wniosku o wyjawienie majątku przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego również mają charakter samoistny. Zgodnie z art. 913 § 2 pkt 1 k.p.c. wierzyciel może żądać wyjawienia majątku także przed wszczęciem egzekucji, jeżeli uprawdopodobni, że nie uzyska w pełni zaspokojenia swojej należności ze znanego mu majątku albo z przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń periodycznych za okres sześciu miesięcy. Stosownie do art. 913 § 2 pkt 2 k.p.c. wierzyciel może żądać wyjawienia majątku także przed wszczęciem egzekucji, jeżeli po uzyskaniu tytułu wykonawczego wezwał dłużnika do zapłaty stwierdzonej w nim należności listem poleconym za potwierdzeniem odbioru, a dłużnik nie spełnił świadczenia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty. Zgodzić należy się z poglądem, że obie powyższe przesłanki mają charakter alternatywny. Redakcja omawianego przepisu nie wskazuje bowiem na to, aby w/w przesłanki musiały być spełnione kumulatywnie, w szczególności ustawodawca nie posłużył się koniunkcją, zaś jego systematyka podkreśla samodzielność obu

przesłanek²⁵. Oznacza to, że dla złożenia wniosku o wyjawienie majątku wystarczające będzie spełnienie jednej z omawianych przesłanek.

Odnośnie do pierwszej z wymienionych w art. 913 § 2 k.p.c. przesłanek konieczne jest uprawdopodobnienie braku całkowitego zaspokojenia należności wierzyciela. Powyższy przepis wprost wskazuje na to, że ocena niemożności całkowitego zaspokojenia powinna być dokonana na tle znanego wierzycielowi majątku dłużnika albo przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń periodycznych za okres sześciu miesięcy. Użycie przez ustawodawcę spójnika „albo” wskazuje na to, że powyższe okoliczności zostały wymienione w charakterze alternatywy rozłącznej. Jak trafnie wskazał jednak na to Sąd Najwyższy, takie rozumienie omawianego przepisu, ograniczające się do jego wykładni językowej, prowadziłoby do wniosku, że wystarczające dla wyjawienia majątku dłużnika jest uprawdopodobnienie, iż wierzyciel nie uzyska w pełni swej należności ze znanego mu majątku dłużnika w sytuacji, gdy może uzyskać całkowite zaspokojenie swej należności z przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń periodycznych za okres sześciu miesięcy i *vice versa*. Za właściwą uznać należy zatem wykładnię celowościową art. 913 § 2 k.p.c., prowadzącą do przyjęcia, że przepis ten uzależnia wyjawienie majątku przez wszczęcie egzekucji od uprawdopodobnienia przez wierzyciela, iż nie uzyska w pełni zaspokojenia swej należności zarówno ze znanego mu majątku dłużnika, jak i z przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń periodycznych za okres sześciu miesięcy²⁶.

Przesłanka złożenia wniosku o wyjawienie majątku z art. 913 § 2 pkt 2 k.p.c. wymaga jedynie wykazania, że po uzyskaniu tytułu wykonawczego wierzyciel wezwał dłużnika do zapłaty stwierdzonej nim należności listem poleconym za potwierdzeniem odbioru, oraz złożenia oświadczenia, że dłużnik nie spełnił świadczenia w terminie 14 dni od dnia dorę-

”
ZGODNIE Z ART. 913 § 2 PKT 1
K.P.C. WIERZYCIEL MOŻE ŻĄDAĆ
WYJAWIENIA MAJĄTKU TAKŻE
PRZED WSZCZĘCIEM EGZEKUCJI,
JEŻELI UPRAWDOPODOBNI, ŻE NIE
UZYSKA W PEŁNI ZASPOKOJENIA
SWOJEJ NALEŻNOŚCI ZE
ZANEGO MU MAJĄTKU
ALBO Z PRZYPADAJĄCYCH
DŁUŻNIKOWI BIEŻĄCYCH
ŚWIADCZEŃ PERIODYCZNYCH
ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY.

czenia mu wezwania do zapłaty. Termin ten rozpoczyna swój bieg od dnia, w którym oświadczenie wierzyciela dotarło do dłużnika w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią²⁷.

Wniosek o wszczęcie postępowania o wyjawienie majątku

Ustawodawca określił wymogi formalne wniosku o wyjawienie majątku w art. 914 § 2 k.p.c. jedynie poprzez wskazanie, co należy dołączyć do wniosku. Powszechnie przyjmuje się jednak, że wniosek ten powinien spełniać przede wszystkim ogólne warunki pisma procesowego określone w art. 126 i 128 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.²⁸ Do określenia warunków wniosku o wyjawienie majątku nie znajdzie natomiast zastosowania art. 797 k.p.c., określający szczególnie warunki wniosku o wszczęcie egzekucji²⁹. Jeżeli zgłoszenie żądania wyjawienia majątku następuje przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego, wierzyciel musi załączyć tytuł wykonawczy (art. 914 § 2 k.p.c.)³⁰.

We wniosku należy oznaczyć sąd i uczestników postępowania, a także ich ewentualnych przedstawicieli ustawowych

i pełnomocników, ich miejsca zamieszkania lub siedziby, rodzaj pisma, a także wskazać osnowę wniosku, tj. żądanie nakazania dłużnikowi złożenia wykazu majątku i przyrzeczenia (niedopuszczalne jest żądanie nakazania dłużnikowi złożenia tylko wykazu lub tylko przyrzeczenia, jako że obie te czynności łącznie składają się na wyjawienie majątku)³¹. Ponadto we wniosku można zawrzeć żądanie zasądzenia od dłużnika na rzecz wierzyciela kosztów postępowania. Wniosek powinien być podpisany przez wnioskodawcę, a także zawierać dołączone odpisy – wniosku i załączników (art. 128 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W przypadku gdy wniosek składa pełnomocnik, należy do niego dołączyć także pełnomocnictwo albo jego uwierzytelniony odpis (art. 128 § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Nie jest jednak konieczne przedłożenie pełnomocnictwa udzielonego konkretnie do złożenia wniosku o wyjawienie majątku, jeśli wierzyciel udzielił pełnomocnikowi pełnomocnictwa w postępowaniu rozpoznawczym (art. 91 pkt 2 k.p.c.)³².

W literaturze prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o wyjawienie majątku może być złożony także ustnie do protokołu³³. Zwolennicy takiego poglądu odwołują się do treści art. 760 § 1 k.p.c. wskazując, że forma ustna składania wniosków, przewidziana w tym przepisie, dopuszczalna jest dla wszelkich wniosków w postępowaniu egzekucyjnym³⁴. Przeciwno takiej koncepcji

przemawiać ma odrębność postępowania w przedmiocie wyjawienia majątku, konsekwencją czego wniosek o wyjawienie majątku uznać należy za wniosek w samodzielnym postępowaniu pomocniczym, nie zaś w postępowaniu egzekucyjnym³⁵.

W uzasadnieniu wniosku o wyjawienie majątku należy wskazać okoliczności potwierdzające spełnienie przesłanek wyjawienia majątku. W przypadku złożenia wniosku o wyjawienie majątku w toku postępowania egzekucyjnego konieczne jest udowodnienie, że zajęty w toku egzekucji majątek dłużnika nie rokuje zaspokojenia egzekwowanych należności lub że na skutek prowadzonej egzekucji wierzyciel nie uzyskał w pełni zaspokojenia swej należności (art. 913 § 1 k.p.c.). Przesłanka z art. 913 § 1 pkt 1 k.p.c., zgodnie z którym wierzyciel może żądać wyjawienia majątku także przed wszczęciem egzekucji, jeżeli uprawdopodobni, że nie uzyska w pełni zaspokojenia swojej należności ze znanego mu majątku albo z przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń okresowych za okres sześciu miesięcy, wymaga natomiast – na co wprost wskazano w powołanym przepisie, jedynie uprawdopodobnienia. Wezwanie dłużnika listem poleconym do zapłaty stwierdzonej tytułem wykonawczym należności (art. 913 § 2 pkt 2 k.p.c.) powinno natomiast zostać udowodnione poprzez przedłożenie potwierdzenia jego odbioru, do którego załączyć należy oświadczenie wierzyciela o tym, że dłużnik nie spełnił świadczenia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty.

Powyższe okoliczności, jak już wskazano, powinny zostać – w zależności od przyjętej za podstawę wniosku przesłanki – udowodnione lub uprawdopodobnione stosownymi dokumentami.

Zgodnie z przepisem art. 914 § 2 k.p.c. do wniosku należy dołączyć odpis protokołu zajęcia lub inne dokumenty uzasadniające obowiązek wyjawienia majątku, a jeżeli wniosek złożono przed wszczęciem egzekucji,

także tytuł wykonawczy. Jeżeli wniosek jest składany w toku postępowania lub po jego zakończeniu, przedłożenie oryginału tytułu wykonawczego nie stanowi braku formalnego wniosku³⁶. Przyjmuje się, że tytułem wykonawczym jest tylko jego oryginał, wobec czego dołączenie do wniosku składanego przed wszczęciem egzekucji odpisu (kserokopii itp.) nie stanowi spełnienia wymogów formalnych wniosku³⁷.

Wniosek oparty na twierdzeniu, że majątek dłużnika nie rokuje zaspokojenia egzekwowanych należności, powinien zawierać dołączony odpis protokołu zajęcia, wskazujący szacowane wartości zajętego majątku dłużnika, ewentualnie natomiast zaświadczenie komornika, z którego wynikać będzie brak ruchomości, wierzytelności lub innych praw majątkowych dłużnika podlegających zajęciu.

Do wniosku złożonego na podstawie twierdzeń co do bezskuteczności dotychczas prowadzonej przeciwko dłużnikowi egzekucji dołączyć należy natomiast postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego

z powodu jego bezskuteczności w całości lub w części (art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c.) lub tytuł wykonawczy, na którym komornik zaznaczył wynik egzekucji, zwracając go wierzycielowi (art. 816 § 1 k.p.c.).

We wniosku o wyjawienie majątku złożonym przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 913 § 2 pkt 1 k.p.c. wierzyciel powinien uprawdopodobnić, że nie uzyska zaspokojenia w pełni swojej należności ze znanego majątku albo przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń pieniężnych. Uprawdopodobnienie nie oznacza udowodnienia – jest ono środkiem zastępczym dowodu w znaczeniu ścisłym, prowadząc do uzasadnienia zgłoszonych twierdzeń, w sposób dający przekonanie o ich prawdopodobieństwie. Wskazuje się, że dla uprawdopodobnienia powyższych okoliczności wystarczające może być zatem przedłożenie pisemnych oświadczeń świadków, fragmenty dowodów z dokumentów, zeznania świadków³⁸. Z literalnego brzmienia art. 914 § 2 k.p.c. wynika jednak, że środkami prowadzącymi do uprawdopodobnienia (lub

udowodnienia) powinny być dokumenty³⁹. Z istoty rzeczy uzyskanie przez wierzyciela dokumentów na okoliczność sytuacji majątkowej dłużnika może być bardzo utrudnione albo wręcz niemożliwe. Dotyczy to zwłaszcza zaświadczeń z urzędów (ZUS, urząd pracy) czy też od pracodawcy dłużnika. W praktyce zatem powoływane przez wierzyciela informacje będą miały charakter fragmentaryczny, zaś sąd w zasadniczej mierze opierać będzie się na twierdzeniach samego wierzyciela⁴⁰. W piśmiennictwie wskazuje się, że w sytuacji, gdy wierzyciel nie zna majątku dłużnika, dla uprawdopodobnienia w/w przesłanki wystarczające jest złożenie w tym przedmiocie oświadczenia wierzyciela. Brak wiedzy wierzyciela o majątku dłużnika jest bowiem faktem negatywnym, którego nie sposób chociażby uprawdopodobnić⁴¹.

Do wniosku złożonego na podstawie art. 913 § 2 pkt 2 k.p.c. dołączyć należy natomiast wezwanie dłużnika do zapłaty wraz z dowodem jego doręczenia. Zgodzić należy się przy tym ze stanowiskiem, że treść art. 914 § 2 k.p.c. nie koresponduje w pełni z art. 913 § 2 pkt 2 k.p.c., który określa przesłanki złożenia wniosku o wyjawienie majątku przed wszczęciem postępowania. Przepis art. 914 § 2 k.p.c. wskazuje bowiem jedynie dokumenty stanowiące podstawę do żądania wyjawienia majątku przed wprowadzeniem do art. 913 § 2 k.p.c. punktu 2, w którym ustawodawca określił dodatkową przesłankę złożenia przez wierzyciela wniosku o wyjawienie majątku przed wszczęciem postępowania w postaci wezwania przez wierzyciela dłużnika do zapłaty stwierdzonej w tytule wykonawczym należności listem poleconym za potwierdzeniem odbioru i niespełnienie świadczenia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty. Wobec dodania w/w przesłanki ustawodawca powinien uzupełnić przepis art. 914 § 2 k.p.c., wskazując w nim jako wymóg formalny wniosku o wyjawienie majątku składanego przed wszczę-

”
DO WNIOSKU ZŁOŻONEGO
NA PODSTAWIE ART. 913
§ 2 PKT 2 K.P.C. DOŁĄCZYĆ
NALEŻY NATOMIAST WEZWANIE
DŁUŻNIKA DO ZAPŁATY WRAZ
Z DOWODEM JEGO DORĘCZENIA.

ciem postępowania, na podstawie przesłanki z art. 913 § 2 pkt 2 k.p.c., załączenie do niego wezwania dłużnika do zapłaty wraz z dowodem jego doręczenia⁴².

W piśmiennictwie wskazuje się przy tym, że niedołączenie do wniosku dokumentów wskazanych w art. 914 § 2 k.p.c. nie uzasadnia zastosowania przez sąd art. 130 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.⁴³ Warunkiem formalnym wniosku w rozumieniu art. 914 § 2 k.p.c. jest samo powołanie w jego treści dokumentów merytorycznie uzasadniających żądanie. Za stanowiskiem takim przemawiają następujące argumenty: dołączenie dokumentów nie zawsze jest możliwe przy wszczęciu postępowania o wyjawienie majątku, wierzyciel, składając wniosek w trybie art. 913 § 2 k.p.c., może uprawdopodobnić przesłankę wyjawienia nie tylko przy pomocy środków dowodowych uregulowanych w k.p.c., dokumenty uzasadniające wyjawienie majątku mają wyłącznie znaczenie dowodowe, których celem jest wykazanie przesłanki merytorycznej żądania wierzyciela⁴⁴. Przyjmując jednak za M. Mrówczyńskim, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 914 § 2 k.p.c. środkami prowadzącymi do wykazania powinny być wyłącznie dokumenty, niedołączenie do wniosku żadnego dokumentu na okoliczność zasadności wniosku o wyjawienie majątku powinno skutkować wezwaniem przez przewodniczącego do uzupełnienia tego braku w trybie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.⁴⁵ O ile bowiem odwołanie

się we wniosku np. do zeznań świadków nie wiąże się z dołączeniem do wniosku jakichkolwiek dokumentów (chyba że mamy do czynienia z pisemnym oświadczeniem świadka) i w takiej sytuacji nie stanowiłoby to braku formalnego wniosku, o tyle przyjmując, że potwierdzeniem okoliczności powołanych we wniosku mogą być tylko dokumenty, ich całkowity brak w istocie uniemożliwia jego merytoryczne rozpoznanie. Jednocześnie nawet w sytuacji, gdy wierzyciel nie ma możliwości uzyskania przed złożeniem wniosku o wyjawienie majątku dokumentów na okoliczność sytuacji majątkowej dłużnika, może on złożyć wraz z wnioskiem stosowne oświadczenie o tym, że nie posiada wiedzy na temat majątku dłużnika – co niewątpliwie także będzie stanowić dokument w rozumieniu art. 914 § 2 k.p.c.

Braki formalne wniosku o wyjawienie majątku podlegają sanowaniu w trybie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. w ustawowym terminie tygodnia od dnia doręczenia wezwania do ich uzupełnienia przez sąd. W przypadku nieuzupełnienia braków w terminie, przewodniczący zwraca wniosek o wyjawienie majątku, stosownie do art. 130 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a zarządzenie o zwrocie doręcza się wyłącznie podmiotowi, który złożył wniosek (art. 130 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.)⁴⁶. Na zarządzenie przewodniczącego o zwrocie wniosku o wyjawienie majątku przysługuje zażalenie (art. 394 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.)⁴⁷.

Legitymowany do złożenia wniosku o wyjawienie majątku jest:

- wierzyciel,
- sąd pierwszej instancji w sprawach, w których egzekucja może być wszczęta z urzędu (art. 796 § 2 k.p.c.),
- organ uprawniony do żądania wszczęcia egzekucji (art. 796 § 3 k.p.c.),
- administracyjny organ egzekucyjny lub wierzyciel występujący w tym postępowaniu,

- prokurator oraz inne organy działające na takich samych zasadach jak prokurator, np. organizacje społeczne,
- syndyk masy upadłości⁴⁸.

Obecnie nie jest legitymowany do wystąpienia z wnioskiem o wyjawienie majątku komornik w sprawie egzekucji grzywn, kar pieniężnych, opłat i kosztów postępowania (§ 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 9 marca 2006 r. w sprawie egzekucji grzywn, kar pieniężnych, opłat sądowych i kosztów postępowania w sprawach cywilnych⁴⁹). Wskazane rozporządzenie utraciło bowiem moc. Zastąpiło je rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia egzekucji grzywn i kar pieniężnych orzeczonych w postępowaniu cywilnym, a także kosztów sądowych w sprawach cywilnych, przysługujących Skarbowi Państwa⁵⁰. W § 3 w/w rozporządzenia wskazano, że jeżeli z okoliczności sprawy wynika konieczność ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania, komornik z urzędu przeprowadza odpowiednie dochodzenie. Przez „dochodzenie”, o którym mowa w powołanym przepisie, rozumieć należy komornicze wyjawienie majątku, o którym mowa w art. 801 i nast. k.p.c.

Wniosek o wyjawienie majątku podlega opłacie stałej w kwocie 200 zł (art. 70 pkt 5 ustawy z 28 lipca 2005 r.)⁵¹.

Przebieg postępowania

Postępowanie w przedmiocie wniosku o wyjawienie majątku dzieli się na dwa etapy: rozpoznawcze i wykonawcze⁵². Na pierwszym etapie sąd rozpoznaje wniosek o wyjawienie majątku na posiedzeniu jawnym. Zgodnie bowiem z art. 915 § 1 k.p.c. sąd rozpoznaje wniosek o wyjawienie majątku po wezwaniu i wysłuchaniu stron, jeżeli się stawią. Przepis art. 766 k.p.c. stanowi natomiast, że m.in. w sytuacji, gdy zachodzi

potrzeba wysłuchania na posiedzeniu stron lub innych osób, sąd odstępuje od zasady, zgodnie z którą sprawy egzekucyjne rozpoznawane są na posiedzeniu niejawnym. Stanowisko to uznać należy za aktualne także w obecnym stanie prawnym, po wprowadzeniu przepisu art. 226¹ k.p.c., który stanowi, że ilekroć ustawa przewiduje wysłuchanie stron lub innych osób, stosownie do okoliczności może się to odbyć przez wezwanie stron do złożenia odpowiednich oświadczeń na posiedzeniu albo wyznaczenie terminu do zajęcia stanowiska w piśmie procesowym lub za pomocą środków porozumiewania się na odległość, o ile dają one pewność co do osoby składającej oświadczenie. Zgodzić należy się z Z. Woźniakiem, że przemawia za tym zarówno treść przepisu art. 915 § 1 k.p.c., który wprost wymaga wezwania stron, jak również dynamiczny charakter wysłuchania i konieczność zapewnienia możliwości zadawania pytań przez sąd i wierzyciela⁵³. Niezależnie od powyższego sąd może w każdym przypadku rozpoznać wniosek na rozprawie, o ile tylko uzna to za potrzebne (art. 148 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.)⁵⁴.

Po zmianie przepisu art. 915 k.p.c. ustawą o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z 2 lipca 2004 r.⁵⁵, sąd wykaz majątku i przyrzeczenie odbiera niezwłocznie po wydaniu postanowienia. Oznacza to, że wykonanie postanowienia ma miejsce, co do zasady, na tym samym posiedzeniu, na którym wydano postanowienie, o ile dłużnik jest na nim obecny. Warunkiem wykonania obowiązku złożenia wykazu i przyrzeczenia nie jest tym samym uprawomocnienie się postanowienia nakazującego ich złożenie, jak miało to miejsce przed wskazaną zmianą przepisu. Wskazaną ustawą z 2 lipca 2004 r. zmieniono również art. 916 k.p.c., który stanowił wcześniej m.in., że dłużnik powinien zostać pouczone o możliwości zastosowania względem niego środków przymusu w sytuacji, gdy nie

Fot. www.freeplik.com

stawił się do sądu w celu złożenia wykazu i przyrzeczenia albo stawiając się, wykazu nie złożył lub odmówił odpowiedzi na zadane mu pytania lub złożenia przyrzeczenia w wezwaniu na posiedzenie w celu złożenia wykazu i przyrzeczenia. Aktualnie przepis ten stanowi, że dłużnik o skutkach tych powinien być pouczone w wezwaniu na posiedzenie, na którym sąd dokonuje wysłuchania stron – jeżeli się stawią (art. 915 § 1 k.p.c.), wydaje postanowienie w przedmiocie wniosku, a następnie, na tym samym posiedzeniu, niezwłocznie odbiera od dłużnika wykaz majątku i przyrzeczenie (art. 915 § 2 k.p.c.). O ile zatem w obowiązującym przed omówionymi zmianami stanie prawnym uzasadnione mogło być stanowisko o dobrowolności stawiennictwa dłużnika na posiedzenie wyznaczone w przedmiocie rozpoznania wniosku i wysłuchania stron, dlatego też wezwanie na to posiedzenie nie musiało zawierać pouczenia o możliwości zastosowania względem dłużnika środków przymusu, o tyle w obecnym stanie prawnym pouczenie takie uznać należy za obligatoryjne⁵⁶.

Nieobecność stron nie tamuje postępowania. Jeżeli przy tym strona nie stawiła się, ale nadeszła pisemne wyjaśnienia w sprawie, uznać należy, że sąd powinien przyjąć takie oświadczenie i dokonać jego oceny⁵⁷. W takim wypadku, jeżeli sprawa jest dostatecznie wyjaśniona, sąd wydaje postanowienie. W przeciwnym wypadku odracza posiedzenie⁵⁸.

W toku posiedzenia w przedmiocie wniosku o wyjawienie majątku sąd bada wyłączność zasadność tego wniosku. Dłużnik może zatem podnosić przeciwko niemu zarzuty formalne (np. że do wniosku złożonego przed wszczęciem egzekucji nie dołączono tytułu wykonawczego) lub merytoryczne (np. że wierzyciel uzyska zaspokojenie z majątku dłużnika, który jest mu znany). Niedopuszczalne są natomiast zarzuty przeciwko roszczeniom objętym tytułem wykonawczym, w tym zwłaszcza, że świadczenie nim stwierdzone zostało już spełnione poza egzekucją lub też że strony zawarły porozumienie co do warunków jego spłaty⁵⁹. Dopóki bowiem tytuł wykonawczy nie zostanie pozbawiony wykonalności (art. 840 k.p.c.), pozostaje wiążący dla organów egzekucyjnych i sądu. Wierzyciel natomiast, oprócz odpierania zarzutów dłużnika, może zadawać mu pytania celem ujawnienia nieznanymi składników jego majątku⁶⁰.

CO DO ZASADY WYKAZ MAJĄTKU ORAZ PRZYRZECZENIE SKŁADANE JEST PRZEZ DŁUŻNIKA OSOBIŚCIE.

Sąd orzeka w przedmiocie wniosku o wyjawienie majątku w składzie jednego sędziego (art. 47 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) albo referendarza sądowego (art. 759 § 11 k.p.c.). Orzeczenie zapada w formie postanowienia, którym sąd nakazuje dłużnikowi złożenie wykazu majątku i przyrzeczenia lub oddała wniosek. Postanowienie to ma charakter rozstrzygający sprawę co do istoty, tym samym sąd powinien orzec w nim także o kosztach postępowania.

Postanowienie w przedmiocie wyjawienia majątku podlega zaskarżeniu w drodze za-

lenia, które jednak nie tamuje jego wykonania (art. 915 § 3 k.p.c.). Tym samym dłużnik, w przypadku uwzględnienia wniosku, już od chwili wydania postanowienia w tym przedmiocie zobowiązany jest do złożenia wykazu majątku oraz przyrzeczenia, pod rygorem zastosowania wobec niego środków przymusu, o których mowa w art. 916 k.p.c. Sąd ma jednak możliwość wstrzymania jego wykonania do czasu rozpoznania zażalenia, stosownie do art. 396 k.p.c. Zażalenie rozpoznawane jest przez sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 767⁴ § 1¹ k.p.c.).

Drugim etapem postępowania o wyjawienie majątku jest etap wykonawczy, obejmujący czynności związane z odebraniem od dłużnika wykazu majątku i przyrzeczenia⁶¹. Zgodnie z art. 915 § 2 k.p.c. sąd odbiera od dłużnika wykaz majątku oraz przyrzeczenie niezwłocznie po wydaniu postanowienia uwzględniającego wniosek o wyjawienie majątku. Odebranie od dłużnika wykazu majątku i przyrzeczenia odbywa się zatem na tym samym posiedzeniu, na którym rozpoznano wniosek o wyjawienie majątku, i na które stawiał się dłużnik. W uzasadnionych wypadkach sąd może jednak wyznaczyć dłużnikowi termin nie dłuższy niż tydzień (art. 915 § 2 zd. 2 k.p.c.). Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy istnieje potrzeba zebrania przez dłużnika informacji pozwalających na sporządzenie pełnego wykazu jego majątku⁶².

Co do zasady wykaz majątku oraz przyrzeczenie składane jest przez dłużnika osobiście. Wyjątkiem są sytuacje, gdy dłużnik nie posiada pełnej zdolności do czynności procesowych – wówczas, stosownie do art. 919 k.p.c., za dłużnika wykaz majątku oraz przyrzeczenie składa jego przedstawiciel ustawowy. Ponadto, jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna, czynności w toku wyjawienia majątku dokonuje osoba wchodząca w skład organu uprawnionego do jej reprezentacji (art. 300 § 1 k.p.c.). W piśmiennictwie wskazuje się, że

wykaz majątku może być złożony pisemnie lub ustnie do protokołu⁶³.

Dłużnik składa wykaz majątku pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, o czym sąd poucza go przed odebraniem wykazu (art. 913 § 1¹ k.p.c.).

Wobec dłużnika, który bez usprawiedliwienia nie stawia się na posiedzenie wyznaczone celem złożenia wykazu i przyrzeczenia, odmówi złożenia wykazu majątku lub przyrzeczenia albo odpowiedzi na zadane mu pytanie, sąd może zastosować środki przymusu. Środki te oraz sposób ich zastosowania reguluje art. 916 k.p.c. Dłużnik obligatoryjnie powinien zostać pouczone o skutkach niezastosowania się do ciążących na nim obowiązków w wezwaniu na posiedzenie. Pouczenie to jest niezbędnym warunkiem zastosowania środków przymusu, o których mowa w art. 916 k.p.c. W przypadku zatem, gdy sąd nie dopełnił tego obowiązku, powinien wyznaczyć nowe posiedzenie celem złożenia przez dłużnika wykazu i przyrzeczenia, pouczając go w wezwaniu na to posiedzenie o możliwości zastosowania względem niego środków przymusu⁶⁴.

Do wymienionych w art. 916 k.p.c. środków przymusu należą grzywna, przymusowe doprowadzenie oraz areszt. Ich stosowanie ma charakter fakultatywny, na co wskazuje użycie przez ustawodawcę zwrotu „sąd może”. Niezastosowanie sankcji powinno mieć jednak miejsce w sytuacjach wyjątkowych, np. wówczas, gdy dłużnik nie uspra-

WOBEC DŁUŻNIKA, KTÓRY
BEZ USPRAWIEDLIWIENIA NIE
STAWI SIĘ NA POSIEDZENIE
WYZNACZONE CELEM ZŁOŻENIA
WYKAZU I PRYZRZECZENIA,
ODMÓWI ZŁOŻENIA WYKAZU
MAJĄTKU LUB PRYZRZECZENIA
ALBO ODPOWIEDZI NA
ZADANE MU PYTANIE,
SĄD MOŻE ZASTOSOWAĆ
ŚRODKI PRZYMUSU.

wiedliwi swej nieobecności, lecz sądowi znana jest przyczyna jego niestawiennictwa⁶⁵.

Przepis art. 916 k.p.c. nie określa wysokości grzywny, jaką można wymierzyć dłużnikowi. Odwołać należy się zatem w tym względzie do art. 163 § 1 k.p.c., zgodne z którym jeżeli kodeks przewiduje grzywnę bez określenia jej wysokości, grzywnę wymierza się w kwocie do trzech tysięcy złotych. Grzywny ściąga się w drodze egzekucji sądowej na rzecz Skarbu Państwa. Do grzywny, o której mowa w art. 916 k.p.c., nie stosuje się art. 1053 § 1 k.p.c., dlatego też nie podlega ona zamianie na areszt⁶⁶. Zarządzenie przymusowego sprowadzenia lub aresztowania (na okres nieprzekraczający miesiąca) wykonuje się zaś na podstawie przepisów kodeksu postępowania karnego⁶⁷.

W zależności od okoliczności danej sprawy możliwe jest zastosowanie środków przymusu, o których mowa w art. 916 k.p.c., w sposób kumulatywny. Sąd stosuje je przy tym z urzędu, brak jest jednak przeszkód, aby stosowny wniosek w tym zakresie złożył wierzyciel. Z brzmienia art. 916 k.p.c. nie wynika przy tym, w jakiej kolejności środki przymusu powinny być stosowane. Literalne brzmienie powyższego przepisu wskazuje na to, że areszt można zastosować także w przypadku

skazania na grzywnę, co wynika z posłużenia się przez ustawodawcę spójnikiem „oraz”.

Dłużnikowi przysługuje zażalenie na postanowienie sądu w przedmiocie skazania na grzywnę oraz orzeczenie aresztu (art. 916 § 2 k.p.c.). Nie przysługuje ono natomiast na postanowienie o nakazaniu przymusowego doprowadzenia.

W przypadku zastosowania wobec dłużnika środków przymusu w postaci aresztu lub grzywny, może on złożyć wykaz majątku i przyrzeczenie w każdej chwili. Samo oświadczenie dłużnika o gotowości wykonania tego obowiązku, inaczej niż wynika to z art. 1054 k.p.c., nie stanowi podstawy do uchylenia aresztu⁶⁸. Szczególny charakter omawianej regulacji z art. 917 k.p.c., jak również brak odesłania do przepisów o egzekucji roszczeń niepieniężnych, nie pozwalają na przyjęcie, że złożenie przez dłużnika wykazu majątku i przyrzeczenia skutkować może uchyleniem postanowienia o nałożeniu grzywny⁶⁹.

W przypadku, gdy wobec dłużnika zastosowano areszt, może on domagać się stawienia go przed sąd w celu złożenia wykazu i przyrzeczenia – w takiej sytuacji sąd niezwłocznie, nie wzywając wierzyciela, przyjmie wykaz i odbierze przyrzeczenie, po czym zwolni dłużnika (art. 917 § 1 zd. 2–3 k.p.c.).

W art. 917 § 2 k.p.c. zabezpieczono prawa wierzyciela nieobecnego przy odebraniu od dłużnika wykazu majątku i przyrzeczenia, który po zastosowaniu względem niego aresztu, został doprowadzony, na swoje żądanie, przed sąd i wykonał obowiązki w przedmiocie wyjawienia majątku. Wierzyciel może bowiem w takiej sytuacji wnioskować o ponowne wezwanie dłużnika w celu zadania mu pytań zmierzających do wykrycia przedmiotów, do których mogłaby być skierowana egzekucja. Wezwanie takie będzie bezprzedmiotowe w sytuacji, gdy ze złożonego przez dłużnika wykazu majątku wynika możliwość pełnego zaspokojenia wierzyciela⁷⁰. W przypadku niestawiennictwa dłużnika lub odmowy

przez niego odpowiedzi albo dodatkowego złożenia przyrzeczenia, na ponownym posiedzeniu, którego przeprowadzenia domagał się wierzyciel, sąd może zastosować wobec niego środki przymusu, o których mowa w art. 916 k.p.c., o czym dłużnik powinien zostać pouczone w wezwaniu na posiedzenie.

Ponowne postępowanie w przedmiocie wyjawienia majątku może być prowadzone po upływie roku od złożenia wykazu majątku i przyrzeczenia lub umorzenia postępowania w przedmiocie wniosku o wyjawienie majątku z powodu wyczerpania środków przymusu zastosowanych wobec dłużnika (art. 918¹ k.p.c.). Ponowny wniosek może złożyć wierzyciel, na wniosek którego było już prowadzone postępowanie, jak i inny wierzyciel. Nie wymaga uprawdopodobnienia, że dłużnik nabył nowy majątek po zakończeniu poprzedniego postępowania w tym przedmiocie⁷¹. Wniosek w tym przedmiocie może być złożony przed upływem terminu, o którym mowa w omawianym przepisie. Istotne jest, aby w chwili orzekania o złożeniu nowego wykazu i przyrzeczenia upłynął okres jednego roku (art. 316 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W przeciwnym wypadku sąd powinien umorzyć postępowanie o wyjawienie majątku na podstawie art. 355 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.⁷²

Przepisy o wyjawieniu majątku stosuje się odpowiednio do egzekucji prowadzonej z urzędu, a także do egzekucji alimentów

Fot. www.freepik.com

WRAZ ZE ZŁOŻENIEM
WYKAZU DŁUŻNIK JEST
OBOWIĄZANY DO ZŁOŻENIA
DOWODU UMOŻLIWIAJĄCEGO
DYSPONOWANIE RACHUNKIEM
BANKOWYM, JEŚLI
DOWÓD TEN ZNAJDUJE SIĘ
W POSIADANIU DŁUŻNIKA.

(art. 920 § 1 k.p.c.). W razie egzekucji alimentów sąd prowadzi postępowanie o wyjawienie majątku także na wniosek komornika (art. 920 § 2 k.p.c.). Ponadto omawiane przepisy znajdują odpowiednie zastosowanie do wyjawienia stanu oszczędności na rachunkach bankowych w związku z żądaniem wydania książeczki oszczędnościowej lub innego dowodu posiadania wkładu. W wykazie majątku dłużnik jest obowiązany podać, czy i jakie oszczędności ma na rachunku bankowym, w jakim banku zostały zgromadzone, jeżeli zaś nie posiada dowodu bankowego, jest obowiązany wskazać osobę, u której znajduje się ten dowód (art. 920¹ § 1 k.p.c.). Wykaz majątku, o który mowa w przywołanym przepisie, ma obejmować stan rachunku bankowego, nazwę banku oraz miejsce, w którym znajduje się dowód imienny lub na okaziciela umożliwiający dysponowanie rachunkiem bankowym. Wraz ze złożeniem wykazu dłużnik jest obowiązany do złożenia dowodu umożliwiającego dysponowanie rachunkiem bankowym, jeśli dowód ten znajduje się w posiadaniu dłużnika⁷³. Celem omawianej regulacji jest zwiększenie skuteczności egzekucji z rachunku bankowego. Wyjawienie, o którym mowa w art. 920¹ § 1 k.p.c., nie dotyczy zatem całego majątku dłużnika, lecz jedynie jego oszczędności na rachunkach bankowych oraz w banku, w którym zostały zgromadzone⁷⁴.

Podsumowanie

Sądowe wyjawienie majątku ma w polskim systemie prawnym długą tradycję – znana była już ustawodawstwu zaborczemu, obowiązującemu na ziemiach dawnego zaboru austriackiego i pruskiego, aż do 1 stycznia 1933 r., kiedy to wszedł w życie jednolity tekst kodeksu postępowania cywilnego z 1932 r.⁷⁵ Już wówczas była ona w piśmiennictwie przedmiotem krytyki⁷⁶. Obecne zastrzeżenia odnośnie do omawianej regulacji koncentrują

się na niewielkiej skuteczności postępowania w przedmiocie wyjawienia majątku. Jej krytycy wskazują na to, że instytucja wyjawienia majątku nie gwarantuje skutecznej i efektywnej egzekucji, stanowiąc rozwiązanie nieefektywne i kosztowne⁷⁷. Podnoszą przy tym, że w praktyce wyjątkowo tylko okazuje się, że dłużnik ma źródło dochodu albo przedmiot majątkowy, do których wierzyciel nie kierował już egzekucji. W konsekwencji podważany jest sens utrzymywania tej instytucji w systemie prawa, bowiem angażuje ona autorytet sądu w sprawy, których waga na to nie zasługuje. Jednocześnie efekty stosowania tej instytucji są niewspółmierne do czasu rozpoznania tego rodzaju spraw⁷⁸.

Odnotować należy także stanowisko podkreślające doniosłe znaczenie instytucji wyjawienia majątku z perspektywy zapewnienia sprawności egzekucji sądowej. Zgodnie z tym poglądem jest ona jednym z elementów gwarantujących realizację priorytetowego celu postępowania egzekucyjnego, tj. najpełniejszego zaspokojenia wierzyciela w jak najkrótszym czasie, i jak najtaniej. Wyjawienie majątku stanowi bowiem kluczową rolę w uzyskaniu informacji o składnikach majątku dłużnika – obok udostępnienia organom egzekucyjnym niepublicznych baz danych. Jest tym samym elementem zabezpieczenia skuteczności egzekucji świadczeń pieniężnych, poprzez umożliwienie wierzycielowi egzekwującemu roszczenie żądania

OBECNE ZASTRZEŻENIA ODNOŚNIE DO OMAWIANEJ REGULACJI KONCENTRUJĄ SIĘ NA NIEWIELKIEJ SKUTECZNOŚCI POSTĘPOWANIA W PRZEDMIOCIE WYJAWIENIA MAJĄTKU.

wyjawienia majątku przez dłużnika, a w konsekwencji skierowanie w stosunku do nich egzekucji⁷⁹.

Zgodzić należy się z poglądem, że powoływane przez krytyków omawianej instytucji argumenty nie uzasadniają tak daleko idącego postulatu jak likwidacja regulacji dotyczących sądowego wyjawienia majątku⁸⁰. Jego realizacja prowadziłaby do pozbawienia wierzycieli środka, który może w określonych sytuacjach okazać się skuteczny, umożliwiając realizację celów egzekucji, albowiem wyłącznie sąd posiada kompetencje do zastosowania środków takich jak przymusowe doprowadzenie i areszt, po to, aby zmusić dłużnika do wyjawienia majątku. Zasadne byłoby natomiast pochylenie się przez ustawodawcę nad krytycznymi wobec instytucji wyjawienia majątku opiniami oraz propozycjami *de lege ferenda*, które mogłyby przyczynić się do jej usprawnienia. Rozważania w tym przedmiocie, w tym omówienie i ocena tego rodzaju postulatów, przekracza jednak ramy niniejszego opracowania.

Przypisy końcowe

- ¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 479, dalej jako: u.p.e.a.
- ² M. Mrówczyński, *Wyjawienie majątku w postępowaniu egzekucyjnym*, Sopot 2001, s. 105.
- ³ Szerzej na ten temat: M. Jaślikowski, *Instytucja wyjawienia majątku w praktyce sądów powszechnych*, „Prawo w działaniu” 2013, s. 92 i n.; Z.

Woźniak [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2021, art. 913, nb. 2 i powołana tam literatura; J. Szachta, *Zasada dyspozycyjności stron postępowania egzekucyjnego*, Sopot 2022, s. 253.

- ⁴ Tak też m.in. A. Marciniak [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Komentarz. Art. 730–1095¹ k.p.c.*, red. A. Marciniak, Warszawa 2020, art. 913, nb. 1.
- ⁵ Tak: M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 89 i n.
- ⁶ Tak: Z. Świeboda, *Sąd jako organ egzekucyjny*, Warszawa 1980, s. 73; J. Szachta, *op. cit.*, s. 259.
- ⁷ J. May [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian. Tom I i II*, red. T. Zembrzusi, Warszawa 2020, art. 913, nb. 10.
- ⁸ M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 92–93.
- ⁹ Zob. A. Marciniak, *op. cit.*, art. 913, nb. 1.
- ¹⁰ *Ibidem*.
- ¹¹ M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 113 i n.
- ¹² *Ibidem*, s. 115.
- ¹³ Por. uchwała SN z 24 stycznia 2003 r., III CZP 90/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 145.
- ¹⁴ Zob. A. Marciniak, *op. cit.*, art. 914, nb. 1.
- ¹⁵ Z. Woźniak, *op. cit.*, art. 914, nb. 1.
- ¹⁶ A. Marciniak, *op. cit.*
- ¹⁷ M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 118.
- ¹⁸ O. Marcewicz [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz do art. 730–1217*, wyd. VII, red. A. Jakubecki, Warszawa 2017, art. 914.
- ¹⁹ Zob. A. Marciniak, *op. cit.*, art. 913, nb. 4.
- ²⁰ Z. Woźniak, *op. cit.*, art. 914, nb. 1
- ²¹ T. Żywnowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730–1088*, wyd. II, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Warszawa 2014, art. 913, s. 528.
- ²² M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 51–52.
- ²³ *Ibidem*, s. 52.
- ²⁴ Zob. A. Marciniak, *op. cit.*, art. 913, nb. 2
- ²⁵ Z. Woźniak, *op. cit.*, art. 913, nb. 4.
- ²⁶ Postanowienie SN z 20 sierpnia 1996 r., II CKU 2/96, OSNC 1996, nr 12, poz. 166.
- ²⁷ Z. Woźniak, *op. cit.*, art. 913, nb. 4.
- ²⁸ Por. O. Marcewicz, *op. cit.*, art. 914, nb. 2; M. Lewandowski, *Głosa do uchwały SN z 12.12.2001 r., III CZP 70/01*, Pr. Bank. 2003, nr 3, s. 20.
- ²⁹ M. Lewandowski, *op. cit.*
- ³⁰ M. Krakowiak, *Wyjawienie majątku w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego*, MOP, nr 23, s. 3 i n.
- ³¹ O. Marcewicz, *op. cit.*
- ³² Z. Woźniak, *op. cit.*
- ³³ Tak: M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 138, A. Marciniak, *op. cit.*, art. 914 nb. 2; M. Uliasz [w:] *Komentarz do*

- spraw z zakresu postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego, red. J. Ignaczewski, Warszawa 2013; odmiennie: Z. Woźniak [w:] *op. cit.*, art. 914, nb. 3.
- ³⁴ Tak: M. Mrówczyński, *op. cit.*; A. Marciniak, *op. cit.*
- ³⁵ Tak: Z. Woźniak, *op. cit.*
- ³⁶ Tak: Z. Woźniak, *op. cit.*, art. 914, nb. 5.
- ³⁷ Postanowienie SN z 12 czerwca 1996 r., III CZP 61/96, OSNC 1996, nr 10, poz. 132; uchwała SN z 12 grudnia 2001 r., III CZP 70/01, OSNC 2002, nr 10, poz. 116.
- ³⁸ Tak: Z. Świeboda, *op. cit.*, s. 74.
- ³⁹ Tak: M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 70.
- ⁴⁰ *Ibidem.*
- ⁴¹ Tak: Z. Woźniak, *op. cit.*, art. 913, nb. 8.
- ⁴² Tak: Z. Woźniak, *op. cit.*, art. 914, nb. 7.
- ⁴³ Tak: M. Krakowiak [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 730–1217*, red. J. Jankowski, Warszawa 2019, art. 914, nb. 13; M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 144–145; M. Lewandowski, *op. cit.*
- ⁴⁴ M. Lewandowski, *op. cit.*
- ⁴⁵ Zob. J. Urban [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, red. Z. Szczurek, Sopot 2017, art. 914, nb. 6.
- ⁴⁶ Tak: M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 147.
- ⁴⁷ Zob. A. Marciniak, *op. cit.*, art. 914, nb. 4.
- ⁴⁸ Z. Woźniak [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, red. J. Gołaczyński, Warszawa 2012, art. 914, s. 590.
- ⁴⁹ Dz.U. Nr 42 poz. 288.
- ⁵⁰ Dz.U. z 2016 r. poz. 1227.
- ⁵¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 1125 ze zm.
- ⁵² I. Gil przyjmuje jednak, że z uwagi na to, iż obecnie sąd na jednym posiedzeniu, uwzględniając wnioski o wyjawienie majątku jednocześnie nakazuje od niego wykaz majątku i przyrzeczenie, postępowanie o wyjawienie majątku zostało skrócone do jednego etapu – zob. I. Gil [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. E. Marszałkowska-Krześ, Warszawa 2021, art. 915, nb. 1.
- ⁵³ Z. Woźniak, *Postępowanie zabezpieczające...*, art. 915, nb. 2.
- ⁵⁴ M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 160.
- ⁵⁵ Dz.U. Nr 172 poz. 1804.
- ⁵⁶ Tak m.in. I. Gil, *op. cit.*; K. Flaga-Gieruszyńska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2019, art. 916, nb 3; A. Marciniak, *op. cit.*, art. 916 nb. 2, art. 915 nb 2; J. Urban, *op. cit.*, art. 916, nb. 1. Odmiennie: Z. Woźniak (*op. cit.*, art. 915, nb. 3), według którego wzywając dłużnika na posiedze-
- nie, na którym sąd będzie rozstrzygać o wniosku, nie poucza się go o możliwości stosowania wobec niego środków przymusu (grzywny, nakazania przymusowego sprowadzenia, aresztu). Wysłuchanie dłużnika jest jego prawem, a nie obowiązkiem. Dopiero po wydaniu przez sąd postanowienia zobowiązującego dłużnika do złożenia wykazu majątku i przyrzeczenia, niewykonanie tego obowiązku może skutkować stosowaniem wobec dłużnika przewidzianych przez k.p.c. środków przymusu.
- ⁵⁷ M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 165.
- ⁵⁸ O. Marcewicz, *op. cit.*, art. 915.
- ⁵⁹ M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 169.
- ⁶⁰ K. Flaga-Gieruszyńska, *op. cit.*, art. 915 k.p.c., nb 2.
- ⁶¹ M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 157.
- ⁶² A. Adamczuk [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Art. 478–1217*, wyd. IV, red. M. Manowska, Warszawa 2021, art. 915, nb. 2.
- ⁶³ Tak: J. Szachta, *op. cit.*, s. 256; A. Marciniak, *op. cit.*, art. 915 nb. 3; T. Żyznowski, *op. cit.*, art. 915; A. Adamczuk, *op. cit.*, art. 915, nb. 3. Odmiennie: K. Flaga-Gieruszyńska, *op. cit.*, art. 915, nb. 6.
- ⁶⁴ M. Mrówczyński, *op. cit.*, s. 244–245.
- ⁶⁵ T. Ereciński, H. Pietrzkowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V. Postępowanie egzekucyjne*, wyd. V, red. T. Ereciński, H. Pietrzkowski, Warszawa 2016, art. 916., nb. 3.
- ⁶⁶ Zob. A. Marciniak, *op. cit.*, art. 916 nb. 3.
- ⁶⁷ Tak m.in. O. Marcewicz, *op. cit.*, art. 916.; A. Marciniak, *op. cit.*, art. 916 nb. 3; J. Urban, *op. cit.*, art. 916, nb. 9. Odmiennie: K. Flaga-Gieruszyńska, *op. cit.*, art. 916, nb. 6.
- ⁶⁸ T. Ereciński, H. Pietrzkowski, *op. cit.*, art. 917, nb. 1.
- ⁶⁹ *Ibidem.*
- ⁷⁰ J. Szachta, *op. cit.*, s. 258.
- ⁷¹ Zob. A. Marciniak, *op. cit.*, art. 918¹, nb. 3.
- ⁷² *Ibidem.*
- ⁷³ Z. Woźniak, *op. cit.*, art. 920¹, nb. 1.
- ⁷⁴ Zob. A. Marciniak, *op. cit.*, art. 920¹, nb. 1.
- ⁷⁵ M. Jaślikowski, *op. cit.*, s. 87 i n.
- ⁷⁶ *Ibidem*, s. 88.
- ⁷⁷ D. Popłonyk, T. Zawiślak, *Uwagi do projektu ustawy zmieniającej k.p.c. i inne ustawy przygotowane przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego w zakresie postępowania egzekucyjnego [w:] Reforma postępowania cywilnego w świetle projektów Komisji Kodyfikacyjnej*, red. K. Markiewicz, Warszawa 2011, s. 180–181
- ⁷⁸ Tak: M. J. Naworski, *Postępowania o wyjawienie majątku. Próba wykładni art. 918[1] KPC. Wniosek de lege ferenda*, PPE, 2014, nr 3.
- ⁷⁹ Tak P. Pogonowski, *Sprawność egzekucji sądowej – wybrane zagadnienia praktyczne*, PPE, 2021, nr 1.
- ⁸⁰ M. Jaślikowski, *op. cit.*, s. 91.

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

Zasada dyspozycyjności stron postępowania egzekucyjnego

Joanna Szachta

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

Egzekucja sądowa z wynagrodzenia za pracę

Grzegorz Kamieński

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Prawo zarządcy nieruchomości do wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków

Egzekucja z nieruchomości stanowi zasadniczo jeden z najbardziej skomplikowanych i czasochłonnych sposobów egzekucji. Liczba czynności podejmowanych przez organ egzekucyjny, a zmierzających do spieniężenia majątku dłużnika, jest znaczna, co jednocześnie przekłada się na czas prowadzenia egzekucji. W celu zachowania zajętej nieruchomości w stanie niepogorszonym, w której ustawodawca upatruje składnika majątku dłużnika o znacznej wartości, przyjęto, że przez cały czas prowadzenia egzekucji nad nieruchomością należy sprawować zarząd.

DR MONIKA GED
Radczyni prawna

Wstęp

Zasadniczo obowiązki zarządcy nieruchomości sprawuje dłużnik. Dopuszczalne jest również ustanowienie zarządcą osoby trzeciej. W celu zoptymalizowania skuteczności zarządu, w przepisach Kodeksu postępo-

wania cywilnego¹ przewidziano dopuszczalność ubiegania się zarządcy o przyznanie mu wynagrodzenia za sprawowany zarząd oraz zwrotu wydatków. Jednak rodzaj uprawnień zarządcy uzależniono od tego, kto ten zarząd sprawuje. Niniejsza publikacja ma na celu przybliżenie i omówienie obowiązujących regulacji z tego zakresu.

Zajęcie nieruchomości a zarząd

W myśl art. 931 § 1 k.p.c. zajęta nieruchomość pozostawia się w zarządzie dłużnika,

do którego stosuje się odpowiednio przepisy o zarządcy. Zasadą jest więc pozostawienie zajętej nieruchomości w zarządzie dłużnika. Powierzenie dłużnikowi zarządu nad zajętą nieruchomością następuje przy tym z mocy samego prawa i nie wymaga dodatkowej czynności decyzyjnej organu egzekucyjnego². Komornik powinien jednak pouczyć dłużnika skutkach zajęcia oraz o jego obowiązkach jako zarządcy³. Jeżeli własność nieruchomości przysługuje kilku osobom, z chwilą zajęcia nieruchomości wszyscy właściciele stają się zarządcami nieruchomości⁴. Celem ustanowienia zarządu nad zajętą nieruchomością jest zabezpieczenie prawidłowego toku egzekucji, a także utrzymania nieruchomości w stanie niepogorszonym przez cały czas prowadzenia egzekucji⁵. Zakończenie sprawowania zarządu następuje w zależności od okoliczności – z chwilą uprawnienia się postanowienia o przysądzeniu własności, oddania nieruchomości w zarząd nabywcy licytacyjnemu lub z chwilą odjęcia zarządu dotychczasowemu zarządcy.

Zarządca ustanowiony przez sąd

Pomimo tego, że dłużnik obejmuje zarząd nieruchomości z chwilą jej zajęcia, w trakcie egzekucji mogą zaistnieć okoliczności uzasadniające odjęcie mu zarządu i ustanowienie innego zarządcy. Przypadek ten reguluje art. 931 § 2 k.p.c. W konsekwencji, jeżeli pra-

widłowe sprawowanie zarządu tego wymaga, sąd odejmie dłużnikowi zarząd i ustanowi innego zarządcę. Tak samo sąd może postąpić z nowo ustanowionym zarządcą. Jednak uprawnienie do zmiany zarządcy ograniczają przesłanki z art. 931 § 3 k.p.c. Sąd oddali bowiem wnioski o ustanowienie innego zarządcy, jeżeli sprawowanie zarządu wymaga kosztów, na których pokrycie nie wystarczają na razie dochody bieżące, a wnioskodawca nie złożył w ciągu tygodnia kwoty wyznaczonej przez sąd. W literaturze wskazuje się, że podstawowym warunkiem prawidłowego sprawowania zarządu jest zachowanie nieruchomości w stanie niepogorszonym⁶.

Przepisy dotyczące zarządcy w egzekucji z nieruchomości mają znaczenie nie tylko dla tego postępowania. Znajdują one odpowiednie zastosowanie chociażby w postępowaniach dotyczących zarządu związanego ze współwłasnością i użytkowaniem. W myśl art. 615 k.p.c. do wyznaczenia zarządcy i sprawowania zarządu stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzie w toku egzekucji z nieruchomości. Oznacza to odpowiednie stosowanie art. 931–940 k.p.c.

Obowiązki zarządcy

Ustanowienie zarządcy następuje w określonym celu, tj. prawidłowego i gospodarnego zarządzania zajętą nieruchomością. Z tego względu w drodze ustawowej określono również podstawowe obowiązki zarządcy. Zarządca jest zobowiązany przede wszystkim do wykonywania czynności potrzebnych do prowadzenia prawidłowej gospodarki. Ma on prawo pobierać zamiast dłużnika wszelkie pożytki z nieruchomości, spieniężać je w granicach zwykłego zarządu oraz prowadzić sprawy, które przy wykonywaniu takiego zarządu okażą się potrzebne. W sprawach wynikających z zarządu nieruchomością zarządca może pozywać i być pozywany (art. 935 § 1 k.p.c.). Jednak zarządcy wolno

JEŻELI CHODZI O MOMENT
USTALENIA WYNAGRODZENIA
ZARZĄDCY, NALEŻY ZGODZIĆ
SIĘ Z TWIERDZENIEM, ŻE
POWINNO TO NASTĄPIĆ PO
UPŁYWIE OKREŚLONEGO
CZASU SPRAWOWANIA
ZARZĄDU, NP. PO ZŁOŻENIU
PIERWSZEGO SPRAWOZDANIA.

zaciągać wyłącznie takie zobowiązania, które mogą być zaspokojone z dochodów z nieruchomości i są gospodarczo uzasadnione (art. 935 § 2 k.p.c.). Z kolei czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu zarządca może wykonywać tylko za zgodą stron, a w jej braku – za zezwoleniem sądu, który przed wydaniem postanowienia wysłucha wierzyciela, dłużnika i zarządcę, chyba że zwłoka groziłaby szkodą (art. 935 § 3 k.p.c.).

Wynagrodzenie zarządcy oraz zwrot wydatków

Zarządca może żądać wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków, które w związku z zarządem poniósł z własnych funduszy. Wysokość wynagrodzenia sąd określi odpowiednio do nakładu pracy i dochodowości nieruchomości (art. 939 § 1 k.p.c.). Z przytoczonego przepisu wynika przede wszystkim to, że o wynagrodzeniu i zwrocie wydatków poniesionych przez zarządcę sąd rozstrzyga wyłącznie na jego wniosek. Oznacza to tym samym, że w tym przedmiocie sąd nigdy nie orzeka z urzędu⁷.

Przytoczony przepis, w jego dosłownym brzmieniu upoważnia sąd wyłącznie do wydania postanowienia określającego wysokość wynagrodzenia zarządcy przy uwzględnieniu nakładu jego pracy oraz dochodowości nie-

ruchomości. Ustawodawca nie przewidział zatem dopuszczalności wydania odrębnego postanowienia dotyczącego zwrotu wydatków poniesionych przez zarządcę z własnych funduszy w związku z pełnionym zarządem⁸.

Z kolei w myśl art. 940 pkt 1 k.p.c. z dochodów z nieruchomości zarządca pokrywa w pierwszej kolejności koszty egzekucji wraz ze swoim wynagrodzeniem oraz zwrot własnych wydatków. Przytoczony przepis upoważnia zarządcę do pokrywania z dochodów zarówno należnego mu wynagrodzenia jak i zwrotu poniesionych przez niego wydatków. Jednak różnica w zaspakajaniu tych należności przejawia się w tym, że uwzględniając art. 939 § 2 zd. 1 k.p.c., zaspakajanie wynagrodzenia z bieżących dochodów wymaga uprzedniego określenia jego wysokości przez sąd⁹. Oznacza to, że dopiero po wydaniu postanowienia przez sąd aktualizuje się uprawnienie zarządcy do zaspokojenia tak ustalonego wynagrodzenia z dochodów z nieruchomości. Bez wydania postanowienia przez sąd niedopuszczalne jest pobranie przez zarządcę jakiegokolwiek kwoty tytułem wynagrodzenia¹⁰.

Jeżeli chodzi o moment ustalenia wynagrodzenia zarządcy, należy zgodzić się z twierdzeniem, że powinno to nastąpić po upływie określonego czasu sprawowania zarządu, np. po złożeniu pierwszego sprawozdania¹¹. Dopiero wówczas sąd ma możliwość uwzględnienia wszystkich przesłanek wymienionych w art. 939 § 1 k.p.c., tj. nakładu pracy oraz dochodów, jakie przynosi nieruchomość. Musi bowiem upłynąć jakiś czas od przejęcia obowiązków zarządcy, aby można było ocenić chociażby nakład pracy. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby wysokość wynagrodzenia zarządcy sąd ustalał kilkakrotnie w ramach jednego postępowania, np. po złożeniu każdego kolejnego sprawozdania z zarządu¹².

Jednak w doktrynie sformułowano również stanowisko, że jeżeli nieruchomość nie przynosi dochodu, a zarząd nad nieruchomością

powierzono osobie innej niż dłużnik (po odjęciu zarządu dłużnikowi), sąd powinien ustalić wynagrodzenie zarządcy oraz zakres wydatków, które będzie on ponosił w związku z zarządem, jeszcze przed powierzeniem mu zarządu, ponieważ jest to konieczne do ustalenia zaliczki niezbędnej do ich pokrycia¹³. Sąd wzywa wówczas wnioskodawcę do uiszczenia zaliczki potrzebnej na pokrycie kosztów zarządu stosownie do art. 931 § 1 k.p.c. W takiej sytuacji od złożenia wymaganej zaliczki sąd uzależnia zmianę zarządcy, a w konsekwencji wysokość przyznanego mu wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków¹⁴. Przyjęte rozwiązanie wydaje się pozostawać nieco w oderwaniu od brzmienia art. 939 § 1 k.p.c., który zobowiązuje sąd do uwzględnienia przy ustalaniu wynagrodzenia zarządcy m.in. nakładu jego pracy. Otwarte pozostaje w takiej sytuacji pytanie, czy w okolicznościach danej sprawy da się ustalić *a priori*, jakich nakładów pracy będzie wymagało prawidłowe sprawowanie zarządu. Pożądane wydaje się jednak co do zasady, aby wysokość wynagrodzenia zarządcy ustalać na podstawie faktycznie poczynionych przez niego nakładów pracy. Dodatkowo w art. 939 § 1 k.p.c. w odniesieniu do wydatków, ustawodawca posłużył się zwrotem „które w związku z zarządem poniósł z własnych funduszy”. Uczynienie zadość temu warunkowi poprzez określenie wydatków w ujęciu abstrakcyjnym, bez odniesienia do ich rzeczywistego poniesienia, wydaje się niemożliwe. Przepis art. 939 § 1 k.p.c. odnosi się wszakże wprost do już poniesionych wydatków, a nie wydatków, które hipotetycznie mogą zostać poczynione przez zarządcę. Z tego względu zaprezentowana powyżej koncepcja nie do końca odpowiada językowemu brzmieniu przytoczonego przepisu. Oczywiście uzasadnione wydaje się, aby przed wezwaniem wnioskodawcy na mocy art. 931 § 1 k.p.c. poczynić pewne ogólne założenia co do potencjalnych kosztów, które zmiana osoby zarządcy będzie ge-

Fot. www.freeplik.com

nerowała, jednak uwzględniając treść art. 939 § 1 k.p.c. wydaje się, że zamiarem ustawodawcy było określenie wysokości wydatków, które zarządca poniósł z własnych funduszy. Taki bowiem jest sens omawianego uregulowania. Chodzi o to, aby nie obciążać zarządcy kosztami prowadzonej egzekucji, co prowadziłoby wprost do przerzucenia na niego ciężaru finansowania egzekucji.

W doktrynie zwrócono przy tym uwagę, że „deficytowość nieruchomości nie może pozbawiać zarządcy wynagrodzenia”¹⁵. Twierdzenie to wydaje się trafne, jeżeli przyjmiemy, że brak dochodu nie został spowodowany przez zaniedbania zarządcy. Należy mieć przy tym na uwadze, że często brak dochodu z nieruchomości jest okolicznością niezależną od zarządcy, w związku z czym nie powinna ona przesądzać o odmowie przyznania mu wynagrodzenia za zarząd¹⁶. Trafnie przy tym podniesiono w literaturze, że „wprawdzie podstawowym celem postępowania egzekucyjnego z nieruchomości, w tym sprawowanego nad zajętą nieruchomością zarządu, nie jest uzyskiwanie dochodu z nieruchomości, niemniej dochód taki stanowi pożądane zjawisko. Umożliwia bowiem pokrycie kosztów wynikających z zajęcia, a nawet swoistą poprawę sytuacji wierzycieli, gdy uzyskiwana jest nadwyżka, która (po jej uprzednim złożeniu na rachunek sum depozytowych sądu) będzie doliczona do uzyskanej ceny

i podzielona między wierzycieli według zasad określonych w art. 1025 i n. k.p.c.”¹⁷.

W trakcie sprawowania zarządu zakres oraz waga czynności zarządcy może ulegać zmianie w zależności od zaistniałych okoliczności. Przykładowo może pojawić się potrzeba podjęcia czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu. Z pomocą przychodzi wówczas regulacja z art. 935 § 3 k.p.c., w której przyjęto, że czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu zarządca może wykonywać tylko za zgodą stron, a w jej braku – za zezwoleniem sądu, który przed wydaniem postanowienia wysłucha wierzyciela, chyba że zwłoka groziłaby szkodą. Już z samego określenia „czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu” wynika doniosłość tego rodzaju czynności. Trafne wydaje się w związku z tym przyjęcie, że w razie dokonania przez zarządcę czynności przekraczających zwykły zarząd, po spełnieniu warunku opisanego w przytoczonym przepisie, może on wnioskować o podwyższenie ustalonego już wcześniej przez sąd wynagrodzenia. Sąd powinien bowiem oceniać trafność przyznanego zarządcy wynagrodzenia, uwzględniając m.in. poczynione przez niego nakłady pracy, co należy rozumieć jako stopień zaangażowania w wykonywanie powierzonych mu zadań oraz ich skomplikowanie.

W literaturze wskazano również, że ustalając wysokość wynagrodzenia zarządcy, sąd może posiłkować się średnimi stawkami za sprawowanie zarządu nieruchomości na rynku lokalnym, a jeżeli na zajętej nieruchomości dłużnik prowadzi przedsiębiorstwo – odwołać się do regulacji, na podstawie których wyznacza się wynagrodzenie w postępowaniu upadłościowym i naprawczym¹⁸. Stwierdzenie to wydaje się trafne. Nie można jednak tracić z punktu widzenia powinności sądu uwzględniania nakładów pracy poczynionych przez zarządcę. Średnie stawki obowiązujące na rynku lokalnym mogą wydawać się odpowiednim rozwiązaniem, gdy stopień nakładów pra-

cy zarządcy pozostaje na poziomie odpowiadającym średniemu nakładowi pracy.

Wysokość wynagrodzenia zarządcy powinna zostać przez sąd ustalona przy uwzględnieniu nakładu pracy koniecznej do prawidłowego sprawowania zarządu oraz charakteru podejmowanych czynności¹⁹. Trafnie przy tym przyjęto w doktrynie, że „nie jest możliwe ustalenie wynagrodzenia [zarządcy – przyp. M.G.] już w postanowieniu o ustanowieniu zarządcy, na tym etapie nie sposób bowiem ustalić okoliczności, od których zależna jest wysokość wynagrodzenia. Sąd może postanowić o częściowym wypłaceniu wynagrodzenia, np. w formie stałego miesięcznego wynagrodzenia, lub też dopiero po zakończeniu zarządu. Może też ustalić wysokość zaliczek, a ostateczną wysokość wynagrodzenia dopiero po zakończeniu zarządu”²⁰.

W uzasadnieniu uchwały z 9 stycznia 1985 r., III CZP 77/84²¹, Sąd Najwyższy zasadnie zauważył, że „rozdzielanie nakładów przekraczających zakres zwykłego zarządu, poczynionych za zgodą stron lub sądu i bez uzyskania takiej zgody może mieć znaczenie tylko przy podejmowaniu przez sąd decyzji z trybie art. 939 § 1 k.p.c., dotyczącej zwrotu wydatków zarządcy, nie uzasadnia natomiast twierdzenia, że działania zarządcy bez zgody stron i sądu wykraczają poza stosunek prawny zarządu”.

Fot. www.freepik.com

Ustalenie wysokości należnego zarządcy wynagrodzenia pozostawiono tym samym uznaniu sądu. Ustawodawca nie wprowadził ani minimalnej, ani maksymalnej wysokości wynagrodzenia zarządcy, którą może określić sąd, na podobieństwo chociażby przepisów dotyczących wynagrodzenia kuratora ustanowionego w postępowaniu egzekucyjnym²².

Okoliczności, jakie sąd obligatoryjnie ocenia, ustalając wysokość wynagrodzenia zarządcy, to nakład jego pracy oraz dochodowość nieruchomości²³. Oznacza to, że o wysokości wynagrodzenia zarządcy decyduje po pierwsze jego zaangażowanie w wykonanie obowiązków zarządcy, liczba tych obowiązków, a także ich zakres. Kolejny wyznacznik wysokości wynagrodzenia zarządcy stanowią dochody osiągnięte z nieruchomości. Wydaje się zasadne, aby wysokość wynagrodzenia zarządcy była wprost proporcjonalna do wysokości uzyskiwanych dochodów z nieruchomości, o ile zarządca przyczynił się do ich powstania²⁴. Ustalenie wynagrodzenia zarządcy na tej podstawie nie powinno jednak odbywać się poprzez proste odniesienie do wysokości dochodów z nieruchomości, lecz powinno również uwzględniać jego zaangażowanie w ich powstanie. Trafnie przy tym zwrócono uwagę w literaturze, że brak dochodów z nieruchomości nie powinien przesądzać o odmowie zarządcy przyznania wynagrodzenia²⁵. W takim przypadku jego wynagrodzenie należałoby pokryć z uiszczonej na podstawie art. 931 § 3 k.p.c. zaliczki lub z sumy uzyskanej z egzekucji²⁶.

Zwrot wydatków poniesionych przez zarządcę z własnych funduszy

W przypadku wydatków nie jest wymagane określenie ich wysokości przez sąd. Ich pokrycie następuje z bieżących dochodów z nieruchomości bez konieczności wydania w tym przedmiocie postanowienia przez sąd. W literaturze zwrócono jednak uwagę,

”
ISTOTNE W ŚWIETLE
ART. 937 K.P.C. JEST JEDNAK
TWIERDZENIE SFORMUŁOWANE
PRZEZ B. DOBRZAŃSKIEGO,
W KTÓRYM AUTOR UZNAŁ,
ŻE „ZARZĄDCA, KTÓRY MA
EWENTUALNE WĄTPLIWOŚCI
CO DO POKRYCIA W OGÓLE
Z DOCHODÓW Z NIERUCHOMOŚCI
ORAZ KOLEJNOŚCI POKRYCIA
PEWNYCH WYDATKÓW, MOŻE
W TYM ZAKRESIE ZASIĘGNAĆ
WYJAŚNIENIA ZE STRONY SĄDU.

że dla uznania dopuszczalności skorzystania przez zarządcę z uprawnienia przewidzianego w art. 940 pkt 1 w zw. z art. 939 § 1 k.p.c. wymagane jest, aby wydatki były celowe i niezbędne dla prawidłowego sprawowania zarządu nieruchomością (art. 935 k.p.c.)²⁷. Istotne jest również to, że zarządca ma obowiązek składania sprawozdań z czynności co najmniej raz do roku, jak również udokumentowane sprawozdania rachunkowe (art. 937 § 1 k.p.c.). Sąd po wysłuchaniu dłużnika, wierzyciela oraz zarządcy, a także po rozpatrzeniu złożonych sprawozdań, a w szczególności przedstawionych pozycji rachunkowych, może nie zatwierdzić sprawozdania lub odmówić zatwierdzenia w całości lub w części (art. 937 § 2 k.p.c.)²⁸. Jeżeli zatem w ocenie sądu wykazane w sprawozdaniu rachunkowym wydatki poniesione przez zarządcę sąd uzna za zbędne, może odmówić zatwierdzenia sprawozdania w tym zakresie²⁹.

Istotne w świetle art. 937 k.p.c. jest jednak twierdzenie sformułowane przez B. Dobrzańskiego, w którym autor uznał, że „zarządca, który ma ewentualne wątpliwości co do pokrycia w ogóle z dochodów z nieruchomości

oraz kolejności pokrycia pewnych wydatków, może w tym zakresie zasięgnąć wyjaśnienia ze strony sądu. Nadzór bowiem wykonywany ze strony sądu [...] nie może ograniczać się wyłącznie do wydawania poleceń, w sensie ścisłym, lecz obowiązuje sąd *implicite* także do udzielania wyjaśnień potrzebnych zarządcy przy sprawowaniu jego funkcji”³⁰.

Zarządcy należy się zwrot tylko takich wydatków, które są gospodarczo uzasadnione, a ich powstanie jest wynikiem podejmowania czynności w granicach ustawowego umocowania. W konsekwencji przyjmuje się, że zwrot wydatków poniesionych przy podejmowaniu czynności przekraczających zwykły zarząd ma miejsce, gdy strony nie wyraziły na taką czynność zgody i brak było zezwolenia sądu. Ponownie należy ocenić żądanie zwrotu wydatków, jeżeli wynikły z czynności podjętych z przekroczeniem umocowania”³¹.

Podsumowując, należy zgodzić się ze stanowiskiem, że ustaleniom sądu odnośnie poczynionych przez zarządcę nakładów pracy w związku z pełnioną funkcją powinna towarzyszyć wnikliwa analiza złożonych przez niego sprawozdań. Natomiast sam brak dochodów z nieruchomości, jeżeli nie został spowodowany zaniedbaniami zarządcy, nie powinien stanowić okoliczności uzasadniającej odmowę przyznania mu wynagrodzenia³². Sąd powinien mieć również na względzie zdatność zajętej nieruchomości do generowania dochodów, a także liczne uwarunkowania zewnętrzne, na które najczęściej zarządca nie ma wpływu.

Sprawowanie zarządu nieruchomością przez dłużnika

Zarządcy, który jest dłużnikiem, nie należy się wynagrodzenie. Może on tylko pokrywać z pożytków z nieruchomości najkonieczniejsze potrzeby własne i rodziny w rozmiarze, jaki oznaczy sąd, oraz swoje wydatki związane z zarządem (art. 939 § 2 k.p.c.).

Brzmienie przytoczonego przepisu wskazuje na różnicowanie pozycji zarządcy nieruchomości, którym jest dłużnik, od pozycji innej osoby pełniącej tę funkcję. Pierwszą najistotniejszą różnicą jest to, że dłużnikowi nie przysługuje prawo do żądania wynagrodzenia za zarząd nad nieruchomością. Przyjęcie takiego rozwiązania wydaje się być oczywiste. Przyznanie dłużnikowi wynagrodzenia prowadziłoby wszakże do uprzywilejowania go względem wierzyciela, pomniejszenia sumy uzyskanej z zarządu o wynagrodzenie zarządcy, a także niejako umożliwienie mu czerpania korzyści z prowadzonej przeciwko niemu egzekucji.

Dłużnik może przy tym pokrywać wydatki wyłącznie z pożytków z nieruchomości, którą zarządza. Należy zwrócić przy tym uwagę, że w art. 940 k.p.c. ustawodawca posłużył się zwrotem „dochody z nieruchomości”.

W rozumieniu cywilistycznym przez pożytki należy rozumieć pożytki naturalne oraz pożytki cywilne. Pożytki naturalne to np. owoce, plony rolne, przychówek zwierząt³³ i inne części składowe (np. kamienie, żwir, piasek, glina³⁴), o ile według zasad prawidłowej gospodarki stanowią normalny dochód z rzeczy (art. 53 § 1 k.c.). Natomiast pożytki cywilne to dochody, które rzecz przynosi na podstawie stosunku prawnego (art. 53 § 2 k.c.), np. czynsz najmu lub dzierżawy³⁵.

Fot. www.freepik.com

Terminu „dochody z nieruchomości” w rozumieniu art. 940 k.p.c. nie należy zawęzać wyłącznie do pożytków z nieruchomości. Dochody stanowią bowiem kategorię szerszą, w ramach której wyróżnić można pożytki naturalne oraz cywilne z nieruchomości. W konsekwencji wśród dochodów z nieruchomości wyróżnić można pożytki oraz inne dochody. Pierwsza kategoria została już omówiona. Natomiast przez inne dochody należy rozumieć wszelkie dochody, które nie stanowią pożytków. W doktrynie na gruncie art. 207 k.c., w którym użyto zwrotu „pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej”, przez inne przychody rozumie się „niestanowiące pożytków naturalnych wszelkie »nadzwyczajne dochody« (np. materiały z rozbiórki domu czy dochód ze sprzedaży drzew powalonych przez huragan)”³⁶. Podobnie należy rozumieć określenie „dochody” na gruncie art. 940 k.p.c., tj. jako zawierające w sobie pożytki z rzeczy oraz inne rodzaje dochodów.

Dłużnikowi na podstawie art. 939 § 2 k.p.c. przysługuje uprawnienie wyłącznie do pokry-

wania wydatków z pożytków z nieruchomości. Jak trafnie zwrócono uwagę w literaturze, dłużnik nie jest uprawniony do żądania zwrotu tej części wydatków, które nie zostały pokryte z pożytków z nieruchomości³⁷. Brak jest bowiem uzasadnienia do przerzucania przez dłużnika kosztów utrzymania jego własnej nieruchomości na osoby trzecie³⁸.

W art. 939 § 2 k.p.c. ustawodawca postawił jednoznaczny warunek, że uprawnienie dłużnika do zaspakajania potrzeb własnych i jego rodziny z pożytków z nieruchomości dotyczy wyłącznie potrzeb niezbędnych. Dodatkowo zaspakajanie może się odbywać wyłącznie w takim zakresie, w jakim określi to sąd w wydanym w tym przedmiocie postanowieniu. Oznacza to, że dłużnik może realizować swoje uprawnienie wyłącznie pod warunkiem uprzedniego wydania przez sąd stosownego postanowienia. Ustawodawca nie wprowadził jednak żadnych konkretnych kryteriów, którymi powinien kierować się sąd, oprócz wskazania, że potrzeby te musi cechować wysoki stopień konieczności (wyłącznie

najkonieczniejsze potrzeby dłużnika i jego rodziny). Oznacza to, że ustawodawca poddał stopniowaniu potrzeby dłużnika i jego rodziny, uznając, że wyłącznie najkonieczniejsze potrzeby zasługują na zaspokojenie bezpośrednio z pożytków uzyskiwanych z zarządzanej przez dłużnika nieruchomości. Wydaje się, że zabieg tego rodzaju pozwala na wyeliminowanie z zakresu zastosowania tego przepisu potrzeb, które nie są pilne i niezbędne dla zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych dłużnika i jego rodziny, minimalizując jednocześnie ryzyko pokrzywdzenia wierzyciela egzekwującego.

W literaturze przyjmuje się, i należy to uznać za trafne stanowisko, że przy ustalaniu, jaka część pożytków z nieruchomości może zostać przeznaczona na najkonieczniejsze potrzeby dłużnika i członków jego rodziny, sąd powinien uwzględnić konieczność zapewnienia środków do życia, a nie utrzymanie dotychczasowego poziomu życia dłużnika i jego rodziny³⁹. Wartości te mogą bowiem w niektórych przypadkach być całkowicie odmienne.

Z pożytków z nieruchomości dłużnik może pokrywać najkonieczniejsze potrzeby własne i rodziny, w rozmiarze, jaki oznaczy sąd. Ustawodawca w omawianym przepisie nie sprecyzował, kogo należy rozumieć jako rodzinę dłużnika. Według jednego ze stanowisk w tym przypadku decydującym czynnikiem należy uczynić pozostawanie z dłużnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym, a nie samo pokrewieństwo czy powinowactwo⁴⁰. W konsekwencji za rodzinę dłużnika należy uznać również osoby, które nie są krewnymi lub powinowatymi dłużnika, ale pozostają w nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Według tego stanowiska nie jest zasadne ograniczanie kręgu osób uprawnionych do pozostających z dłużnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym w chwili zajęcia nieruchomości⁴¹. Przyjęcie tego poglądu prowadzi do objęcia zastosowaniem art. 939 § 2

k.p.c. również osób, których koszty utrzymania zaczęły obciążać dłużnika już po zajęciu nieruchomości⁴².

Według odmiennego poglądu, przez członków rodziny w świetle art. 938 § 2 k.p.c. należy rozumieć tych członków rodziny dłużnika, którzy pozostają z nim we wspólnym gospodarstwie domowym w chwili wszczęcia egzekucji. Odnosi się on do definicji, której ustawodawca użył w art. 940 pkt 3 zd. 2 k.p.c.⁴³ W myśl tego przepisu, z dochodów z nieruchomości zarządca pokrywa w kategorii trzeciej bieżąco przypadające w toku zarządu alimenty przyznane wykonalnym wyrokiem sądowym od dłużnika. Uprawnienie to nie przysługuje członkom rodziny dłużnika pozostającym z nim we wspólnym gospodarstwie domowym w chwili wszczęcia egzekucji. Konsekwencją umożliwienia dłużnikowi zaspakajania z pożytków z nieruchomości najkonieczniejszych potrzeb jego oraz członków jego rodziny jest wyłączenie możliwości pokrywania z tych samych dochodów przypadających im bieżących alimentów⁴⁴.

Pokrywanie przez dłużnika najpotrzebniejszych potrzeb jego oraz jego najbliższej rodziny z pożytków, jakie przynosi nieruchomość, możliwe jest dopiero po wydaniu postanowienia

”
Z POŻYTKÓW Z NIERUCHOMOŚCI
DŁUŻNIK MOŻE POKRYWAĆ
NAJKONIECZNIEJSZE
POTRZEBY WŁASNE I RODZINY,
W ROZMIARZE, JAKI OZNACZY
SĄD. USTAWODAWCA
W OMAWIANYM PRZEPISIE
NIE SPRECYZOWAŁ, KOGO
NALEŻY ROZUMIEĆ JAKO
RODZINĘ DŁUŻNIKA.

przez sąd. Natomiast sąd wyda przedmiotowe postanowienie, o ile z nieruchomości uzyskiwane są pożytki. W przeciwnym razie sens takiego upoważnienia nie istnieje. Jeżeli sąd nie wyda upoważnienia, dłużnik dokonuje rozliczeń z dochodów w kolejności określonej w art. 940 k.p.c.

W literaturze trafnie przyjęto, że w postanowieniu wydanym na podstawie art. 939 § 2 k.p.c. sąd powinien w sposób precyzyjny określić krąg osób uprawnionych do zaspakajania potrzeb, pożytki naturalne, które mogą zostać zużyte (tj. ich rodzaj oraz ilość) oraz wysokość kwoty, jaką mogą oni zużyć na zaspokojenie najpotrzebniejszych potrzeb⁴⁵. Sąd w postanowieniu powinien więc stosować sformułowania jednoznaczne i wprost konkretyzujące uprawnienia osób wymienionych w art. 939 § 2 k.p.c.

Dochodzenie roszczenia o wynagrodzenie i zwrot wydatków

Roszczenia o wynagrodzenie za sprawowanie zarządu i o zwrot poniesionych w związku z zarządem wydatków nie można dochodzić powództwem. Zarządca traci roszczenia, jeżeli ich nie zgłosi w ciągu miesiąca po ustąpieniu z zarządu lub po jego ustaniu (art. 939 § 4 k.p.c.).

Zasadą jest, że zarządca niebędący dłużnikiem pokrywa swoje wynagrodzenie oraz dokonuje zwrotu poniesionych wydatków z dochodów z nieruchomości. Jeżeli jednak wraz z zakończeniem zarządu nie nastąpiło pokrycie z dochodów z tego zarządu należności wymienionych w zdaniu poprzednim, zarządca ma prawo wystąpić do sądu o przyznanie wynagrodzenia i zwrot wydatków. Uprawnienie to jest aktualne, o ile wcześniej sąd nie rozstrzygnął o wynagrodzeniu zarządcy oraz zwrocie jego wydatków. Oznacza to, że zastosowanie tego przepisu może być uzasadnione wówczas, gdy nastąpiło zakończenie wykonywania zarządu, a zarządca

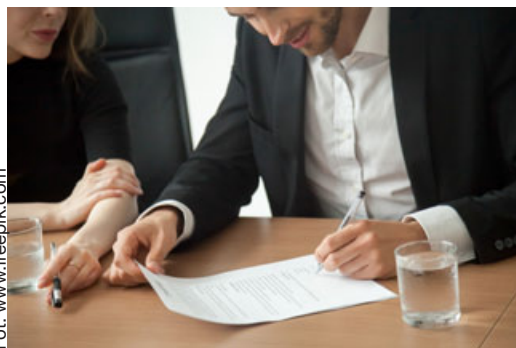
nie złożył wniosku o ustalenie wynagrodzenia o zwrot poniesionych wydatków.

Przyczyna braku zaspokojenia poniesionych przez zarządcę wydatków lub należnego mu wynagrodzenia z dochodów z nieruchomości w świetle art. 939 § 4 k.p.c. nie ma żadnego znaczenia. Nieistotne jest zatem, czy brak zaspokojenia wynikał z braku wystarczających dochodów czy też rezygnacji samego zarządcy z ich pokrycia⁴⁶.

W świetle art. 939 § 4 k.p.c., zachowanie roszczenia o wynagrodzenie i zwrot poniesionych wydatków warunkowane jest jego zgłoszeniem najpóźniej w ciągu miesiąca po ustąpieniu z zarządu lub jego ustaniu. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w przepisie tym mowa jest o roszczeniu o wynagrodzenie, a nie samym wynagrodzeniu zarządcy⁴⁷. Z tego względu, jeżeli zarządca zgłosił roszczenie o wynagrodzenie w toku postępowania, a sąd nie wydał co do tego stosowanego postanowienia, nie traci on tego roszczenia po upływie terminu z art. 939 § 4 k.p.c.⁴⁸

Upływ terminu, o którym mowa w art. 939 § 4 k.p.c., powoduje wygaśnięcie roszczenia. Ma on charakter prekluzyjny, w związku z czym niedopuszczalne jest jego przywrócenie. Jest on liczony od ustąpienia z zarządu lub jego ustania⁴⁹.

Na kanwie orzecznictwa Sądu Najwyższego wykształciło się stanowisko, że roszczenie zarządcy o wynagrodzenie oraz zwrot wydatków wchodzi w skład kosztów postępowania, co

Fot. www.freepik.com

powoduje, że nie mogą one być dochodzone w odrębnym postępowaniu. Należy jednak uściślić, jakie uzasadnienie legło u podstaw tego poglądu.

W uzasadnieniu uchwały z 9 stycznia 1985 r., III CZP 77/84⁵⁰, Sąd Najwyższy zauważył, że jedną z podstaw postępowania egzekucyjnego jest rozstrzygnięcie w nim o wszelkich zagadnieniach i roszczeniach z postępowaniem tym związanych. Roszczenia zarządcy wynikające z zarządu zajętej nieruchomości należy zatem rozpatrywać w ramach stosunku prawnego, na podstawie którego powstały i w przewidzianym dla tego stosunku trybie. Dalej Sąd Najwyższy skonstatował, że „w myśl art. 1000 § 1 k.p.c. z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności wygasają wszelkie skutki ujawnienia praw i roszczeń osobistych ciężących na nieruchomości i na ich miejsce powstaje prawo do żądania zaspokojenia roszczeń z ceny nabycia nieruchomości. Wyrażona w tym przepisie zasada wyklucza możliwość dochodzenia od nabywcy zwrotu nakładów na nieruchomość, poczynionych przed uprawomocnieniem się postanowienia o przysądzeniu własności. [...] Zarówno art. 939 § 4 k.p.c., jak i art. 1000 k.p.c. służą do likwidacji roszczeń, jakie mogą być wysuwane przeciwko nabywcy w postępowaniu egzekucyjnym z nieruchomości”. W konsekwencji Sąd Najwyższy podjął uchwałę, w której stanął na stanowisku, że roszczenia zarządcy zajętej nieruchomości (art. 931 § 1 k.p.c.) z tytułu nakładów na tę nieruchomość mogą być dochodzone tylko w trybie art. 939 § 1–4 k.p.c.

Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajął w odniesieniu do kosztów procesu w uchwale z 10 lutego 1995 r., III CZP 8/95⁵¹. Sąd Najwyższy zwrócił w niej uwagę, że rozstrzygnięcie o kosztach procesu w ramach określonej sprawy jest definitywne, i to w tym sensie, że prawomocnie zasądzonych kwot nie można zmieniać w odrębnym postępowaniu zarówno wtedy, gdy strona powołuje się na

zaszłości, tj. na okoliczności zaistniałe już w toku rozpoznawania sprawy, np. że określony wydatek przez przeniesienie sądu nie został uwzględniony przy rozliczaniu kosztów procesu, ale również wówczas, gdy strona wskazuje na nowe okoliczności, np. jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, że przyznana tytułem kosztów kwota straciła swoją realną wartość na skutek spadku siły nabywczej pieniądza.

UPŁYW TERMINU, O KTÓRYM MOWA W ART. 939 § 4 K.P.C., POWODUJE WYGAŚNIĘCIE ROSZCZENIA. MA ON CHARAKTER PREKLUZyjNY, W ZWIĄZKU Z CZYM NIEDOPUSZCZALNE JEST JEGO PRZYWRÓCENIE.

Podobnie w uchwale z 10 października 2014 r., III CZP 71/14⁵², Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „zarządca ustanowiony na podstawie art. 203 k.c. może dochodzić zwrotu wydatków poniesionych na wspólną nieruchomość tylko w postępowaniu nieprocesowym dotyczącym zarządu związanego z współwłasnością tej nieruchomości”. Sąd Najwyższy wskazał bowiem, że rozstrzygnięcie o roszczeniu zarządcy o zwrot poniesionych wydatków nie powinno być oderwane od nadzoru sądu nad sprawowaniem zarządu, w którego ramach zarządca składa sądowni w wyznaczonych terminach sprawozdania ze swych czynności. Rozstrzygnięcie o żądaniu zwrotu wydatków wymaga zbadania niezbędności poniesionego wydatku oraz jego związku z czynnościami zarządu, co łączy się z całościową oceną prawidłowości sprawowania zarządu. Dokonując tej oceny, nie można abstrahować od badania, czy poczynione

ROZSTRZYGNIECIE O ŻĄDANIU ZWROTU WYDATKÓW WYMAGA ZBADANIA NIEZBĘDNOŚCI PONIESIONEGO WYDATKU ORAZ JEGO ZWIĄZKU Z CZYNNOŚCIAMI ZARZĄDU, CO ŁĄCZY SIĘ Z CAŁOŚCIOWĄ OCENĄ PRAWIDŁOWOŚCI SPRAWOWANIA ZARZĄDU.

przez zarządcę wydatki były uzasadnione. Za celowe należy więc uznać rozstrzygnięcie o zwrocie wydatków zarządcy w ramach jednego postępowania nieprocesowego. W przytoczonej uchwale Sąd Najwyższy dokonał ponadto bardzo istotnej konstatacji mającej charakter uniwersalny. Otóż wskazał on, że „postanowienie o przyznaniu zarządcy wynagrodzenia [...] stanowi tytuł egzekucyjny. Odmienne stanowisko byłoby równoznaczne z koniecznością wytoczenia przez zarządcę powództwa przeciwko współwłaścicielom, w tej sprawie sąd byłby związany prawomocnym postanowieniem o przyznaniu wynagrodzenia (art. 365 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.). Trudno w takiej sytuacji uznać za celowe odsyłanie zarządcy na drogę procesu. Te same względy przemawiają przeciwko dopuszczalności dochodzenia przez zarządcę, wyznaczonego przez sąd na podstawie art. 203 k.c., zwrotu poniesionych wydatków w drodze odrębnego postępowania, jedynie bowiem w ramach nadzoru nad sprawowaniem zarządu związanego ze współwłasnością sąd może całościowo ocenić przesłanki rozstrzygnięcia o zwrocie poniesionych wydatków. Wydane w tym postępowaniu postanowienie powinno stanowić tytuł egzekucyjny i podlegać wykonaniu bez potrzeby ponownego występowania na drogę sądową”.

Konsekwencje wniesienia pozwu przez zarządcę

W doktrynie zaprezentowano odmienne stanowiska co do sposobu postępowania przez sąd z wnioskiem o przyznanie wynagrodzenia oraz zwrot kosztów złożonym w odrębnym postępowaniu. Według pierwszego z poglądów pozew dotyczący takich należności podlega odrzuceniu z uwagi na wyłączoną drogę sądową (art. 2 § 3 w zw. z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.)⁵³.

Z kolei przeciwnicy wskazują, że wniosek taki nie powinien podlegać odrzuceniu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej, ponieważ droga sądowa jest dopuszczalna – o wynagrodzeniu zarządcy rozstrzyga bowiem sąd. W razie złożenia wniosku z zachowaniem terminu z art. 939 § 4 k.p.c. należy go potraktować jako wniosek złożony w postępowaniu egzekucyjnym i na tej podstawie rozpoznać. Natomiast ewentualne powództwo złożone po tym terminie należałoby oddalić jako bezzasadne⁵⁴. Należy przychylić się do drugiego z zaprezentowanych stanowisk. W świetle omówionych wcześniej przepisów wniosek zarządcy o wynagrodzenie i zwrot wydatków jest rozpoznawany przez sąd z zastosowaniem przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Droga sądowa dla tego rodzaju roszczeń nie jest zatem niedopuszczalna, lecz stanowi jedyną drogę ich dochodzenia przez zarządcę. Rozpoznanie takiego wniosku odbywa się jednak z zastosowaniem przepisów o postępowaniu egzekucyjnym. Nie należy zatem mówić w tym przypadku o niedopuszczalności drogi sądowej. W opisanym przypadku mamy wyłącznie do czynienia z wyłączeniem drogi procesu cywilnego dla dochodzenia przez zarządcę roszczeń wynikających ze sprawowanego przez niego zarządu.

Z kolei dochodzenie roszczeń od zarządu nie mieści się w ramach postępowania egzekucyjnego, a zatem może odbywać się jedynie w drodze odrębnego procesu⁵⁵.

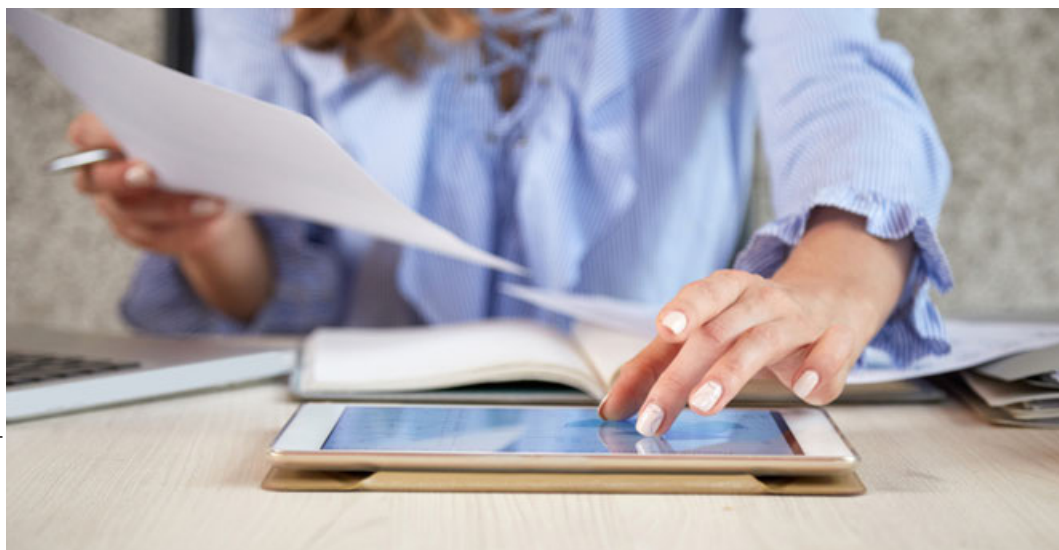
Brak pokrycia wynagrodzenia i zwrotu wydatków zarządcy

Jeżeli wynagrodzenie zarządcy oraz poniesione przez niego wydatki nie zostały pokryte z dochodów z nieruchomości lub z uiszczonych zaliczki, należy je zaspokoić z sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości, jeżeli została ona sprzedana, a nie sporządzono jeszcze planu podziału⁵⁶. Pozostaje jednak pytanie, jak należy postąpić, gdy nieruchomość nie zostanie sprzedana, przez co nie dojdzie do uzyskania sumy uzyskanej z egzekucji, z której możliwe byłoby pokrycie wynagrodzenia i wydatków zarządcy.

W egzekucji z ruchomości odpowiednikiem art. 939 k.p.c. jest art. 858 k.p.c. Zgodnie z nim, dozorca może żądać zwrotu wydatków związanych z przechowywaniem oraz wynagrodzenia za dozór odpowiednio do poniesionych trudów. Nie dotyczy to dłużnika, członków jego rodziny wspólnie z nim zamieszkujących oraz osoby trzeciej, u której rzecz zajęto (§ 1). Sumę wydatków i wysokość wynagrodzenia ustala komornik, o czym zawiadamia strony i dozorcę (§ 2). Na kan-

wie przytoczonego przepisu Sąd Rejonowy w Łodzi w postanowieniu z 3 kwietnia 2011 r., I ACa 89/12⁵⁷ przyjął, że dozorca nie jest uprawniony do dochodzenia zapłaty wynagrodzenia od wierzyciela.

Co więcej w wyroku z 7 lutego 2019 r., II CSK 764/17⁵⁸, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „w razie, gdy komornik przyznał dozorcę wynagrodzenie i zwrot wydatków, ale ich mu nie wypłacił z zaliczki (gdyż jej nie pobrał) ani z własnych środków i nie wyegzekwował od dłużnika jakiegokolwiek kwoty, z której możliwe było pokrycie tych wydatków (na skutek bezskuteczności egzekucji), powinien po ustaleniu kosztów egzekucyjnych wyegzekwować te wydatki od wierzyciela, a następnie wypłacić je dozorcę, narażając się na ewentualne roszczenie odszkodowawcze dozorcę z tytułu nieterminowego wypłacenia tego wynagrodzenia. W razie bezskutecznej próby wyegzekwowania tych środków od wierzyciela, komornik zobowiązany jest wypłacić to wynagrodzenie z własnych środków”. Sąd Najwyższy ponadto przyznał, że „nie ma przeszkód prawnych, by w związku ze zmianą osoby dozorcę, [...]”

komornik zażądał od wierzyciela wpłacenia zaliczki pod rygorem jej przymusowego ściągnięcia z jego majątku. Rzecz jasna wierzyciel ponosiłby te wydatki tymczasowo, w razie pozytywnego wyniku egzekucji mogłyby być pokryte z majątku dłużnika”.

W konsekwencji w przypadku bezskutecznej egzekucji z nieruchomości, do pokrycia wynagrodzenia zarządcy oraz zwrotu jego wydatków powinien zostać zobowiązany wierzyciel, na rzecz którego prowadzono egzekucję. Zarządca uzyskałby tytuł egzekucyjny przeciwko wierzycielowi, umożliwiając mu w dalszej kolejności wyegzekwowanie tych należności. W uchwale z 9 stycznia 1985 r., III CZP 77/84⁵⁹, Sąd Najwyższy przyjął, że w ramach postępowania egzekucyjnego zarządca może dochodzić nakładów, które zwiększyły wartość nieruchomości i nie znalazły pokrycia w osiągniętych z niej dochodach.

Zażalenie na postanowienie sądu

Wobec uchylenia art. 939 § 3 k.p.c. na postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia zarządcy, zwrotu wydatków oraz określenia zakresu i rozmiarów potrzeb dłużnika i jego rodziny, jakie mogą oni zaspakajać z pożytków z nieruchomości, nie przysługuje zażalenie⁶⁰. Rozwiązanie to nie wydaje się jednak zasadne. Przyjmując trafność stanowiska dotyczącego niedopuszczalności dochodzenia przez zarządcę roszczeń z tytułu wynagrodzenia za sprawowany zarząd oraz zwrotu poniesionych z własnych funduszy wydatków, należałoby jednak zapewnić mu możliwość skorzystania ze środka zaskarżenia postanowienia sądu. Nie sposób bowiem odmówić zarządcy interesu prawnego we wniesieniu zażalenia na postanowienie sądu. W konsekwencji zauważyć wypada, że uprawnienie zarządcy zostało znacząco ograniczone, biorąc pod uwagę fakt, że to jego sytuacji majątkowej bezpośrednio do-

tyczy postanowienie sądu. Nie ma przy tym uzasadnionych racji do odmowy przyznania zarządcy prawa do zaskarżenia wydanego przez sąd postanowienia, skoro nie ma on możliwości dochodzenia swoich roszczeń poza postępowaniem egzekucyjnym. Być może ustawodawca za wystarczający uznał obowiązek sądu wysłuchania przez podjęciem decyzji w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania zarządcy (art. 937 § 1 k.p.c.). Z kolei w literaturze przyjmuje się, że przepis ten nie wyklucza wysłuchania stron oraz zarządcy na piśmie, co zresztą jest dość powszechnie stosowane w praktyce⁶¹. Z kolei zgodnie z art. 937 § 3 k.p.c. na postanowienie sądu w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania przysługuje zażalenie. Rozwiązanie to nie chroni w wystarczający sposób praw zarządcy, ponieważ, jak już wskazano wcześniej, ustalenie wynagrodzenia nie jest uzależnione od złożenia sprawozdania z zarządu.

Dla porównania można jedynie wskazać, że w uchwale z 18 marca 2011 r., III CZP 140/10⁶², Sąd Najwyższy przyjął, że

”PRZYJMUJĄC TRAFNOŚĆ STANOWISKA DOTYCZĄCEGO NIEDOPUSZCZALNOŚCI DOCHODZENIA PRZEZ ZARZĄDCĘ ROSZCZEŃ Z TYTUŁU WYNAGRODZENIA ZA SPRAWOWANY ZARZĄD ORAZ ZWROTU PONIESIONYCH Z WŁASNYCH FUNDUSZY WYDATKÓW, NALEŻAŁOBY JEDNAK ZAPEWNIĆ MU MOŻLIWOŚĆ SKORZYSTANIA ZE ŚRODKA ZASKARŻENIA POSTANOWIENIA SĄDU.

od postanowienia sądu pierwszej instancji w przedmiocie przyznania wynagrodzenia zarządcy (art. 939 § 1 w zw. z art. 615 k.p.c.) przysługuje apelacja.

Podsumowanie

Sprawowanie zarządu nad zajęętą nieruchomością jest zadaniem odpowiedzialnym, z tego względu ustanowienie zarządcy (innego niż dłużnik) powinno poprzedzać wnikliwe rozważenie przez sąd, czy osoba, która ma tę funkcję pełnić, posiada odpowiednią wiedzę i predyspozycje do rzetelnego wykonywania obowiązków zarządcy. Należy również mieć na uwadze, że sprawowanie zarządu nad nieruchomością nie jest celem samym w sobie. Sprawowanie zarządu ma bowiem zmierzać do zachowania nieruchomości w stanie nie pogorszonym do czasu jej egzekucyjnej sprzedaży.

Oceniając całość regulacji dotyczącej prawa zarządcy do wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków poniesionych w związku ze sprawowanym zarządem, wydaje się, że ma ona charakter optymalny. Przestanki, jakimi powinien kierować się sąd przy ustalaniu

wynagrodzenia zarządcy, odnoszą się bezpośrednio do czynności związanych z zarządem, jednocześnie mobilizując zarządcę do angażowania się w pełnioną funkcję. Z drugiej strony ustawodawca zapewnia zarządcy możliwość ubiegania się o zwrot tych wydatków poczynionych w związku z zarządem, które poniósł z własnych funduszy. Rozwiązanie to zapewnia, że zarządca nie będzie partycypował własnymi środkami w prowadzenie egzekucji na rzecz wierzyciela, którym wszakże nie jest. Z drugiej strony stanowi również pewnego rodzaju zachętę do podjęcia się tej funkcji przez osoby trzecie, zakładając, że sprawowanie zarządu nie powinno obciążać majątku zarządcy.

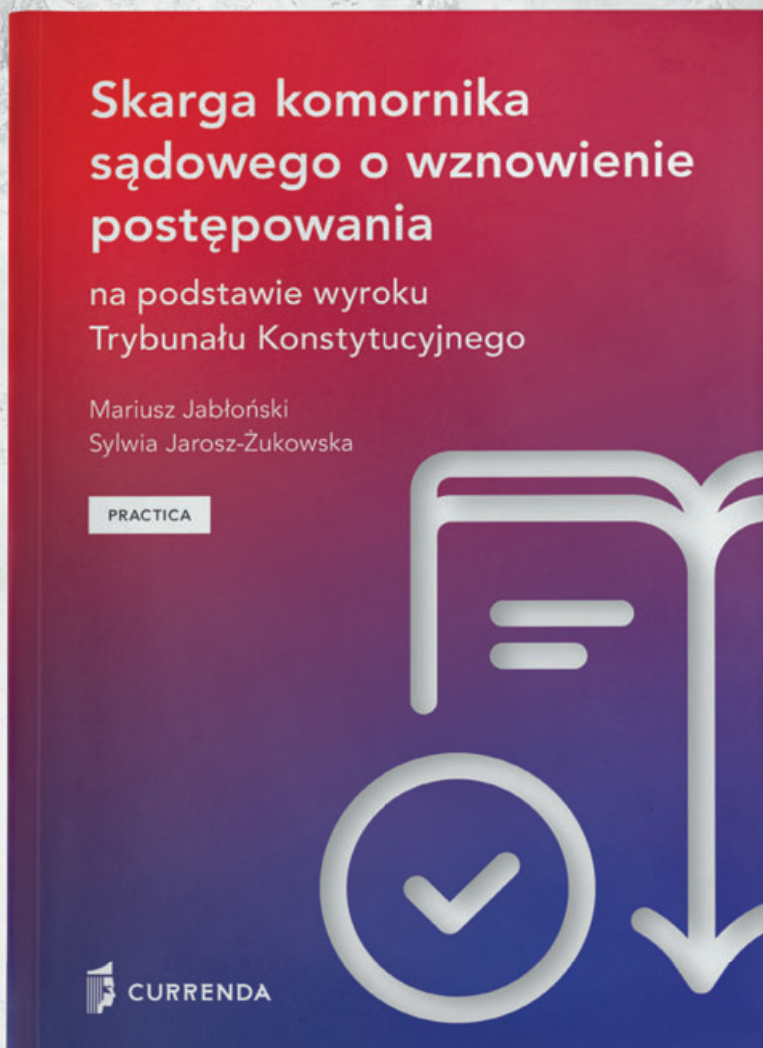
Obecnie nie budzi większych zastrzeżeń rozwiązanie, zgodnie z którym zarządca może realizować swoje roszczenia z tytułu wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków wyłącznie w postępowaniu egzekucyjnym. Ponieważ zarówno wynagrodzenie, jak i wydatki składają się na koszty postępowania egzekucyjnego, nie ma obecnie uzasadnionych podstaw, aby dopuszczać dochodzenie roszczeń z tego tytułu w odrębnym postępowaniu.

Przypisy końcowe

- ¹ Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, tekst jedn. Dz.U. 2021 r. poz. 1805 ze zm., dalej jako: k.p.c.
- ² M. Brulińska, *Zarząd zajętej nieruchomości* [w:] *Wybrane zagadnienia egzekucji sądowej*, red. J. Gołaczyński, Warszawa 2008, LEX; T. Dąbrowski, *Zarząd zajętej nieruchomości w sądowym postępowaniu egzekucyjnym*, „Nieruchomości” 2021, nr 4, s. 96.
- ³ M. Brulińska, *op. cit.*
- ⁴ Zob. T. Dąbrowski, *op. cit.*, s. 96.
- ⁵ M. Brulińska, *op. cit.*
- ⁶ Zob. T. Dąbrowski, *op. cit.*, s. 97.
- ⁷ G. Julke, *Wynagrodzenie zarządcy* [w:] *Egzekucja z nieruchomości*, Sopot 2006, LEX.
- ⁸ Zob. B. Dobrzański [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. II, red. Z. Resich, W. Sieciecki, Warszawa 1969, s. 1243.
- ⁹ *Ibidem*, s. 1243–1244.
- ¹⁰ Zob. M. Łochowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217*, t. II, red. T. Szancito, Warszawa 2019, s. 1081.
- ¹¹ *Ibidem*.
- ¹² *Ibidem*.
- ¹³ A. Adamczuk [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 478–1217*, red. M. Manowska, LEX/el. 2022, art. 939.
- ¹⁴ *Ibidem*.
- ¹⁵ O. Marcewicz [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730–1217*, red. A. Jakubecki, LEX/el. 2019, art. 939.
- ¹⁶ *Ibidem*.
- ¹⁷ M. Brulińska, *op. cit.*
- ¹⁸ A. Adamczuk, *op. cit.*, art. 939.
- ¹⁹ G. Julke, *op. cit.*
- ²⁰ *Ibidem*.
- ²¹ OSNC 1985, nr 10, poz. 150.
- ²² Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. 2018 r. poz. 536), wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, zwanego dalej „kuratorem”, ustala się w kwocie nieprzekraczającej 40% stawek minimalnych za czynności adwokackie określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2017 r. poz. 2368 i 2400), a w przypadku gdy kuratorem jest radca prawny – w kwocie nieprzekraczającej 40% stawek minimalnych za czynności radców prawnych określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 225 ust. 3 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1870 i 2400 oraz z 2018 r. poz. 138), w obu przypadkach nie mniej niż 60 zł.
- ²³ Zob. M. Łochowski, *op. cit.*, s. 1081.
- ²⁴ *Ibidem*.
- ²⁵ *Ibidem*.
- ²⁶ *Ibidem*.
- ²⁷ Zob. B. Dobrzański, *op. cit.*, s. 1244.
- ²⁸ Zob. M. Łochowski, *op. cit.*, s. 1081.
- ²⁹ Zob. B. Dobrzański, *op. cit.*
- ³⁰ *Ibidem*, s. 1245.
- ³¹ G. Julke, *op. cit.*
- ³² M. Brulińska, *op. cit.*
- ³³ Tak: E. Gniewek [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2017, s. 116.
- ³⁴ *Ibidem*.
- ³⁵ *Ibidem*.
- ³⁶ K. Górka [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2017, s. 443.
- ³⁷ Tak: M. Łochowski, *op. cit.*, s. 1082.
- ³⁸ *Ibidem*.
- ³⁹ E. Jaceczko [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Międzynarodowe postępowanie cywilne. Sąd polubowny (arbitrażowy). Komentarz aktualizowany*, red. O. M. Piaskowska, LEX/el. 2023, art. 939.
- ⁴⁰ G. Julke, *op. cit.*
- ⁴¹ *Ibidem*.
- ⁴² *Ibidem*.
- ⁴³ Tak: B. Dobrzański, *op. cit.*, s. 1244.
- ⁴⁴ *Ibidem*.
- ⁴⁵ Zob. M. Łochowski, *op. cit.*, s. 1083.
- ⁴⁶ Tak: B. Dobrzański, *op. cit.*, s. 1244.
- ⁴⁷ *Ibidem*.
- ⁴⁸ *Ibidem*.
- ⁴⁹ Zob. M. Łochowski, *op. cit.*, s. 1083.
- ⁵⁰ OSNC 1985, nr 10, poz. 150.
- ⁵¹ OSNC 1995, nr 6, poz. 88.
- ⁵² OSNC 2015, nr 7–8, poz. 81.
- ⁵³ G. Julke, *op. cit.*
- ⁵⁴ Zob. M. Łochowski, *op. cit.*, s. 1083.
- ⁵⁵ Zob. wyrok SN z 13 kwietnia 1966 r., II CR 24/66, LEX nr 5970.
- ⁵⁶ Zob. M. Łochowski, *op. cit.*, s. 1083.
- ⁵⁷ LEX nr 2163983.
- ⁵⁸ LEX nr 2617948.
- ⁵⁹ OSNCP 1985, nr 10, poz. 150.
- ⁶⁰ M. Brulińska, *op. cit.*
- ⁶¹ M. Śladkowski, *Zajęcie lokalu mieszkalnego małżonków* [w:] *Prawo do lokalu mieszkalnego jako przedmiot stosunków majątkowych pomiędzy małżonkami*, Warszawa 2008, LEX.
- ⁶² OSNC 2011, nr 11, poz. 123.

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currenda!
www.sklep.currenda.pl

Stosunek zatrudnienia komornika sądowego

Zagadnienia konstrukcyjne
i wybrane uprawnienia
quasi-pracownicze

Mikołaj Ryłski

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego – postępowanie zabezpieczające i wybrane zagadnienia postępowania egzekucyjnego

Zmiany dokonane ustawą z 9 marca 2023 r.¹ objęły swoim zakresem nie tylko postępowanie rozpoznawcze, ale także zabezpieczające i egzekucyjne. Wiele z instytucji wprowadzonych ustawą z 4 lipca 2019 r.² spowodowało trudności interpretacyjne, konieczność dokonania wykładni i ujednolicenia praktyki.

**DR HAB. JOANNA
STUDZIŃSKA PROF. ALK**

Redaktorka Naczelna
Kierowniczka Zakładu
Postępowania Cywilnego
Akademia Leona Kozłmińskiego

Poza zakresem niniejszego opracowania pozostaje zmiana dokonana w art. 1050 k.p.c., która omówiona została przez dr. Grzegorza Kamieńskiego na łamach „Nowej Currendy” 4/2023.

1. Postępowanie zabezpieczające

Ustawodawca uchwaloną ustawą doprecyzował kwestie dotyczące zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu w sprawach z wła-

sności intelektualnej. Co do zasady interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.)³. W art. 730 § 1¹ k.p.c., w sprawach wymienionych w art. 479⁸⁹ k.p.c., tj. w sprawach z tego zakresu, sąd w ramach oceny, czy uprawdopodobniono roszczenie, bierze pod uwagę prawdopodobieństwo unieważnienia prawa wyłącznego w innym toczącym się postępowaniu. Okoliczność tę ustala się na podstawie informacji pochodzących od stron, chyba że jest ona znana sądowi z urzędu. Zgodnie z art. 736 § 5 k.p.c. w sprawach wymienionych w art. 479⁸⁹ k.p.c., wniosek

o zabezpieczenie powinien zawierać ponadto informację, czy toczy lub toczyło się postępowanie w przedmiocie unieważnienia prawa wyłącznego, albo oświadczenie strony lub uczestnika postępowania o braku wiedzy o takim postępowaniu. Zgodnie z nowo dodanym art. 755 § 2² k.p.c., w sprawach wymienionych w art. 479⁸⁹ k.p.c. sąd udziela zabezpieczenia po wysłuchaniu obowiązanego, chyba że konieczne jest natychmiastowe rozstrzygnięcie wniosku. Nie dotyczy to sposobów zabezpieczenia w całości podlegających wykonaniu przez komornika albo polegających na ustanowieniu zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym albo zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego częścią albo częścią gospodarstwa rolnego. Regulacja ta ma zapobiegać nadużywaniu instytucji zabezpieczenia roszczeń w sporach między przedsiębiorcami⁴. Natomiast art. 755 § 2³ k.p.c. stanowić będzie, że w sprawach wymienionych w art. 479⁸⁹ k.p.c. sąd oddała wnioski o udzielenie zabezpieczenia, jeżeli został on złożony po upływie 6 miesięcy od dnia, w którym strona lub uczestnik postępowania powziął wiadomość o naruszeniu przysługującego mu prawa wyłącznego.

Ze względu na szczególny charakter postępowania zabezpieczającego z punktu widzenia interesu uczestników postępowania istotne znaczenie ma możliwość zaskarżenia zażaleniem. W dotychczasowym stanie prawnym wątpliwości dotyczyły składu sądu, odrzucenia zażalenia czy kolizji różnych przysługujących zażaleń. Jednak rozpoznawał je sąd, który wydał zaskarżone postanowienie jako zażalenie poziome⁵. Sąd Najwyższy przyjął w uchwale, że w przypadku zaskarżenia postanowień sądu pierwszej instancji o odrzuceniu pozwu (art. 394 § 1 *in principio* k.p.c.) i w przedmiocie zabezpieczenia (art. 741 § 1 k.p.c.) zażalenie na pierwsze z tych postanowień podlega rozpoznaniu przez sąd drugiej instancji, a dru-

gie – przez sąd, który wydał zaskarżone postanowienie. Dotyczy to również przypadku, w którym zaskarżone postanowienia zostały objęte jednym dokumentem, a zażalenia zawarto w jednym piśmie procesowym⁶. W innej wypowiedzi wskazano, że postępowanie wywołane zażaleniem na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia umarza sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 741 § 2 k.p.c.)⁷.

ZE WZGLĘDU NA SZCZEGÓLNY CHARAKTER POSTĘPOWANIA ZABEZPIECZAJĄCEGO Z PUNKTU WIDZENIA INTERESU UCZESTNIKÓW POSTĘPOWANIA ISTOTNE ZNACZENIE MA MOŻLIWOŚĆ ZASKARŻENIA ZAŻALENIEM.

Dookreślając właściwość sądu, Sąd Najwyższy wskazał, że do rozpoznania zażalenia na zarządzenie przewodniczącego o zwrocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia w sądzie pierwszej instancji, wniesionego po dniu 7 listopada 2019 r., właściwy jest sąd, w którym wydano zaskarżone zarządzenie (art. 741 § 2 k.p.c.)⁸. Na kanwie tej wypowiedzi wskazano w literaturze, że obecnie brakuje podstaw do dopuszczenia zaskarżalności zażaleniem zarządzenia o zwrocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Zarządzenie to nie stanowi formy rozstrzygnięcia o wniosku, o którym mowa w art. 741 k.p.c. Ponadto uznanie, że zarządzenie to podlega odrębnemu zaskarżeniu zażaleniem może w praktyce prowadzić do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania zabezpieczającego,

a w konsekwencji także postępowania rozpoznawczego, w ramach którego złożony został wniosek o zabezpieczenie⁹.

Istotną wypowiedź stanowiła uchwała SN z 1 lipca 2021 r., że zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia odrzuca sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 741 § 2 k.p.c.)¹⁰. W uzasadnieniu podkreślono, że w tych przypadkach, w których zażalenie odrzuca sąd drugiej instancji, orzekanie w składzie kolegiąlnym pozwala uniknąć sytuacji, w której zażalenie podlegałoby odrzuceniu przez sąd w składzie jednego sędziego bez możliwości dalszej kontroli. Należy mieć na względzie, że zażalenie przysługuje jedynie na postanowienie o odrzuceniu zażalenia wydane przez sąd pierwszej instancji (art. 394^{1a} § 1 pkt 12 k.p.c.). Okoliczności te umacniają argumenty na rzecz objęcia nakazem rozpoznania zażalenia w składzie trzech sędziów także oceny jego dopuszczalności¹¹. W doktrynie zaaprobowano tę wypowiedź, wskazując, że zasada kolegiąlności powinna ulec szczególnemu wzmocnieniu w przypadku zażaleń poziomych, gdyż stanowi ona swoistą rekompensatę (z punktu widzenia właściwej ochrony praw stron i uczestników postępowania) tego, iż środek odwoławczy jest rozpoznawany przez ten sam sąd¹². Na gruncie art. 373 k.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie. Jako że przepis ten znajduje odpowiednie zastosowanie w postępowaniu zażaleniowym (art. 397 § 3 k.p.c.), należy konsekwentnie przyjmować, że w przypadku zażaleń „poziomych” sądem orzekającym w przedmiocie odrzucenia zażalenia będzie skład orzekający wyznaczony (wylosowany) do rozpoznania tego zażalenia (zasadniczo – trzech sędziów, a w okresie obowiązywania stanu zagrożenia

Fot. canva Ono Kosuki

epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich – jeden sędzia). Ten skład sądu pierwszej instancji jest bowiem „odpowiednikiem” sądu drugiej instancji¹³.

Ustawą z 9 marca 2023 r. ustawodawca przywrócił zażalenie dewolutywne w postępowaniu zabezpieczającym. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 741 § 1 k.p.c., na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia przysługuje zażalenie. Zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji o udzieleniu zabezpieczenia, z wyjątkiem postanowienia wydanego w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Jak stanowić ma art. 741 § 2 k.p.c., zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji rozpoznaje sąd drugiej instancji. Na postanowienie sądu drugiej instancji przysługuje zażalenie do innego składu tego sądu. Ustawodawca podkreślił, że postanowienia o zabezpieczeniu mają nierzadko zasadnicze znaczenie z punktu widzenia ochrony praw uczestników postępowania, a brak zabezpieczenia może w niektórych sytuacjach uczynić całkowicie bezprzedmiotowym prowadzenie procesu albo przeciwnie – sam fakt udzielenia zabezpieczenia istotnie wpływa na sytuację pozwanego (np. zabezpieczenie polegające na zakazie publikacji, udostępnieniu

pomieszczeń albo zapłacie świadczenia). Jak wskazuje się, nie podano żadnych danych, argumentów, które uzasadniałyby przekonanie projektodawcy, że przedmiotowej kontroli musi dokonać sąd II instancji, gdyż ta dokonana przez sąd, który wydał zaskarżone postanowienie i to przecież w składzie trzech sędziów, nie zasługuje na zaufanie i aprobatę¹⁴.

2. Postępowanie egzekucyjne – zmiany ogólne

Wylimitowanie wątpliwości dotyczących odpowiedniego stosowania przepisu art. 44² k.p.c. w postępowaniu egzekucyjnym ma na celu przede wszystkim odróżnienie fazy rozpoznawczej od wykonawczej oraz odpowiednie stosowanie regulacji dotyczących art. 758¹ k.p.c. Należy przyjąć, że brak jest dostatecznych podstaw do przyjęcia takich rozwiązań, albowiem zasadniczym celem art. 44² k.p.c. jest zagwarantowanie właściwego przebiegu fazy judykacyjnej postępowania cywilnego. Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 758¹ k.p.c., jeżeli stroną lub uczestnikiem postępowania egzekucyjnego jest sąd właściwy do podjęcia czynności, przepisu art. 44² k.p.c. nie stosuje się.

W postępowaniu egzekucyjnym wątpliwości budziła możliwość wykorzystania doręczeń komorniczych. Zgodnie ze znowelizowanym art. 759² § 1¹ k.p.c., doręczenia pomiędzy komornikiem a naczelnikiem urzędu skarbowego w przypadku zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej są dokonywane za pośrednictwem konta w e-Urzędzie Skarbowym. W tym przypadku przepisu § 1 nie stosuje się. Jak stanowić ma art. 759² § 2 k.p.c., do pism wysyłanych przez komornika w postępowaniu egzekucyjnym przepisu art. 139¹ nie stosuje się. Natomiast zgodnie z art. 759² § 3 k.p.c., komornik może, na wniosek strony, doręczać jej odpisy pism za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (ePUAP).

Odpisy pism doręczanych w ten sposób nie wymagają dodatkowego uwierzytelnienia przez komornika. W przypadku nieodebrania pisma przez adresata, doręczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni, licząc od dnia wystania pisma za pośrednictwem ePUAP.

” W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM WĄTPLIWOŚCI BUDZIŁA MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA DORĘCZEŃ KOMORNICZYCH.

Ustawą z 4 lipca 2019 r. dodano art. 766¹ § 1 k.p.c., zgodnie z którym postanowienia wydane w postępowaniu egzekucyjnym na posiedzeniu niejawnym sąd uzasadnia z urzędu, gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jest to *lex specialis* do art. 357 § 2¹ zdanie pierwsze k.p.c., opierające się na odrębnej regule niż obowiązująca w postępowaniu rozpoznawczym, gdzie sporządza się uzasadnienie wyłącznie na wniosek. Jednak art. 766¹ § 1 k.p.c. nie obejmuje uzasadnień postanowień wydanych w postępowaniu egzekucyjnym na posiedzeniach jawnych (w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), które sąd sporządza na wniosek¹⁵. Z tych względów pojawiły się wątpliwości związane z uzasadnianiem i doręczaniem z urzędu postanowień w postępowaniu egzekucyjnym. Wątpliwości te zaowocowały pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego, czy uczestnik postępowania egzekucyjnego, któremu sąd doręczył z urzędu odpis orzeczenia wraz ze sporządzonym już uzasadnieniem (art. 766¹ § 1 k.p.c.), powinien w celu skutecznego wywiedzenia środka odwoławczego ponownie domagać się doręczenia odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem (art. 357 § 2 i § 21 w zw. z k.p.c.). W uchwale

z 13 kwietnia 2022 r., Sąd Najwyższy przyjął, że złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowienia z uzasadnieniem nie stanowi przesłanki dopuszczalności zażalenia na postanowienie, o którym mowa w art. 766¹ § 1 k.p.c.¹⁶ Po zmianach dokonanych ustawą z 9 marca 2023 r. doprecyzowano art. 766¹ § 1 k.p.c., że postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd z urzędu uzasadnia i doręcza wraz z uzasadnieniem, gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

W zakresie nadawania klauzuli wykonalności dokonano zmian o charakterze porządkującym poprzez zmianę określenia „państwowej” na „rządowej lub samorządowej” w nawiązaniu do aktualnej struktury władz publicznych. W art. 784 k.p.c. wskazano, że celem uzyskania klauzuli wykonalności tytułu pochodzącego od organu administracji publicznej lub sądu szczególnego, który sam nie nadaje klauzuli, wierzyciel złoży sądowi w razie potrzeby oprócz tytułu także zaświadczenie, że tytuł podlega wykonaniu. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 785 k.p.c., jeżeli do uzyskania klauzuli wykonalności potrzebne jest zaświadczenie lub dokument, które według ustawy organy administracji publicznej są obowiązane wydać dłużnikowi, wierzyciel może również żądać ich wydania. Gdy wierzyciel nie może uzyskać zaświadczenia lub dokumentu albo gdy chodzi o nadanie klauzuli z urzędu, wydanie ich zarządza sąd.

Zmiany dotyczą także wyjaśnień dłużnika. Art. 801 § 2 k.p.c. określa przesłanki dotyczące zobowiązania wierzyciela do uzasadnienia złożonego wniosku w postaci alternatywy. W art. 801 § 3 k.p.c. nie ma takiego braku. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 801 § 3 k.p.c. komornik oddali wniosek, o którym mowa w art. 801 § 2 k.p.c., jeżeli wniosek nie przyczyni się do zapewnienia prawidłowego toku egzekucji lub zachodzą uzasadnione podstawy do przyjęcia, że został on złożony wyłącznie w celu szykanowania dłużnika.

Oznacza to, że te dwie przesłanki nie będą już musiały być spełnione kumulatywnie, ale wystarczy, że zostanie spełniona tylko jedna z nich¹⁷. Zmiana ta ma charakter porządkujący i eliminuje tę rozbieżność. Jednocześnie wprowadzono zmianę językową polegającą na zastąpieniu wyrazu „szykany” wyrazem „szykanowania”. W uzasadnieniu projektu wskazano, że obecne brzmienie przepisu, wymagające od komornika, aby obligatoryjnie wysłuchał wierzyciela przed umorzeniem postępowania, stanowi nadmierny formalizm. Powoduje ono istotny i – w zasadzie – niepotrzebny wyłom od ogólnej reguły wynikającej z art. 827 § 1 k.p.c. Zgłoszenie wniosku o poszukiwanie majątku może nastąpić, z uwzględnieniem art. 801² k.p.c., na różnych etapach postępowania, w tym również wraz ze skargą na czynność komornika o umorzeniu postępowania egzekucyjnego¹⁸.

Ustawodawca doprecyzowuje także sposób dokonywania pouczeń w art. 805 k.p.c. Zgodnie z art. 805 § 1¹ k.p.c., pouczeń, o których mowa w § 1 zdanie drugie oraz w § 1¹, dokonuje się przez wskazanie stronie adresu strony internetowej Krajowej Rady Komorniczej, na której przytoczona jest treść wymienionych przepisów oraz zawarte pouczenie o prawie i sposobie złożenia wniosku o ograniczenie egzekucji. Na żądanie dłużnika komornik przesyła pouczenia w postaci papierowej.

3. Zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym

Wiele wątpliwości praktycznych budziło także zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym ze względu na wprowadzenie zażalenia poziomego, brak ujednolicenia orzecznictwa i wątpliwości np. dotyczące postępowania klauzulowego. W uchwale z 20 sierpnia 2021 r. Sąd Najwyższy przesądził, że w wyniku zmian dokonanych na mocy ustawy nowelizującej nie uległ zmianie model postępowania

USTAWODAWCA MODYFIKUJĄC ZAŻALENIE, DOPUŚCIŁ W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM ZAŻALENIE DEWOLUTYWNE.

zażaleniowego, zgodnie z którym w postępowaniach uregulowanych w Części Trzeciej Kodeksu postępowania cywilnego zażalenie na postanowienia sądu przysługuje w przypadkach wskazanych w ustawie. Takim przepisem, dopuszczającym możliwość wniesienia zażalenia w postępowaniu klauzulowym w rozumieniu art. 767⁴ § 1 k.p.c., jest wskazany wyżej art. 795 § 1 k.p.c. Przepisy te stanowią regulację szczególną w odniesieniu do przepisów regulujących postępowanie zażaleniowe, zawartych w Części Pierwszej, Księdze Pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego¹⁹. Natomiast w uchwale z 16 lipca 2021 r. wskazano, że treść art. 767⁴ k.p.c. nakazuje przyjąć, iż w przypadkach, w których dopuszczalność zażalenia jest regulowana na mocy tego przepisu, właściwy do rozpoznania zażalenia jest inny skład sądu, na którego postanowienie zażalenie wniesiono²⁰. Ustawodawca modyfikując zażalenie, dopuścił w postępowaniu egzekucyjnym zażalenie dewolutywne. W art. 767⁴ § 1¹ k.p.c. przyjęto, że zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów, orzekając jako sąd drugiej instancji. Przepis art. 394^{1a} § 3 stosuje się. Jednak zgodnie z art. 767⁴ § 1² k.p.c., zażalenie na postanowienie, którego przedmiotem są czynności w sprawach wymienionych w art. 759 § 1¹ pkt 4–6, wydane w wyniku rozpoznania zarzutów przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości oraz na podstawie art. 1037 § 1 k.p.c. rozpoznaje sąd drugiej instancji. Dodatkowo ustawodawca wprowadza furt-

kę w pozostałych sprawach, gdyż w świetle art. 767⁴ § 1³ k.p.c. sąd, o którym mowa w § 1¹ zdanie pierwsze, może przekazać zażalenie do rozpoznania sądowi drugiej instancji, jeżeli przemawia za tym waga zaskarżonego orzeczenia lub jego precedensowy charakter. Sąd drugiej instancji w razie stwierdzenia braku podstaw do rozpoznania zażalenia zwraca sprawę sądowi właściwemu. I wówczas – jak stanowi art. 767⁴ § 1⁴ k.p.c. – sąd drugiej instancji rozpoznaje zażalenie w składzie jednego sędziego. Ustawodawca podkreślił w uzasadnieniu, że ma na celu objęcie szczególnym reżimem niektórych czynności orzeczniczych, których waga przemawia za przekazaniem ich do rozpoznania przez sąd drugiej instancji, tj. sąd okręgowy, a nadto istotne jest zagwarantowanie większej jednolitości orzecznictwa, zwłaszcza wobec faktu, że ostatecznie odstąpiono od idei tworzenia jednolitej sieci wyspecjalizowanych wydziałów egzekucyjnych.

4. Inne środki zaskarżenia

W zakresie skargi na czynności komornika w art. 767 § 3² k.p.c. dokonano modyfikacji, że o możliwości wniesienia skargi na urzędowym formularzu oraz o sposobie, w jaki jest on udostępniany, komornik poucza dłużnika przy pierwszej czynności egzekucyjnej, a także strony i uczestników obecnych podczas czynności dokonywanej poza kancelarią, chyba że czynność ta podlega zaskarżeniu skargą w formie ustnej. Komornik doręcza urzędowy formularz skargi na żądanie strony lub uczestnika, jeżeli urzędowego formularza skargi im nie doręczono. Ma to wyeliminować każdorazową konieczność dostarczania formularza skargi przez komornika.

Jak wskazano w uzasadnieniu ustawy, ustawodawca uporządkował także regulację z zakresu skargi na referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym, co wiąże się ze zmianą art. 398²² k.p.c. dokonaną ustawą z 4 lipca 2019 r., autokontrolą orzeczenia

referendarza i dopuszczalnością zastosowania tego trybu. W nowym brzmieniu art. 767^{3a} § 2 k.p.c., jeżeli wniesiono skargę na postanowienie referendarza sądowego wydane na podstawie art. 398²² § 4, ponowne wydanie postanowienia na tej podstawie przez referendarza sądowego nie jest dopuszczalne.

5. Nadzór judykacyjny nad komornikiem

Zgodnie z art. 759 § 2 k.p.c. sąd wydaje z urzędu komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwa spostrzeżone uchybienia. Ocena prawna wyrażona przez sąd w ramach wydanych zarządzeń jest wiążąca dla komornika. W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się szeroki zakres kompetencji sądu w tym przedmiocie. W postanowieniu Sądu Najwyższego z 10 sierpnia 2018 r. przyjęto, że sąd może na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. z urzędu zmienić prawomocne postanowienie komornika, którym wadliwie ustalono wysokość opłaty egzekucyjnej. Uprawomocnienie się postanowienia komornika sądowego w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego i jego wykonanie nie uniemożliwia zmiany tego postanowienia przez sąd z urzędu na podstawie art. 759 § 1 k.p.c.²¹ Jednocześnie w uchwale z października 2016 r. podkreślono, że artykuł 759 § 2 k.p.c. nie stanowi podstawy do obniżenia przez sąd z urzędu prawidłowo ustalonych opłat egzekucyjnych²². Nadzór judykacyjny jest uszczegółowiony także w art. 166 ustawy o komornikach sądowych. W jednym z orzeczeń Sądu Rejonowego w Gdańsku wskazano, że sąd pierwszej instancji uznał, że jest rażącym naruszeniem przepisów obciążenie kosztami postępowania egzekucyjnego strony, która w chwili wydania orzeczenia nie posiadała już zdolności sądowej. Sąd pierwszej instancji wskazał, że komornik w swoich wyjaśnieniach pominął całkowicie kwestię rozstrzygnięcia o pobranej od wie-

rzyciela opłacie egzekucyjnej w wysokości 764,60 zł. Zgodnie z art. 166 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych sąd, rozpoznając sprawę w ramach nadzoru judykacyjnego, w przypadku stwierdzenia rażącej obrazy przepisów, niezależnie od innych uprawnień, wytyka uchybienie komornikowi. W przypadku gdy uchybienie wytknął sąd rejonowy, a sprawa, w której wytknięto uchybienie, była przedmiotem postępowania odwoławczego, sąd okręgowy może z urzędu zmienić treść wytknięcia lub je uchylić²³. Ustawą z 9 marca 2023 r. doprecyzowano sposób dokonywania wytyku. Zmiana ta weszła w życie 15 kwietnia 2023 r. Zgodnie z art. 166 u.k.s. w przypadku stwierdzenia oczywistego naruszenia prawa przez komornika sąd sygnalizuje ten fakt prezesowi właściwego sądu rejonowego. W zmienionym art. 166 ust. 4 u.k.s. wskazano, że sąd, rozpoznając sprawę w ramach nadzoru judykacyjnego, w przypadku stwierdzenia rażącej obrazy przepisów, niezależnie od innych uprawnień, wytyka uchybienie komornikowi. Przed wytknięciem uchybienia sąd poucza komornika o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie 7 dni. Wytknięcie uchybienia wymaga uzasadnienia, a odpis postanowienia, w którym je zawarto, doręcza się komornikowi. W przypadku gdy uchybienie wytknął sąd pierwszej instancji, a sprawa, w której wytknięto uchybienie, jest przedmiotem postępowania odwoławczego, sąd drugiej instancji może z urzędu zmienić treść wytknięcia lub je uchylić. Jak podkreśla ustawodawca w uzasadnieniu, odpis postanowienia, którym nastąpiło wytknięcie uchybienia, przede

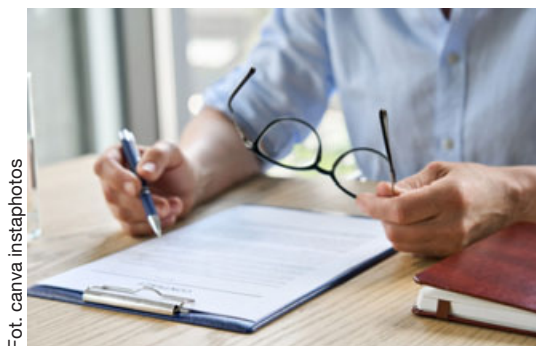
PRZED WYTKNIĘCIEM
UCHYBIENIA SĄD POUCZA
KOMORNIKA O MOŻLIWOŚCI
ZŁOŻENIA NA PIŚMIE WYJAŚNIEŃ
W TERMINIE 7 DNI.

wszystkim powinien zostać doręczony komornikowi, co ma w pełni realizować cel, jakiemu służy instytucja wytyku, a mianowicie dyscyplinowaniu komornika, zapobieżeniu powtórzenia uchybień w przyszłości, wymuszeniu na komorniku ścisłego przestrzegania określonych przepisów prawa. Z kolei projektowana zmiana zdania czwartego jest wynikiem przyjęcia, że nie tylko sąd rejonowy, ale także sąd okręgowy posiada prawo samodzielnego wytknięcia uchybienia²⁴.

6. Nowelizacja planu podziału i kosztów postępowania egzekucyjnego

Ustawodawca dokonał także zmian w zakresie sporządzania planu podziału ze względu na zabezpieczenie interesów wierzycieli alimentacyjnych. Ustawodawca w uzasadnieniu podkreślił, że rozwiązania w zakresie podziału sumy uzyskanej z egzekucji w niedostatecznym stopniu uwzględniają interesy wierzycieli alimentacyjnych, gdyż pozwalają wyłącznie na zaspokojenie należności zaległych, co ma znaczenie w sytuacjach, w których dłużnik nie posiada już żadnego innego mienia pozwalającego na bieżące prowadzenie egzekucji. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy wskazał, że skonkretyzowanie obowiązku alimentacyjnego w umowie (niezależnie od tego, w jakiej formie zostanie zawarta) nie oddziałuje na sytuację prawną innych wierzycieli osoby zobowiązanej do świadczenia alimentów i na efektywną możliwość zaspokojenia ich wierzytelności z majątku dłużnika zobowiązanego także do świadczeń alimentacyjnych. Umowa konkretyzująca obowiązek alimentacyjny, tak samo jak każda inna „zwykła” umowa, nie jest zabezpieczona możliwością bezpośredniego odwołania się do przymusu państwowego w celu jej wykonania. Dłużnik alimentacyjny, który zawarł taką umowę, może zatem przeznaczyć na zaspokajanie swoich zobowiązań alimentacyjnych to, co w jego

majątku pozostanie po zaspokojeniu innych wierzycieli. Inaczej rzecz się ma, gdy dłużnik wykreuje tytuł egzekucyjny, który po zaopatrzeniu go klauzulą wykonalności, z uwagi na pierwszeństwo zaspokojenia przyznane przez ustawodawcę należnościom alimentacyjnym (art. 1025 § 1 pkt 2 k.p.c.) wyprzedzi innych wierzycieli w kolejce do zaspokojenia z kwot uzyskanych w egzekucji przeciwko dłużnikowi. W takim przypadku nie samo jednak istnienie zobowiązania alimentacyjnego (wielu dłużników zaspokaja te zobowiązania niezależnie od toczących się przeciwko nim postępowań egzekucyjnych i w takim zakresie, na jaki pozwala ich kondycja majątkowa oceniana z uwzględnieniem toczących się przeciwko nim egzekucji), lecz skonkretyzowanie jego wysokości i stworzenie warunków ku temu, żeby było uwzględniane w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przez innych wierzycieli, stanowi czynność uniemożliwiającą zaspokojenie tych innych wierzycieli, a zatem czynność fraudacyjną²⁵. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 1025 § 1 k.p.c. z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokaja się w następującej kolejności należności alimentacyjne wymagalne (pkt 2), zaś zgodnie z nowym pkt 2¹ – należności alimentacyjne przyszłe w wysokości stanowiącej równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę za okres roku na każdego wierzyciela prowadzącego egzekucję. Jak podkreślił ustawodawca, celem wprowadzanej regulacji

Fot. canva instaphotos

jest zatem realne zwiększenie ochrony wierzycieli alimentacyjnych, którzy po sprzedaży egzekucyjnej najczęściej najcenniejszego składnika majątku dłużnika tracą widoki na zaspokojenie przyszłych rat alimentacyjnych. Zgodnie z art. 1025 § 3² k.p.c. sumy przypadające na poczet należności alimentacyjnych niewymagalnych w dniu sporządzenia planu podziału pozostawia się na rachunku depozytowym ministra finansów. Komornik podejmuje zdeponowane środki, jeżeli zaspokojenie bieżących należności alimentacyjnych nie jest możliwe w inny sposób. W art. 1025 dodano § 7, w którym przyjęto, że co do kwoty przypadającej dłużnikowi po zaspokojeniu wszystkich wierzytelności, o których mowa w § 1–6, pozostawia się na rachunku depozytowym ministra finansów sumę stanowiącą równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę za okres roku na każdego wierzyciela prowadzącego egzekucję należności alimentacyjnych, o ile zachodzą podstawy do przyjęcia, że należności zabezpieczone zgodnie z § 1 pkt 2¹ nie wystarczą na pełne zaspokojenie przyszłych należności tych wierzycieli. Przepis § 3² zdanie drugie stosuje się odpowiednio. Jest to regulacja zakładająca uzupełnienie funduszu zabezpieczającego potrzeby wierzycieli alimentacyjnych w przypadku, gdy po zaspokojeniu wszystkich wierzycieli pozostały jeszcze kwoty, które podlegają wydaniu dłużnikowi, jednocześnie stwarzając większe bezpieczeństwo socjalne na przyszłość dla uprawnionych, bez naruszenia uprawnień któregośkolwiek z wierzycieli egzekwujących. Z drugiej strony dodany § 8 zapobiega zbędnemu dublowaniu wskazanej instytucji, jeżeli przeciwko dłużnikowi prowadzona jest większa liczba egzekucji lub postępowań egzekucyjnych, które wymagają sporządzenia planu podziału. W świetle nowego art. 1025 § 8 k.p.c. przepisów § 1 pkt 2¹ oraz § 7 nie stosuje się w przypadku, gdy w wyniku prowadzonych wcześniej egzekucji przeciwko dłużnikowi pozostawiono na

rachunku depozytowym ministra finansów sumę stanowiącą równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę za okres dwóch lat na każdego wierzyciela prowadzącego egzekucję należności alimentacyjnych. W razie potrzeby zdeponowana kwota podlega jednak uzupełnieniu do wysokości określonej w zdaniu pierwszym.

ZGODNIE Z ART. 1025 § 3² K.P.C. SUMY PRZYPADAJĄCE NA POCZET NALEŻNOŚCI ALIMENTACYJNYCH NIEWYMAGALNYCH W DNIU SPORZĄDZENIA PLANU PODZIAŁU POZOSTAWIA SIĘ NA RACHUNKU DEPOZYTOWYM MINISTRA FINANSÓW.

Art. 1028 k.p.c. dotyczący wykonania planu podziału też budził wątpliwości praktyczne co do skutków i zakresu podmiotowego. Co do zasady sposobem kwestionowania prawidłowości dokonania podziału sumy uzyskanej z egzekucji jest wniesienie zarzutów do planu podziału. Art. 1028 § 4 k.p.c. należy interpretować w ten sposób, że powództwo o ustalenie nieistnienia wierzytelności może być wytoczone jedynie do czasu uprawomocnienia się planu podziału²⁶. Jednak zgodnie z art. 1028 § 2 zd. 2 k.p.c. *a contrario* nie jest wykluczone, aby w odrębnych postępowaniach prawo objęte planem podziału było kwestionowane²⁷. Sąd Najwyższy w uchwale z 25 lipca 2019 r. przesądził pojęcie osoby trzeciej w rozumieniu art. 1028 k.p.c., wskazując, że osoba należąca do kręgu spadkobierców ustawowych, na rzecz której spadkobierca legitymujący się stwierdzeniem nabycia spadku rozporządził

prawem należącym do spadku, nie nabyła tego prawa, jeżeli rzeczywistym spadkobiercą jest dziecko spadkodawcy, w chwili otwarcia spadku już poczęte, które urodziło się żywe (*nasciturus*)²⁸. W art. 1028 dodano § 4, który stanowi, że wykonanie planu w części dotkniętej zarzutami nastąpi po uprawomocnieniu się postanowienia sądu, chyba że zostało wstrzymane przez zabezpieczenie powództwa w sporze o ustalenie nieistnienia prawa. Powództwo o ustalenie nieistnienia prawa, na zaspokojenie którego pozostawiono sumy na rachunku depozytowym ministra finansów, może po uprawomocnieniu się planu podziału wytoczyć ten uczestnik podziału, któremu przypadają niezaspokojone należności o pierwszeństwie równym lub niższym od kwestionowanego prawa. Regulacja ta precyzuje, że dopuszczalne jest także wytoczenie powództwa o nieistnienie zakwestionowanego prawa po uprawomocnieniu się planu podziału (a tym samym nawet po zakończeniu postępowania egzekucyjnego), co ma znaczenie z punktu widzenia konieczności wyjaśnienia losów należności złożonych na rachunku depozytowym ministra finansów, jeżeli przez dłuższy czas nie zgłasza się po nie wskazany w planie podziału wierzyciel, czy wręcz oczywiste jest, że podstawa pozostawienia tych środków na rachunku depozytowym upadła. Nowy art. 1028 § 5 k.p.c. stanowi, że plan podziału w zakresie podlegających wypłacie sum, które przypadają poszczególnym uczestnikom podziału, w razie uprawomocnienia się wywiera skutek na dzień jego sporządzenia. Nie dotyczy to planu podziału, do którego stosuje się przepis art. 1029. *Ratio legis* tej regulacji w świetle uzasadnienia to eliminacja praktycznych problemów interpretacyjnych, dotyczących daty, na którą wywiera skutek plan podziału²⁹. W § 5 przesądzono, że z chwilą uprawomocnienia się planu podziału wywiera on skutek na dzień jego sporządzenia. Na ten bowiem dzień ustala się wysokość przysługujących

wierzycielom należności. W efekcie takiego rozwiązania, stosownie do art. 808 § 2 k.p.c., narosłe od owej daty odsetki na rachunku depozytowym przypadają wierzycielom jako osobom uprawnionym, w kwocie proporcjonalnej do przydzielonej należności³⁰.

W praktyce pojawiały się sytuacje, w których po sporządzeniu planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji okazywało się, że kwoty, z wypłatą których się wstrzymano na podstawie art. 1024 § 1 pkt 4 k.p.c., nie znajdują pokrycia. Ustawodawca dodał z tych powodów art. 1028¹ k.p.c. zawierający regulację, że jeżeli po uprawomocnieniu się planu podziału okaże się, że nie istnieją wierzytelności lub prawa, na poczet których miały przypaść sumy pozostawione na rachunku depozytowym ministra finansów ze wstrzymaniem ich wypłaty, organ egzekucyjny na wniosek wierzyciela sporządza uzupełniający plan podziału. W uzupełniającym planie podziału uwzględnia się niezaspokojone wierzytelności osób uczestniczących w prawomocnym planie podziału. Organ egzekucyjny wzywa te osoby do złożenia tytułów wykonawczych wraz z aktualnym zestawieniem objętych nimi należności. Kwoty przypadające zgodnie z uzupełniającym planem podziału uczestnikom, którzy nie przedłożyli po wezwaniu tytułu wykonawczego wraz z aktualnym zestawieniem

”
W ART. 1028 DODANO § 4,
KTÓRY STANOWI, ŻE WYKONANIE
PLANU W CZĘŚCI DOTKNIĘTEJ
ZARZUTAMI NASTĄPI PO
UPRAWOMOCNIENIU SIĘ
POSTANOWIENIA SĄDU, CHYBA ŻE
ZOSTAŁO WSTRZYMANE PRZEZ
ZABEZPIECZENIE POWÓDZTWA
W SPORZE O USTALENIE
NIEISTNIENIA PRAWA.

**SUMY PRZYPADAJĄCE
DO WYPŁATY KOMORNIK
WYPŁACA, JEŻELI NIE SĄ
NIŻSZE NIŻ STO ZŁOTYCH,
CHYBA ŻE WIERZYTELNOŚĆ
NIE PRZEKRACZA TEJ KWOTY.**

objętych nim należności, pozostawia się na rachunku depozytowym ministra finansów. Po zaspokojeniu wszystkich wierzycieli część zdeponowanej sumy nieobjętej uzupełniającym planem podziału zwraca się dłużnikowi. Jak podkreśla ustawodawca, wprost przyjęto rozwiązanie nakazujące sporządzić uzupełniający plan podziału, traktując podział „zwolnionych sum” jako naturalną kontynuację prowadzonej wcześniej egzekucji.

W przypadku planu podziału, o którym mowa w art. 1029 k.p.c., przy podziale sumy uzyskanej przez egzekucję sądową z wynagrodzenia za pracę, przedmiotem podziału są – jak podkreśla ustawodawca – często stosunkowo niskie kwoty przekazywane w miesięcznych odstępach, zaś każda zmiana w obrębie planu rodzi konieczność jego doręczenia, co podnosi koszty egzekucji. Dlatego zgodnie z art. 1029 § 1¹ k.p.c. wierzyciel może zrzec się doręczenia planu podziału, o którym mowa w § 1, podając jednocześnie adres poczty elektronicznej. W takim przypadku termin do wniesienia zarzutów przeciwko planowi podziału zaczyna biec od dnia wysłania wierzycielowi, na podany adres poczty elektronicznej, informacji o treści planu podziału. Natomiast w art. 1031 k.p.c. dokonano waloryzacji progu i podniesienie go z kwoty 20 zł do wysokości 100 zł poprzez zmianę, że kwoty wyegzekwowane i złożone na rachunek depozytowy ministra finansów komornik dzieli niezwłocznie w ustalonym poprzednio stosunku procentowym pomiędzy wierzycieli uczestniczących w podziale, chyba że wsku-

tek zmiany podstaw podziału należy ustalić nowy procent. Sumy przypadające do wypłaty komornik wypłaca, jeżeli nie są niższe niż sto złotych, chyba że wierzytelność nie przekracza tej kwoty.

Regulacje dotyczące planu podziału przy egzekucji sądowej z wynagrodzenia za pracę w nowym brzmieniu stosuje się do innych wierzytelności. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 1033 § 2 k.p.c., jeżeli egzekucja jest prowadzona z wierzytelności mających za przedmiot świadczenia bieżące, stosuje się odpowiednio przepisy art. 1029 § 1 i 3 oraz art. 1031.

Zmiany w planie podziału, także w regulacji dotyczącej kosztów postępowania egzekucyjnego, wymusiły korektę. Poprzednią nowelizacją z 2019 r. wskazano, że regulacje dotyczące naliczania odsetek od kosztów nie mają zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym, gdyż odsetki ze względu na ich charakter i cel związany z przebiegiem postępowania przed sądem nie powinny mieć zastosowania do kosztów postępowania egzekucyjnego. Obecnie art. 770 § 3 k.p.c. stanowi, że jeżeli w sprawie zachodzi konieczność sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, komornik ustala koszty egzekucji przed przystąpieniem do sporządzenia planu podziału, z wyjątkiem planu podziału, do którego stosuje się przepis art. 1029. Kosztów egzekucji nie ustala się także przed dokonaniem podziału bieżąco uzyskiwanych w toku egzekucji sum, jeżeli wysokość sumy nie przekracza jednorazowo dwóch tysięcy złotych. Postanowienie w przedmiocie kosztów egzekucji jest wydawane łącznie we wszystkich sprawach, których dotyczy plan podziału. Usuwa to wątpliwości, gdy w sprawie zachodzi konieczność sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, a komornik ustala koszty egzekucji przed przystąpieniem do sporządzenia planu podziału, wyłączając w tym zakresie plan podziału, do którego stosuje się art. 1029 k.p.c. (art. 1029–1032 k.p.c. –

Rozdział 2. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę). Ponadto wyłączenie obejmuje również sytuacje, w których na bieżąco uzyskiwane są w toku egzekucji sumy o wartości jednostkowej nieprzekraczającej dwóch tysięcy złotych³¹.

Przypisy końcowe

- ¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 614.
- ² Dz.U. z 2019 r. poz. 1469.
- ³ Postanowienie SN z 26 kwietnia 2022 r., I NKRS 20/22, LEX nr 3431684
- ⁴ Szerzej: T. Targosz, *Zabezpieczenie roszczeń w prawie własności intelektualnej – przestanki udzielenia i specyfika postępowania*, „Transformacje Prawa Prywatnego” nr 1/2019, s. 99–142.
- ⁵ Szerzej: G. Kamieński, *Środki odwoławcze w postępowaniu egzekucyjnym – wnioski de lege lata i de lege ferenda*, PPE 2022, nr 1, s. 4–23.
- ⁶ Uchwała SN z 9 grudnia 2021 r., III CZP 49/21, OSNC 2022/7–8/71; szerzej: B. Pyzder, *Zbieg zażalenia dewolutywnego i zażalenia poziomego w postępowaniu cywilnym*, Pał. 10/2020, s. 36–37.
- ⁷ Postanowienie SN z 25 stycznia 2022 r., III CZP 4/22, LEX nr 3440576.
- ⁸ Uchwała SN z 9 listopada 2021 r., III CZP 69/20, OSNC 2022, nr 6, poz. 59.
- ⁹ M. Lewandowski, *O właściwości sądu do rozpoznania zażalenia na zarządzenie przewodniczącego w sądzie pierwszej instancji o zwrocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2021 r.*

- (III CZP 69/20), PPE 2022, nr 7, s. 77–94.
- ¹⁰ Uchwała SN z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, OSNC 2021, nr 11, poz. 74.
- ¹¹ Uzasadnienie uchwały SN z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, OSNC 2021, nr 11, poz. 74.
- ¹² A. Urbański, *Skład sądu właściwy do odrzucenia zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 1 lipca 2021 r.*, III CZP 36/20, OSP 2022/10/83.
- ¹³ T. Partyk, *Odrzucenie zażalenia w postępowaniu zabezpieczającym. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2021 r.*, III CZP 36/20, LEX/el. 2021.
- ¹⁴ D. Rystał, *Komentarz do art. 741 [w:] T. Szancilo (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217*, t. II, wyd. 2, Warszawa 2023, Legalis.
- ¹⁵ Uzasadnienie uchwały SN z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 85/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 108.
- ¹⁶ Uchwała SN z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 85/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 108.
- ¹⁷ M. Łochowski, *Komentarz art. 801 [w:] T. Szancilo (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217*, t. II, wyd. 2, Warszawa 2023, Legalis.
- ¹⁸ Uzasadnienie Druku sejmowego Sejmu IX kadencji nr 2650.
- ¹⁹ Uchwała SN z 20 sierpnia 2021 r., III CZP 58/20, LEX nr 3216621.
- ²⁰ Uchwała SN z 16 lipca 2021 r., III CZP 32/20, OSNC 2021/12/84
- ²¹ Postanowienie SN z 10 sierpnia 2018 r., III CZP 28/18, OSNC zb.dod. 2019/C/45.
- ²² Uchwała SN z 26 października 2016 r., III CZP 63/16, Legalis.
- ²³ Postanowienie SR w Gdańsku z 1 lipca 2020 r., XII 1Co 2290/2019, LEX nr 3037445.
- ²⁴ Uzasadnienie Druku...
- ²⁵ Wyrok SN z 5 października 2022 r., II CSKP 552/22, Legalis.
- ²⁶ Wyrok SA w Szczecinie z 16 stycznia 2014 r., I ACa 656/13, LEX nr 1454623.
- ²⁷ Postanowienie SN z 26 października 2022 r., I NSNc 772/21, LEX nr 3553266.
- ²⁸ Uchwała SN z 25 lipca 2019 r., III CZP 12/19, OSNC 2020/3/28.
- ²⁹ Uzasadnienie Druku...
- ³⁰ A. Szymańska-Grodzka, *Komentarz do art. 1028 [w:] T. Szancilo (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217*, t. II, wyd. 2, Warszawa 2023, Legalis.
- ³¹ P. Drabik, *Komentarz do art. 770 [w:] T. Szancilo (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217*, t. II, wyd. 2, Warszawa 2023, Legalis.

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Postępowanie ze skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania egzekucyjnego

Marek Lewandowski

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości

Marcin Uliasz

PRACTICA

CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Przegląd orzecznictwa

WYROK SĄDU OKRĘGOWEGO
W OLSZTYNIE
Z 15 MARCA 2023 ROKU

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO
W MIKOŁOWIE
Z 14 KWIETNIA 2023 ROKU

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO
SZCZECIN-CENTRUM
W SZCZECINIE Z 19 KWIETNIA 2023 ROKU

Fot. canva Edward Olive

MATEUSZ SZTANDUR

Absolwent studiów
doktoranckich UG

W treści wyroku apelacyjnego, Sąd Okręgowy w Olsztynie pochylił się nad problematyką pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w kontekście przeniesienia spornej wierzytelności na rzecz funduszu oraz braku należytego zawiadomienia dłużniczki o tym fakcie. Sąd Rejonowy w Mikołowie zajął się z kolei skargą na postanowienie komornika sądowego w postaci wydanego postanowienia o wynagrodzeniu przyznanym biegłemu sądowemu z tytułu sporządzonej opinii. Skarżący zarzucił orzeczeniu brak wskazania należytej podstawy prawnej. Ostatnie orze-

czenie pochodzi z Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie. Jego przedmiotem było rozpoznanie zażalenia nabywcy licytacyjnego na postanowienie stwierdzające utratę skutków przybiccia i utratę rękojmi w kontekście braku należytego uzupełnienia braków na wezwanie sądu.

WYROK SĄDU OKRĘGOWEGO W OLSZTYNIE Z 15 MARCA 2023 ROKU

Hasła

pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego
postępowanie apelacyjne
legitymacja czynna i bierna
przelew wierzytelności

Sentencja

Sąd po rozpoznaniu sprawy o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie:

- odrzucił apelację od punktu II i IV zaskarżonego wyroku,
- zmienił zaskarżony wyrok w punktach I i III w ten sposób, że powództwo oddalił i nie obciążył powódki kosztami procesu na rzecz pozwanego,
- zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty.

Stan faktyczny

Powódka domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego wydanego w październiku 2018 r. Podała, że nakazem zapłaty z 2015 r. została zobowiązana do zapłaty na rzecz banku kwoty 4647,70 zł, zaś nakaz ten został jej doręczony dopiero w 2016 r. W wyniku złożonego sprzeciwu, sprawa została przekazana do Sądu Rejonowego w Olsztynie. Powódka wskazała, że nie została należycie zawiadomiona o wyznaczonej rozprawie, na której wydany został wyrok. W czerwcu 2019 r. przedmiotowy wyrok został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Powódka podniosła, że z uwagi na wadliwe działanie operatora pocztowego została pozbawiona możliwości zapoznania się z kierowaną do niej korespondencją i terminowego wniesienia środka odwoławczego. O wszczęciu postępowania egzekucyjnego również nie została poinformowana. Powódka podniosła zarzut przedawnienia roszczenia objętego tytułem wykonawczym. Ponadto jej zdaniem zobowiązanie z tytułu udzielonej jej pożyczki zostało w całości

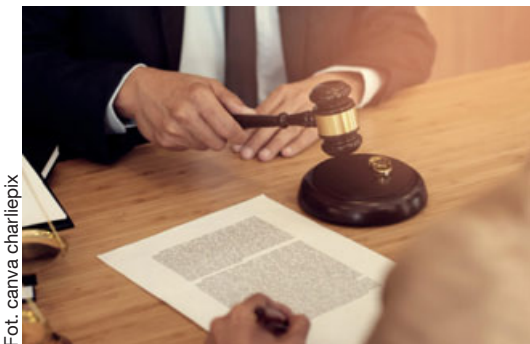
”
POSTANOWIENIEM Z WRZEŚNIA 2022 R. SĄD ODDALIŁ PODNIESIONY W ODPOWIEDZI NA POZEW ZARZUT POWAGI RZECZY OSĄDZONEJ. WYROKIEM Z PAŹDZIERNIKA 2022 R. SĄD POZBAWIŁ WYKONALNOŚCI TYTUŁ WYKONAWCZY Z PAŹDZIERNIKA 2018 R.

splacone. Powołała się również na zasady współżycia społecznego, ponieważ w jej ocenie sąd winien wziąć pod uwagę fakt, że jako osoba nieznająca się na obowiązujących w banku procedurach nie miała wiedzy, iż powinna zgłosić fakt niedyspozycji zdrowotnej, jakiej doznała, ubezpieczycielowi, bowiem fakt zabezpieczenia pożyczki przyznawał wierzycielowi uprawnienie do dochodzenia przysługującego mu roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

W odpowiedzi na pozew bank wniósł o jego odrzucenie z uwagi na treść art. 366 k.p.c.¹, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu według norm zawartych w przepisanych. Pozwany wskazał nadto, że przedmiotowa wierzytelność, w drodze umowy cesji, została przeniesiona na rzecz niestandardyzowanego sekurytyzacyjnego funduszu inwestycyjnego zamkniętego, w związku z czym powództwo winno być skierowane do obecnego właściciela wierzytelności. Postanowieniem z września 2022 r. sąd oddalił podniesiony w odpowiedzi na pozew zarzut powagi rzeczy osądzonej. Wyrokiem z października 2022 r. sąd pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy z października 2018 r.

Sąd ustalił, że nakazem zapłaty z grudnia 2015 r. nakazał pozwanej, aby zapłaciła na rzecz powoda kwotę 4647,70 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu. W wyniku złożonego sprzeciwu sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie jako sądowi właściwości ogólnej pozwanej. Sąd ten wyrokiem z października 2018 r. zasądził na rzecz banku należność wraz z odsetkami. Bank złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia ww. wyroku. Orzeczenie uprawomocniło się. W lipcu 2019 r. komornik wszczął postępowanie egzekucyjne. Postanowieniem z października 2019 r. postępowanie zostało umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W październiku 2020 r. pomiędzy bankiem a niestandardowym sekurytyzacyjnym funduszem inwestycyjnym zamkniętym zawarta została umowa przelewu wierzytelności. Wnioskiem z 15 lutego 2022 r. nabywca wierzytelności zwrócił się do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużniczce na podstawie art. 804² § 1 k.p.c. Przesyłka skierowana na wskazany w treści wniosku egzekucyjnego adres nie została odebrana. W maju 2022 r. wierzyciel rozszerzył wniosek egzekucyjny, wnosząc o wszczęcie egzekucji z nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny. Przedmiotowa egzekucja obecnie jest w toku. Roszczenie nie zostało dotąd wyegzekwowane.

Sąd I instancji doszedł do przekonania, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości, jednak z powodów innych niż wskazane w pozwie. Sąd zwrócił uwagę, że w odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że w październiku 2020 r. wierzytelność objęta tytułem wykonawczym w postaci wyroku z 10 października 2018 r. została przeniesiona w drodze cesji na rzecz niestandardowanego sekurytyzacyjnego funduszu inwestycyjnego zamkniętego, zatem bank utracił przymiot wierzyciela w znaczeniu materialnoprawnym na skutek sprzedaży wierzytelności. W przypadku wystąpienia z żądaniem pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego legitymacja czynna przysługuje osobie zobowiązanej według treści tytułu, zaś legitymacja bierna osobie uprawnionej. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy bezspornie powódka jest dłużnikiem, zaś pozwany wierzycielem według treści tytułu wykonawczego. Niesporne jest również, że na podstawie wymienionego tytułu egzekucyjnego egzekucja prowadzona była na wniosek i na rzecz pozwanego banku. Pozwany ma zatem legitymację bierną w procesie. Przelew wierzytelności i nadanie klauzuli na rzecz następcy prawnego skutkowało powstaniem drugiego tytułu wykonawczego. Natomiast formalnie wyrok objęty żądaniem pozwu w niniejszej sprawie mógł stanowić podstawę skutecznego prowadzenia egzekucji na rzecz pozwanego. Jak zauważył sąd, w odpowiedzi na pozew to pozwany podniósł nową okoliczność – zawarcia umowy cesji, na podstawie której zbył wierzytelność objętą tytułem egzekucyjnym. Z akt sprawy wynika, że powódka o dokonanej cesji dowiedziała się dopiero w toku postępowania. Brak bowiem było dowodu, że po dokonaniu cesji nabywca bądź zbywca przesłał dłużniczce informację o zmianie wierzyciela. Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo, bowiem wobec zbycia przez pozwanego bank na rzecz innego podmiotu wierzytelności objętej

Fot. canva charliepix

zaskarżonym tytułem wykonawczym wygasło zobowiązanie powódki wobec pozwanego.

Od wyroku sądu I instancji apelację wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i wnosząc o uchylenie w całości wyroku z października 2022 r. oraz oddalenie powództwa w całości. W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o oddalenie apelacji.

Rozstrzygnięcie

Sąd uznał, że apelacja jest uzasadniona. W zakresie punktów II i IV zaskarżonego wyroku apelacja podlegała odrzuceniu jako wniesiona w warunkach braku interesu prawnego w ich zaskarżeniu, ponieważ sformułowane w tych punktach rozstrzygnięcie jest z punktu widzenia interesu pozwanego obojętne. Tymczasem posiadanie interesu w zaskarżeniu rozstrzygnięcia warunkuje dopuszczalność apelacji. Rację miał Sąd Rejonowy, stwierdzając, że przedstawione przez powódkę na uzasadnienie żądania pozwu okoliczności nie stanowią przesłanek warunkujących dopuszczalność żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności ujętych w art. 840 § 1 pkt 1–3 k.p.c.² Podstawę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności stanowią bowiem wyłącznie zdarzenia

zaistniałe po powstaniu tytułu egzekucyjnego i nie jest dopuszczalne oparcie powództwa na żądaniu ponownego badania merytorycznej zasadności stwierdzonej tym tytułem wierzytelności. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, przedmiotem rozpoznania w sprawie wszczętej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej. W tym zakresie Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własną ocenę prawną sądu I instancji.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska sądu I instancji, że zbycie przedmiotowej wierzytelności uzasadniało pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wystawionego na rzecz pierwotnego wierzyciela. Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

Zgodnie z art. 804¹ k.p.c. i art. 804² k.p.c. nabywca wierzytelności może wszcząć i prowadzić egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz poprzedniego wierzyciela i nie musi występować o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na swoją rzecz. Jedynie w przypadku, gdyby pomimo zbycia wierzytelności pozwany bank wszcząłby egzekucję w celu wyegzekwowania spornej wierzytelności, posiadałby legitymację bierną do występowania w niniejszej sprawie w charakterze powoda. Tak się jednak nie stało. Słusznie zatem pozwany zarzuca brak legitymacji biernej i na tej podstawie

JEDYNIEM W PRZYPADKU,
GDYBY POMIMO ZBYCIA
WIERZYTELNOŚCI POZWANY
BANK WSZCZĄŁBY EGZEKUCJĘ
W CELU WYEGZEKWOWANIA
SPORNEJ WIERZYTELNOŚCI,
POSIADAŁBY LEGITYMACJĘ
BIERNĄ DO WYSTĘPOWANIA
W NINIEJSZEJ SPRAWIE
W CHARAKTERZE POWODA.

domaga się oddalenia powództwa. Jak zauważył Sąd Rejonowy, powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego jest sposobem obrony merytorycznej przed prowadzoną egzekucją. Skoro zatem pozwany egzekucji nie prowadzi, tym samym wytoczenie powództwa przeciwko pozwanemu jest bezprzedmiotowe.

W doktrynie nie budzi wątpliwości, że po powstaniu tytułu wykonawczego, a nawet po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, stwierdzony w tytule egzekucyjnym obowiązek lub uprawnienie może przejść na inną osobę. Przekształcenie postępowania egzekucyjnego po stronie wierzyciela jest możliwe na podstawie art. 804¹ k.p.c., a wszczęcie postępowania egzekucyjnego – na podstawie art. 804² k.p.c. W razie gdyby egzekwowane świadczenie wygasło lub nie mogło być egzekwowane, powództwo należy wytoczyć przeciwko nabywcy uprawnienia, czyli nowemu wierzycielowi, który wstąpił do postępowania egzekucyjnego w miejsce pierwotnego wierzyciela albo zainicjował takie postępowanie, przedstawiając organowi egzekucyjnemu dokument, z którego wynika nabycie uprawnienia stwierdzonego tytułem na rzecz pierwotnego wierzyciela. Nie wyłącza to jednak możliwości wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego przeciwko pierwotnemu wierzycielowi, jeżeli np. okaże się, że formalnie prawidłowo udokumen-

towany przelew wierzytelności nie wywołał skutków materialnoprawnych i do zmiany wierzyciela nie doszło, natomiast pierwotny wierzyciel ponownie zainicjował postępowanie egzekucyjne lub podjął działania w celu zainicjowania tego postępowania mimo spełnienia świadczenia.

W niniejszej sprawie nie wystąpiły żadne materialnoprawne przesłanki uzasadniające żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, a zatem przedmiotowe powództwo należało oddalić.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił i nie obciążył powódki kosztami procesu na rzecz pozwanego.

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO W MIKOŁOWIE Z 14 KWIECZNIA 2023 ROKU

Hasła

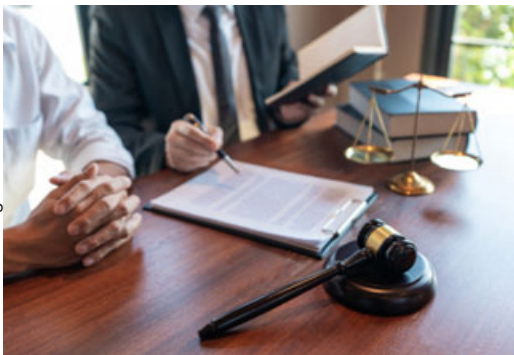
Wynagrodzenie biegłego
Art. 102 k.p.c.

Sentencja

Referendarz sądowy po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej w przedmiocie skargi na postanowienia komornika z maja 2022 r. postanowił uchylić skarżone postanowienie w całości oraz (w punkcie 2) nie obciążać wierzyciela kosztami postępowania skargowego poniesionymi przez dłużnika

Stan faktyczny

Dłużnik złożył skargę na czynności komornika – na postanowienie w przedmiocie przyznania biegłemu wynagrodzenia, z maja 2022 r., domagając się jego uchylenia. W uzasadnieniu podniesiono, że komornik nie przedstawił, w jaki sposób dokonano wyliczenia

Fot. canva theorigi

SĄD UZNAŁ, ŻE W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI NALEŻY STWIERDZIĆ, ŻE POSTANOWIENIE KOMORNIKA W PRZEDMIOCIE PRZYZNANIA WYNAGRODZENIA BIEGŁEMU ZA SPORZĄDZENIE OPINII WINNO SPEŁNIAĆ KRYTERIA W ZAKRESIE PRAWDŁOWEGO USTALENIA WYSOKOŚCI TEGO WYNAGRODZENIA.

wynagrodzenia, które ma być przyznane biegłemu. Zdaniem dłużnika naruszony został między innymi art. 10 ustawy o kosztach komorniczych³ oraz art. 89 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych⁴.

W odpowiedzi na skargę komornik wskazał, iż powinna ona zostać oddalona. Komornik podniósł, że w uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż oparto ją na przepisach artykułu 288 k.p.c.⁵ w związku z artykułem 13 § 2 k.p.c.⁶ i artykułem 770 k.p.c.⁷ oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym⁸. Komornik w odpowiedzi na skargę wskazał również, że czynności podjęte przez dłużnika zmierzają jedynie do przedłużenia postępowania egzekucyjnego.

Jak wynika z akt sprawy, w lutym 2018 r. komornik zawiadomił dłużnika o wszczęciu egzekucji z nieruchomości oraz pozostawił mu ją w zarządzie. Postanowieniem z marca 2022 r. powołano biegłą sądową w zakresie szacowania nieruchomości do sporządzenia wyceny. Zaskarżonym postanowieniem

z maja 2022 r. komornik przyznał biegłej sądowej wynagrodzenie za sporządzenie wyceny.

Rozstrzygnięcie

Sąd uznał, że w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że postanowienie komornika w przedmiocie przyznania wynagrodzenia biegłemu za sporządzenie opinii winno spełniać kryteria w zakresie prawidłowego ustalenia wysokości tego wynagrodzenia. Konieczną częścią postanowienia, wymaganą przez przepisy, jest jego uzasadnienie. Uzasadnienie postanowienia w przedmiocie wynagrodzenia biegłego powinno zawierać przekonujące i w pełni czytelne dla stron wyjaśnienia nie tylko podstaw prawnych, ale i podstaw faktycznych w odniesieniu do poszczególnych kwot. Uzasadnienie postanowienia w przedmiocie wynagrodzenia i wydatków biegłego powinno zawierać bliżej określone czynności lub zdarzenia stanowiące podstawę przyznania należności, w razie potrzeby określenie sposobu obliczenia należności, wskazanie podstawy prawnej, a także odniesienie do kwalifikacji biegłego, czasu potrzebnego na wydanie opinii i nakładu pracy oraz ewentualnie wydatków przedstawionych na rachunku. Podkreślić należy, że szczegółowe uzasadnienie postanowienia jest niezbędne dla umożliwienia weryfikacji prawidłowości wyliczeń dokonanych przez komornika, a tym samym dla dokonania pełnej

Fot. canva wera52

merytorycznej kontroli wysokości kosztów biegłego. Uzasadnienie zaskarżonego przez dłużnika postanowienia nie spełnia wymienionych warunków i wobec tego skargę dłużnika należało uwzględnić.

O kosztach postępowania wywołanego wniesieniem skargi orzeczono w punkcie drugim sentencji postanowienia na podstawie przepisów artykułu 102 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Zdaniem referendarza sądowego w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c. i tym samym odstąpienie od obciążenia wierzyciela kosztami postępowania przede wszystkim z uwagi na fakt, iż wierzyciel nie ma wpływu na treść postanowień (uzasadnień) komornika sądowego.

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO SZCZECIN-CENTRUM W SZCZECINIE Z 19 KWIEŚNIA 2023 ROKU

Hasła

odrzućenie zażalenia
braki formalne zażalenia

Sentencja

Sąd po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy o egzekucję z nieruchomości prowadzonej przez komornika we wniosku wierzyciela przy udziale dłużnika i nabywcy licytacyjnego, na skutek zażalenia nabywcy na postanowienie stwierdzające wygaśnięcie skutków przybicia i stwierdzenie utraty rękojmi, postanowił zażalenie odrzucić.

Stan faktyczny

Postanowieniem ze stycznia 2023 r. sąd stwierdził wygaśnięcie skutków przybicia nieruchomości udzielonego na rzecz nabywcy postanowieniem z października 2022 r.,

stwierdzając jednocześnie utratę rękojmi wpłaconej przez nabywcę w związku z udziałem w drugiej licytacji nieruchomości. Nabywca wniósł zażalenie na przedmiotowe postanowienie. Zarządzeniem z lutego 2023 r. skarżący zobowiązany został do uzupełnienia w terminie siedmiu dni braków zażalenia poprzez precyzyjnie podanie, czego się od sądu domaga. Jeśli zmiany postanowienia – należy podać w jakim zakresie, jeśli uchylenia postanowienia i przedstawienia uzasadnienia żądania, to jest podania na czym polegają błędy sądu – należy złożyć odpisu zażalenia wraz z załącznikami w dwóch egzemplarzach, uiszczyć brakującą część od opłaty od zażalenia w kwocie 50 zł, precyzyjnie wskazać zakres zaskarżenia, a w szczególności, czy skarżona jest część postanowienia, pod rygorem przyjęcia, iż skarżone jest całe rozstrzygnięcie – pod rygorem odrzucenia zażalenia.

**ZARZĄDZENIEM Z LUTEGO
2023 R. SKARŻĄCY ZOBOWIĄZANY
ZOSTAŁ DO UZUPEŁNIENIA
W TERMINIE SIĘDMIU DNI
BRAKÓW ZAŻALENIA POPRZEC
PRECYZYJNIE PODANIE, CZEGO
SIĘ OD SĄDU DOMAGA.**

Sąd wskazał, że w lutym 2023 r. skarżący złożył pismo zatytułowane „Zażalenie postanowienia – uzupełnienie braków”, w którym wskazano, że wnosi o zmianę postanowienia ze stycznia 2023 r., a mianowicie o uchYLENIE wygaśnięcia skutków przybicia oraz o NIETRATĘ rękojmi. W piśmie tym nabywca ponowił argumentację zawartą w zażaleniu i dołączył do niego kopie kopert zawierających przesyłki od komornika i sądu oraz potwierdzenie uiszczenia brakującej części opłaty.

Pismo to zostało złożone w dwóch egzemplarzach wraz z załącznikami. Nie złożono natomiast odpisów zażalenia oraz załącznika w postaci zaświadczenia lekarskiego złożonego wraz z zażaleniem.

Rozstrzygnięcie

Sąd uznał, że zażalenie podlega odrzuceniu. Zgodnie z art. 368 § 1 k.p.c.⁹ w związku z art. 397 § 3 k.p.c.¹⁰ w związku z art. 13 § 2 k.p.c. zażalenie powinno czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego. Wymogi formalne pisma procesowego przewidziane są zaś w art. 126 § 1 i § 1¹ k.p.c. oraz w art. 128 § 1 k.p.c., zgodnie z którym do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom, a ponadto, jeżeli w sądzie nie złożono załączników w oryginale, po jednym od-

pisie każdego załącznika do akt sądowych. Zgodnie zaś z art. 130 § 1 k.p.c. jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych lub jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, przewodniczący wzywa stronę, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym. Stosownie zaś do treści art. 373 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca zażalenie spóźnione, nieopłacone lub z innych przyczyn niedopuszczalne, jak również zażalenie, którego braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.

Zażalenie zostało złożone w jednym egzemplarzu z czterema załącznikami. Tymczasem uczestnikami niniejszego postępowania jest, poza skarżącym, również dłużnik i wierzyciel, którym należy doręczyć odpisy zażalenia. Z tego względu skarżący został zobowiązany

Fot. canva utah778

SĄD WSKAZUJE, ŻE ZA ODPIS ZAŻALENIA NIE MOŻE BYĆ UZNANY ODPIS PISMA Z 15 LUTEGO 2023 R., ALBOWIEM NIE STANOWI ON ODPISU ZŁOŻONEGO PIERWOTNIE ZAŻALENIA, MA ODMIENNĄ OD NIEGO TREŚĆ, NIE POWOŁUJE TEŻ WSZYSTKICH ARGUMENTÓW ZAWARTYCH W ZAŻALENIU, CO UNIEMOŻLIWIA USTOSUNKOWANIE SIĘ DO TYCH ZARZUTÓW POZOSTAŁYM UCZESTNIKOM POSTĘPOWANIA.

do uzupełnienia braków formalnych zażalenia i m.in. do złożenia dwóch odpisów zażalenia wraz z załącznikami. Skarżący, składając pismo 15 lutego 2023 r., uzupełnił pozostałe braki formalne zażalenia wskazane w zobowiązaniu, wskazał zakres zaskarżenia, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przytoczył uzasadnienie faktyczne swojego stanowiska. Nie złożył jednak wymaganych cytowanymi wyżej przepisami odpisów pierwotnie wniesionego zażalenia w dwóch egzemplarzach, mimo że odpisy te zostały wymienione w końcowej części pisma. Pismo to zostało złożone w dwóch egzemplarzach wraz z trzema załącznikami (kopiami kopert i potwierdzeniem przelewu). Sąd wskazuje, że za odpis zażalenia nie może być uznany odpis pisma z 15 lutego 2023 r., albowiem nie stanowi on odpisu złożonego pierwotnie zażalenia, ma odmienną od niego treść, nie powołuje też wszystkich argumentów zawartych w zażaleniu, co uniemożliwia ustosunkowanie się do tych zarzutów pozostałym uczestnikom postępowania. Uniemożliwia to nadanie zażaleniu dalszego biegu.

Mając na uwadze powyższe, sąd na podstawie art. 373 k.p.c.¹¹ w zw. z art. 367 § 3 k.p.c.¹² i art. 397 § 3 k.p.c.¹³ odrzucił zażalenie, o czym orzeczono w sentencji postanowienia.

Przypisy końcowe

- ¹ Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.
- ² § 1. Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:
  - 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
  - 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia;
  - 3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaze, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.
- ³ 1. Przyznanie należności stanowiącej wydatek, o którym mowa w art. 6 pkt 1–3 lub 6, wymaga wydania postanowienia. W postanowieniu o przyznaniu należności komornik wskazuje podmiot uprawniony do otrzymania należności i jej wysokość, a jeżeli należność ta ma być pokryta z zaliczki, także zaliczkę, z której należność jest pokrywana.
2. Postanowienie o przyznaniu należności komornik wydaje na wniosek podmiotu uprawnionego do jej otrzymania. Złożenie faktury lub rachunku jest równoznaczne ze złożeniem wniosku. Wniosek składa się w terminie 7 dni od dnia dokonania

- czynności uzasadniającej przyznanie należności pod rygorem wygaśnięcia prawa do przyznania należności, o czym komornik poucza podmiot uprawniony do otrzymania należności.
3. Komornik wydaje postanowienie o przyznaniu należności w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku.
- 4 1. Biegłemu powołanemu przez sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych dla wydania opinii.
2. Wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w ust. 1 – na podstawie złożonego rachunku.
3. Wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami. Podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa.
4. Wynagrodzenie biegłego będącego podatnikiem obowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określoną zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.
- 4a. (uchylony).
- 4b. (uchylony).
5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, stawki wynagrodzenia biegłych za wykonaną pracę oraz taryfy zryczałtowane, o których mowa w ust. 3, mając na uwadze nakład pracy i kwalifikacje biegłego oraz poziom wynagrodzeń uzyskiwanych przez pracowników wykonujących podobne zawody, stopień złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunki, w jakich opracowano opinię, a także sposób dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii.
- 5 § 1. Biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za stawiennictwo w sądzie i wykonaną pracę oraz zwrotu wydatków.
- § 2. Przewodniczący może przyznać biegłemu za liczkę na poczet wydatków.
- § 3. Jeżeli opinia jest niepełna lub niejasna, o przyznaniu wynagrodzenia i zwrotu wydatków rozstrzyga się po jej uzupełnieniu lub wyjaśnieniu.
- 6 Przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.
- 7 § 1. Dłużnik zwraca wierzycielowi koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. Koszty te ściąga się wraz z egzekwowanym świadczeniem. Przepisów art. 98 § 1¹ i 1² nie stosuje się.
- § 2. Koszty postępowania egzekucyjnego ustala postanowieniem komornik wraz z ukończeniem postępowania egzekucyjnego, jeżeli przeprowadzenie egzekucji należy do niego.
- § 3. Jeżeli w sprawie zachodzi konieczność sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, komornik ustala koszty egzekucji przed przystąpieniem do sporządzenia planu podziału. Postanowienie w przedmiocie kosztów egzekucji jest wydawane łącznie we wszystkich sprawach, których dotyczy plan podziału.
- § 4. Wynagrodzenie z tytułu zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym nie może być wyższe niż stawka minimalna opłaty za czynności adwokackie albo radcowskie, określona w odrębnych przepisach.
- § 5. Na postanowienie sądu zażalenie przysługuje stronom, komornikowi oraz innej osobie, której to postanowienie dotyczy.
- 8 Dz.U.2017.2049 t.j. z dnia 2017.11.06
- 9 Apelacja powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać:
- 1) oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości czy w części;
  - 2) zwięzłe przedstawienie zarzutów;
  - 3) uzasadnienie zarzutów;
  - 4) powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów lub dowodów;
  - 5) wniosek o zmianę lub o uchylenie wyroku z zaznaczeniem zakresu żądanej zmiany lub uchylenia.
- 10 Do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym.
- 11 § 1. Sąd drugiej instancji odrzuca apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.
- § 2. Czynności związane z nadaniem biegu apelacji może wykonywać referendarz sądowy.
- 12 Sąd rozpoznaje sprawę w składzie trzech sędziów. Na posiedzeniu niejawnym sąd orzeka w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem wydania wyroku
- 13 Do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym.

Okiem praktyka orzecznika

O różnorodnych przypadkach
zastosowania przepisu
art. 29 ust. 1 zd. 3
ustawy o kosztach
komorniczych

Fot. canva najkheatsamtip

ANNA GOŁĘBIOWSKA
Referendarz sądowy

Sygn. akt I Co POSTANOWIENIE

Dnia 2 stycznia 2020 r.

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w I Wydziale Cywilnym po rozpoznaniu 2 stycznia 2020 r. w Tarnobrzegu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej wierzycielki AA przeciwko dłużnikowi WR o egzekucję świadczeń pieniężnych na skutek skargi dłużnika na czynność Komornika Sądowego przy SR – postanowienie z 2 listopada 2019 r. w sprawie Km 2/18 o obciążeniu WR opłatą egzekucyjną oddała skargę.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 listopada 2019 r. komornik sądowy przy SR umorzył postępowanie egzekucyjne co do kwoty 350 000,00 zł na podstawie przepisu art. 825 § 1 k.p.c. i w tym zakresie obciążył dłużnika opłatą 34 983,76 zł, w uzasadnieniu wskazując na następujące fakty w sprawie i ich prawną ocenę. Otóż postępowanie egzekucyjne prowadzone było na podstawie wniosku wierzycielki, która ostatecznie domagała się umorzenia egzekucji co do kwot uzyskanych bezpośrednio od dłużnika (łącznie 350 000,00 zł) po upływie miesięcznego terminu od daty zawiadomienia dłużnika o wszczęciu wobec niego egzekucji. Opłata została naliczona w wysokości 10% od kwoty 350 000,00 zł pomniejszonej o kwotę 162,43 zł zaliczki uiszczonej przez wierzycielkę, która nie obciążała dłużnika (350 000,00 zł – 162,43 zł = 349 837,57 zł), co dało ostatecznie kwotę opłaty w wysokości 34 983,76 zł.

W skardze na tę czynność dłużnik domagał się umorzenia postępowania egzekucyjnego

w sprawie Km 2/18 z powodu zaspokojenia wierzycielki w całości (w kwocie wynikającej z orzeczenia SR w sprawie I Ns 15/15), zwolnienia go z opłaty egzekucyjnej ze względu na spłacenie wierzycielki przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego oraz obciążenia wierzycielki kosztami egzekucyjnymi liczonymi procentowo od wyegzekwowanego świadczenia z powodu niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego, a to na podstawie przepisu art. 49 pkt 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że w związku ze złożoną przez niego skargą kasacyjną Sąd Okręgowy wstrzymał 2 lipca 2018 r. wykonanie orzeczenia – tytułu wykonawczego będącego podstawą egzekucji w niniejszej sprawie. Z tego też powodu, do czasu rozpoznania skargi kasacyjnej dłużnik nie miał obowiązku świadczyć na rzecz wierzycielki. W dniu 15 maja 2019 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Po tej dacie dłużnik z pomocą finansową swojej rodziny zaspokoił należność przysługującą wierzycielce w łącznej kwocie 350 000,00 zł, pozostała część należnego świadczenia została wyegzekwowana przez komornika na skutek zajęcia rachunku bankowego oraz świadczeń emerytalnych. Skoro zatem wierzycielka uzyskała całość dochodzących należności, przy czym 90% tego świadczenia została spłacona dobrowolnie bez udziału komornika, to od tej części należności nie można pobierać opłaty w wysokości 15%, albowiem jest to niezgodne z treścią wyroku TK wydanego w sprawie P18/05. Dłużnik wskazał również na niecelowość wszczęcia wobec niego egzekucji w sytuacji, gdy wierzycielka wiedziała lub mogła wiedzieć o przeszkodach w jej przeprowadzeniu. W tych okolicznościach wierzycielka nie powinna była składać wniosku o wszczęcie egzekucji. Dłużnik powołał się również na aktualną w dniu złożenia skargi na czynność komornika dysproporcję w statusie majątkowym własnym i wierzycielki, co

winno zostać uwzględnione jako przesłanka rozstrzygnięcia.

Referendarz ustalił i zważył, co następuje.

We wniosku z 10 września 2018 r. wierzycielka AA domagała się wszczęcia i przeprowadzenia egzekucji z majątku WR – na podstawie tytułu wykonawczego – prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego z 3 października 2017 r. wydanego w sprawie I Ns 15/15 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Z treści tego orzeczenia wynika, że WR miał świadczyć na rzecz AA dopłatę w kwocie 354 297,00 zł w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia. Postanowienie to stało się prawomocne 3 marca 2018 r. Wniosek egzekucyjny AA obejmował wyłącznie należność główną (354 297,00 zł) oraz koszty procesu (1831,53 zł). Dochodzona wierzycielnością miała w całości pokrycie w przedłożonym tytule wykonawczym. Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało doręczone dłużnikowi 11 września 2018 r. (k. 10 akt Km 2/18).

W NINIEJSZEJ SPRAWIE KWESTIA SPORNA KONCENTRUJE SIĘ WOKÓŁ ZAGADNIENIA WSZCZĘCIA EGZEKUCJI W SPRAWIE I JEJ CELOWOŚCI W SYTUACJI, GDY WYKONALNOŚĆ TYTUŁU WYKONAWCZEGO (W TYM KONKRETNYM PRZYPADKU ORZECZENIA SĄDU I ORAZ II INSTANCJI) ZOSTAŁA WSTRZYMANA POSTANOWIENIEM SĄDU ODWOŁAWCZEGO WYDANYM NA PODSTAWIE PRZEPISU ART. 388 § 1 K.P.C.

W dniu 14 września 2018 r. WR wniósł o zawieszenie postępowania egzekucyjnego na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego 2 lipca 2018 r. o wstrzymaniu wykonania między innymi postanowienia SR z 3 października 2017 r. w sprawie I Ns 15/15. W dniu 18 września 2018 r. komornik sądowy zawiesił postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 2/18.

W dniu 21 października 2019 r. AA poinformowała komornika sądowego o fakcie zapłaty w dniu 1 października 2019 r. przez WR na jej rzecz kwoty 50 000,00 zł przelewem na rachunek bankowy. W tym zakresie wierzycielka domagała się umorzenia egzekucji.

W dniu 24 października 2019 r. AA przedłożyła komornikowi sądowemu odpis postanowienia SN z 15 maja 2019 r. o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz wniosła o podjęcie zawieszono postępowania.

W dniu 25 października 2019 r. AA poinformowała komornika sądowego o fakcie zapłaty w dniach 22–24 października 2019 r. przez WR na jej rzecz łącznie kwoty 250 000,00 zł przelewem na rachunek bankowy. W tym zakresie wierzycielka domagała się umorzenia egzekucji.

W dniu 31 października 2019 r. WR poinformował komornika o zapłacie bezpośrednio na rzecz wierzycielki kwoty 350 000,00 zł i wniósł o umorzenie postępowania. W dniu 8 listopada 2019 r. wierzycielka potwierdziła tę okoliczność i wniosła o umorzenie egzekucji w zakresie wpłaconych na jej rzecz kwot.

Zgodnie z przepisem art. 29 ust. 1 zd. 3 w zw. z art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. poz. 2244 z późn. zm.) jeżeli spełnienie świadczenia [...] nastąpiło po upływie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, obciąża go opłata w wysokości

10% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. W niniejszej sprawie kwestia sporna koncentruje się wokół zagadnienia wszczęcia egzekucji w sprawie i jej celowości w sytuacji, gdy wykonalność tytułu wykonawczego (w tym konkretnym przypadku orzeczenia sądu I oraz II instancji) została wstrzymana postanowieniem sądu odwoławczego wydanym na podstawie przepisu art. 388 § 1 k.p.c. Referendarz przyjął, że w dacie wystąpienia z wnioskiem egzekucyjnym wierzycielka dysponowała podstawą w postaci prawomocnego orzeczenia sądu zapotrzonego w klauzulę wykonalności zdaną posłużyć do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego o całe roszczenie objęte przedmiotowym tytułem. Brak jest natomiast w sprawie niniejszej faktów, które świadczyć by mogły na korzyść prezentowanej przez dłużnika tezy, że wierzycielka była w złej wierze, albowiem wiedziała o wstrzymaniu wykonalności tytułu wykonawczego będącego w egzekucji. Pominąwszy fakt, że przed złożeniem wniosku egzekucyjnego wierzycielce nie zostało doręczone postanowienie o wstrzymaniu wykonania orzeczenia sądu I instancji, trzeba również podkreślić i tę okoliczność, że wstrzymanie wykonalności nie może być utożsamiane z upadkiem (pozbawieniem) wykonalności tytułu wykonawczego, zatem okoliczność ta również nie pozbawia wierzyciela możliwości wszczęcia egzekucji celem chociażby zatrzymania biegu terminów przedawnienia. Faktem jest natomiast, że 10 września 2018 r. komornik sądowy dysponował dwiema koniecznymi podstawami egzekucyjnymi, a zatem wnioskiem wierzycielki oraz tytułem wykonawczym, co w kompilacji dawało mu pełne prawo do legalnego wszczęcia i przeprowadzenia postępowania wobec dłużnika. Dłużnik nie wykazał zatem, że postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte oczywiście niecelowo, co mogłoby posłużyć do zastosowania przepisu art. 30 w zw. z art. 52 ust. 2 ustawy o kosztach komorniczych. O wszczęciu egzekucji WR został

zawiadomiony przez komornika 14 września 2018 r. i od tej daty liczył się dla niego termin, o którym mowa w powołanym przepisie art. 29 ust. 1 zd. 3 ustawy o kosztach komorniczych. Fakt wstrzymania wykonalności przez sąd odwoławczy orzeczeń obu instancji miał w sprawie bezpośrednie przełożenie na tok postępowania, które zostało zawieszono 18 września 2018 r. na wniosek dłużnika i w oparciu o przedłożone orzeczenie Sądu Okręgowego. Spoczywanie postępowania do czasu przedłożenia postanowienia SN o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej było w tym okresie usprawiedliwione i nie mogło zostać przerwane wnioskiem wierzycielki ani jej bezczynnością (art. 824 § 1¹ k.p.c.). Podjęcie postępowania egzekucyjnego w dacie doręczenia komornikowi sądowemu postanowienia Sądu Najwyższego nie może być w okolicznościach tej sprawy traktowane jako wszczęcie egzekucji w rozumieniu przepisu art. 29 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych, co faktycznie miało miejsce rok wcześniej. Dalej, komornik sądowy był informowany każdorazowo przez wierzycielkę o dokonywanych na jej rzecz przez dłużnika wpłatach, co też dokumentowała; wnioski o umorzenie egzekucji w zakresie wpłacanych kwot były przez nią składane stosownie do wpływu na jej rzecz środków pieniężnych. Nie sposób zatem przyjąć obiektywnie, że postępowanie winno być umorzone na innej podstawie prawnej niż zastosowana, a koszty powinny obciążać

Fot. canva nirat

WSTRZYMANIE WYKONALNOŚCI
NIE MOŻE BYĆ UTOŻSAMIANE
Z UPADKIEM (POZBAWIENIEM)
WYKONALNOŚCI TYTUŁU
WYKONAWCZEGO, ZATEM
OKOLICZNOŚĆ TA RÓWNIEŻ
NIE POZBAWIA WIERZycIELA
MOŻNOŚCI WSZCZĘCIA
EGZEKUCJI CELEM CHOCIAŻBY
ZATRZYMANIA BIEGU
TERMINÓW PRZEDAWNIENIA.

inny podmiot aniżeli dłużnika. Fakt statusu majątkowego dłużnika i wierzycielki nie mają tu żadnego znaczenia.

Przechodząc do generaliów referendarz sądowy stwierdza, że komornik naliczył opłatę egzekucyjną na właściwej podstawie prawnej i w sposób prawidłowy obciążył tą opłatą stronę dłużną. Sposób naliczenia opłaty i jej wysokość są prawidłowe.

Mając ten stan rzeczy na uwadze, należało rozstrzygnąć jak w sentencji na podstawie powołanych przepisów.

Sygn. akt I Co POSTANOWIENIE

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w I Wydziale Cywilnym po rozpoznaniu 2 marca 2023 r. w Tarnobrzegu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej wierzyciela XBank SA z uczestnictwem dłużnika KK w sprawie egzekucji świadczeń pieniężnych na skutek skargi XBank SA na czynność KS przy SR – postanowienie z 2 stycznia 2023 r. o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 5/21

1. uchyla postanowienie komornika sądowego z 2 stycznia 2023 r. w sprawie Km 5/21 – pkt 2–7,
2. zasądza od KK na rzecz XBank SA kwotę 147,00 zł (sto czterdzieści siedem zł) tytułem kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 stycznia 2023 r. komornik sądowy przy SR umorzył postępowanie egzekucyjne w całości na podstawie przepisu art. 825 pkt 1 k.p.c. i rozstrzygnął o kosztach tego postępowania w ten sposób, że przyznał wierzycielowi koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 2700,00 zł, obciążył nimi dłużnika, ustalili, że zostały one wyegzekwowane do kwoty 1495,82 zł, i zasądził je w pozostałej części na rzecz wierzyciela od strony dłużnej. Dalej, komornik ustalili wysokość opłaty egzekucyjnej na kwotę 26 123,45 zł i obciążył nią zarówno dłużnika – do kwoty 25 683,48 zł, jak i wierzyciela – do kwoty 1181,80 zł, stwierdził przy tym, w jakim zakresie opłata została wyegzekwowana od dłużnika i ostatecznie wezwał wierzyciela do zapłaty na swoją rzecz kwoty 1181,80 zł stanowiącej opłatę i dłużnika do zapłaty na swoją rzecz kwoty 24 000,00 zł tytułem opłaty oraz kwoty 128,60 zł tytułem niepokrytych wydatków. Postanowienie zawiera również całościowe rozstrzygnięcie o zaliczkach uiszczonych w toku postępowania. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia komornik wskazał, że dłużnik został obciążony opłatą w wysokości 10% od kwoty 240 000,00 zł, albowiem wierzyciel wykazał, że przyczyna umorzenia postępowania wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie po upływie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo z zawarciem w tym terminie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia. Natomiast jeśli

chodzi o wierzyciela, który nie wykazał, że do kwoty 23 635,84 zł umorzenie, o które wnosił, wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia jego zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo z zawarciem w tym terminie porozumienia, to obciąża go opłata w wysokości 5% od tej kwoty.

Na powyższe postanowienie – w zakresie jego pkt 4 i 7 – w ustawowym terminie skarżący wywiódł wierzyciel. Orzeczeniu komornika zarzucił naruszenie przepisu art. 29 ust. 1 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych poprzez jego błędną wykładnię, co ostatecznie dało mu podstawę do sformułowania wniosku o zmianę zaskarżonego postanowienia i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy w ten sposób, że opłata egzekucyjna obciąża w całości dłużnika. Skarżący złożył również wniosek o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania wywołanych skargą na czynność komornika. W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia wierzyciel podniósł, że zawarł z dłużnikiem porozumienie (ugodę), zgodnie z którą ustalono odstąpienie od egzekwowania części należności przypadającej wierzycielowi względem dłużnika, przy uwzględnieniu jego ciężkiej sytuacji majątkowej. Po wykonaniu przez dłużnika tego porozumienia w zgodzie z jego treścią, wierzyciel wniósł o umorzenie całości postępowania egzekucyjnego. Obciążenie w tych okolicznościach wierzyciela opłatą egzekucyjną od tej części świadczenia, która została „ugodzona”, pozostaje w ocenie wierzyciela sprzeczne z zasadą dyspozycyjności.

Referendarz ustalił i zważył, co następuje.

Postępowanie w sprawie Km 5/21 komornika sądowego przy SR zostało wszczęte na skutek wniosku AlfaBank SA z 2 lipca 2021 r. oraz tytułu wykonawczego wydanego w sprawie VI Nc-e 12345/21, którego wydruk weryfikacyjny przedłożono do akt sprawy. Na dzień złożenia wniosku egzekucyjnego wie-

Fot. canva.proxima-studio

rzyciel dysponował wierzytelnością w kwotach: 250 000,00 zł tytułem należności głównej, 15 000,00 zł tytułem naliczonych odsetek umownych – obie te kwoty wraz z dalszymi należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie, oraz 10 400,00 zł tytułem kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty. Po dokonaniu czynności w trybie przepisu art. 797 § 3 k.p.c. komornik wezwał wierzyciela do uiszczenia zaliczki na poczet planowanych wydatków i dalej zawiadomił dłużnika o wszczęciu wobec niego egzekucji, zajął przysługujące mu wierzytelności wobec kilkunastu wierzycieli, w tym również wobec SP – właściwego US, wynagrodzenie za pracę, udziały w spółkach kapitałowych oraz rachunki bankowe (czynności z 1 sierpnia

2021 r.). W dniu 10 sierpnia 2021 r. zajęto dalsze wierzytelności przypadające dłużnikowi, zaś 2 września 2021 r. zajęto przysługujące mu prawa majątkowe z tytułu umów leasingu operacyjnego. Zajęcia dalszych wierzytelności komornik dokonał 30 września 2021 r. W toku postępowania komornik aktywnie poszukiwał majątku dłużnika. Na poczet zgłoszonych do wyegzekwowania należności komornik ściągnął łącznie kwotę 13 500,00 zł (wynagrodzenie za pracę dłużnika), co rozdysonował na poczet opłat egzekucyjnych w sprawie (1041,78 zł), bieżących wydatków (253,58 zł), kosztów procesu – do kwoty 11 674,82 zł oraz należnych odsetek do kwoty 238,77 zł.

W dniu 14 stycznia 2022 r. komornik został notyfikowany o zastosowaniu wobec

wierzyciela instrumentu restrukturyzacji w postaci przeniesienia wierzytelności przysługujących temu bankowi na instytucję pomostową – XBank SA. Okoliczność ta nie miała jednak wpływu na wysokość, zakres i sposób spłaty dotychczasowych zobowiązań wobec wierzyciela – Banku podlegającego restrukturyzacji. Do sprawy przedłożono stosowne pełnomocnictwa wraz z właściwymi dokumentami źródłowymi; wszystko to we właściwej formie procesowej.

W dniu 2 stycznia 2023 r. wierzyciel wniósł o zakończenie postępowania w sprawie Km 5/21 w związku ze spłatą dokonaną w zgodzie z zawartą ugodą. Do wniosku załączono potwierdzenie zapłaty przez dłużnika kwoty 240 000,00 zł oraz kopię ugody zawartej 6 grudnia 2022 r. pomiędzy KK a XBank SA. W treści przedłożonej ugody strony zgodnie postanowiły, że na dzień jej zawarcia wierzytelność jest wymagana w kwocie 240 000,00 zł. Dłużnik uznał tę kwotę tak co do zasady, jak i wysokości, ponadto zobowiązał się do jej spłaty do 26 grudnia 2022 r. Wierzyciel wyraził zgodę na zapłatę przysługującej mu wierzytelności do tej kwoty i w tym terminie. Spełnienie przez dłużnika świadczenia w ugodzonej wysokości miało wedle oświadczeń woli stron wyczerpać roszczenia z tytułu wierzytelności objętych ugodą, w tym również wierzyciel odstąpił od naliczania i pobierania jakichkolwiek opłat i odsetek, także odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych w czasie obowiązywania tej ugody, a zatem od dnia jej zawarcia do dnia zapłaty. Ugodzona tym porozumieniem kwota została uiszczona na rachunek wierzyciela w umówionym terminie. Na podstawie powołanej ugody wierzyciel zobowiązał się skierować do komornika sądowego przy SR wnioski o umorzenie postępowania w sprawie Km 5/21, o ile dłużnik spełni świadczenie w ugodzonej wysokości.

Kwestia w niniejszej sprawie zaczętna koncentruje się wokół zagadnienia możliwości obciążenia zarówno wierzyciela, jak i dłużnika

opłatami wynikającymi z przepisu art. 29 ust. 1 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 210 z późn. zm.) w sytuacji, gdy pomiędzy tymi podmiotami doszło do zawarcia porozumienia dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia takiej treści, która niejako „restrukturyzuje” istniejącą wierzytelność zgłoszoną do egzekucji, ogranicza jej wysokość kwotowo. Komornik bowiem na potrzeby zaistniałego w sprawie stanu rzeczy przyjął, że umorzenie postępowania w zakresie kwoty ugodzonej i jednocześnie uiszczonej przez dłużnika jest przesłanką do obciążenia go kosztami tylko w tym zakresie. Pozostała zaś kwota – niezapłacona przez dłużnika, w zakresie ciężaru uiszczenia od niej opłaty dotknie wierzyciela, albowiem w tym zakresie domagał się umorzenia postępowania bez wyraźnej ku temu podstawy. Odnosząc się do tak przedstawionego zagadnienia należy wyjść od tego, że przy rozstrzygnięciu o kosztach postępowania egzekucyjnego całościowo, a zatem w zgodzie z zasadą unifikacji tych kosztów, nie obowiązują zasady charakterystyczne dla rozstrzygnięcia o kosztach procesu, gdzie cofnięcie powództwa daje podstawę do rozstrzygnięcia o kosztach w tym zakresie na niekorzyść cofającego, albo gdzie zawarcie ugody sądowej (i pozasądowej) może obejmować rozstrzygnięcie o kosztach procesu zgodnie z wolą ugodzających się. W postępowaniu egzekucyjnym mamy do czynienia z wierzytelnością, o której rozstrzygnięto prawomocnie, i co do której zasadniczo (o wyjątkach nie ma potrzeby wspominać) już nie istnieje spór. Koszty tego postępowania w zakresie opłat są regulowane ustawą w sposób kategoriyczny, bez możliwości ingerencji stron i uczestników postępowania w ich wysokość, sposób naliczania czy zasady rozdziału i dystrybucji tych należności¹. Nie oznacza to jednak, że zdarzenia prawne będące efektem działania stron postępowania egzekucyjnego są dla jego osta-

tecznych rozstrzygnięć prawnie irrelevantne. W zastanym stanie rzeczy mamy bowiem do czynienia z sytuacją, w której strony doszły do porozumienia co do wysokości wierzytelności objętej zarówno wnioskiem egzekucyjnym, jak i tytułem wykonawczym. Jak wynika z treści załączonej do wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego ugody, strony doszły do porozumienia co do całej wierzytelności objętej postępowaniem w sprawie Km 5/21. Wolą ich było zaspokojenie tej należności w kwocie dostosowanej do potrzeb wierzyciela i możliwości dłużnika, ale w określonych warunkach, co strony zasadniczo respektowały, a co ostatecznie dało przyczynek do złożenia przez wierzyciela wniosku o zakończenie postępowania. W tych warunkach trudno byłoby przyjąć, że kwota stanowiąca różnicę pomiędzy wysokością wierzytelności objętej wnioskiem egzekucyjnym oraz tytułem wykonawczym a przedstawioną ugodą stanowi kwotę tą ugodą nie objętą. Zawarcie bowiem porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia to między innymi zawarcie ugody między stronami po wszczęciu egzekucji, w której odroczone termin płatności długu albo rozłożono ten dług na raty. Należy jednak przyjąć, że pojęcie to odnosi się w tożsamym stopniu do innych czynności, które wymagają zgodnych oświadczeń obu stron postępowania

Fot. canva wera52

i skutkują wykonaniem zobowiązania albo taką jego zmianą, która uzasadnia umorzenie postępowania egzekucyjnego².

Przechodząc do generalistów referendarz sądowy stwierdza, że 6 grudnia 2022 r. pomiędzy stronami postępowania egzekucyjnego Km 5/21 doszło do zawarcia ugody obejmującej całość niespłaconego zadłużenia dochodzonego w tym postępowaniu. Spełnienie przez strony tej ugody jej warunków doprowadziło wierzyciela do złożenia wniosku o zakończenie postępowania, co komornik respektował, wydając postanowienie 2 stycznia 2023 r. Orzekając o kosztach w ten sposób zakończonego postępowania komornik słusznie przyjął, że kwota, od której należy naliczyć opłatę, a zatem kwota świadczenia pozostałego do wyegzekwowania stanowi kwotę pozostającą w egzekucji na dzień złożenia wniosku o umorzenie postępowania³. W przypadku bowiem wyegzekwowania przez komornika części świadczenia, za świadczenie pozostałe do wyegzekwowania należy uznać świadczenie ustalone zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy o kosztach komorniczych pomniejszone o wysokość wyegzekwowanego już świadczenia. Od tak obliczonej należności należy naliczyć opłatę na podstawie przepisu art. 29 ust. 1 zdanie 3 ustawy o kosztach komorniczych.

W powyżej opisanych okolicznościach komornik sądowy raz jeszcze rozstrzygnie o całości kosztów postępowania przy uwzględnieniu wyrażonego powyżej zapatrywania prawnego.

Orzekając o skardze na czynność komornika sądowego – postanowienie o kosztach – i mając na względzie częściową tylko wadliwość tego postanowienia, a także konieczność jednoczesowego i jednorazowego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania jako całości przez organ egzekucyjny, referendarz sądowy uchylił całość orzeczenia kosztowego dla uniknięcia wielości rozstrzygnięć w tym przedmiocie (art. 770 § 2 k.p.c.).

W PRZYPADKU BOWIEM WYEGZEKWOWANIA PRZEZ KOMORNIKA CZĘŚCI ŚWIADCZENIA, ZA ŚWIADCZENIE POZOSTAŁE DO WYEGZEKWOWANIA NALEŻY UZNAĆ ŚWIADCZENIE USTALONE ZGODNIE Z ART. 23 UST. 2 USTAWY O KOSZTACH KOMORNICZYCH POMNIEJSZONE O WYSOKOŚĆ WYEGZEKWOWANEGO JUŻ ŚWIADCZENIA.

O kosztach postępowania wywołanego skargą na czynność komornika rozstrzygnięto na podstawie przepisów art. 98 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. W koszty te została wliczona opłata od skargi na czynność komornika (50,00 zł), wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem (80,00 zł) oraz opłata skarbową od złożonego pełnomocnictwa (17,00 zł). Koszty te należą się wierzycielowi zgodnie z zasadą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania relatywnie do jego wyniku.

Przypisy końcowe

¹ Tak też M. Uliasz [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Kodeks etyki zawodowej komornika sądowego. Komentarz* pod red. M. Świeczkowskiej-Wójcikowskiej, J. Świeczkowskiego, Warszawa 2020 r., komentarz do przepisu art. 29.

² M. Uliasz, *op. cit.*

³ Tak też: M. Simbierowicz, T. Skoczylas, *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 652

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Umorzenie sądowego postępowania egzekucyjnego

Podstawy i skutki

redakcja naukowa

Andrzej Grzegorz Harla

OSRODEK NAUKOWO-SZKOLENIOWY
PRZY KRAJOWEJ RADZIE KADROWEJ

CURRENDA

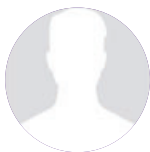
DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Komornicze hAIku, czyli sztuczna inteligencja w egzekucji

Ostatnimi czasy w różnych mediach głośno wyrażano, zazwyczaj dość apokaliptyczne, opinie o sztucznej inteligencji i jej wpływie na ludzkość. Jako że nie mam większego pojęcia o informatyce, to, kierując się staropolską mądrością „Nie znasz się? Nie szkodzi!”, także postanowiłem zabrać głos. Poniżej prezentuję kilka uwag natury ogólnej.

TOMASZ CHOJNACKI

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Obornikach

Po pierwsze, nawiążę do sentencji często wygłaszanej przez mojego pobożnego pradziadka, który, późno nauczywszy się czytać, dowiedział się, że człowiek został stworzony na obraz i podobieństwo Boga. Jeżeli więc sztuczna inteligencja w jakiś sposób odzwierciedla ludzką, to ja jej współczuję.

Po drugie, po zadaniu kilku pytań chatowi GPT (dalej: Dżepetto) można powziąć poważne wątpliwości co do tego, czy sztuczna inteligencja faktycznie jest inteligentna.

Ile waży jeden gram pierza?

Jeden gram pierza¹ to bardzo niewielka ilość, dlatego jego masa jest zwykle mierzona w miligramach (mg). Jednakże, aby odpowiedzieć na Twoje pytanie – waga jednego gramu pierza zależy od gatunku ptaka, od którego pochodzi. Przykładowo, masa jednego

gramu pierza z kaczątka wynosi około 5000–6000 piór, a waga jednego pióra zależy od wielkości, rodzaju i innych czynników. W ogólnym rozrachunku można powiedzieć, że waga jednego pióra wynosi około 0,01–0,02 grama, co oznacza, że jeden gram pierza zawierałby około 50–100 piór.

Poza tym Dżepetto ma coś „nie tak” z obwodami... Mianowicie zdarza mu się podawać całkowicie nieprawdziwe informacje. Nie jest to jednak „ludzkie” kłamstwo. W odpowiedzi na pretensje, że mnie okłamuje, mój GPT wyjaśnił:

Przepraszam, jeśli w jakikolwiek sposób wprowadziłem Cię w błąd. Jako sztuczna inteligencja, moim celem jest dostarczanie dokładnych i rzetelnych informacji. Jeśli podałem jakieś nieprawdziwe informacje, było to nieumyślne i wynikało z błędu w moim systemie lub braku aktualnej wiedzy. W takim przypadku proszę o konkretny opis sytuacji, abym mógł dokładniej zrozumieć i poprawić moją odpowiedź.

Po trzecie, jako że zmiany, które ma przynieść sztuczna inteligencja, będą przełomowe, trzeba na tych skromnych komorniczych łamach przestrzec ludzkość. Każda rewolucja tworzy możliwość zniewolenia i/lub wykorzystania całych rzesz ludzi – tak było od zarania dziejów. Już pierwsza przemiana społeczna, czyli transformacja zbieracza/łowcy w rolnika/niewolnika tylko małym grupom przyniosła bogactwo, a zdecydowanej większości – pogorszenie warunków życia². Działo się tak bezustannie na przestrzeni wieków – wystarczy poczytać np. Dickensa. Czy możemy zatem wprowadzić jakieś zmiany w systemie prawnym, by uchronić się przed dominacją AI? W naukach o prawach człowieka (w kontekście zagrożeń ze strony sztucznej inteligencji) pojęcie to zaczyna brzmieć jakby aktualniej) mocno wybrzmiała inicjatywa Ferdinanda von Schiracha – niemieckiego adwokata i pisarza, który w książce *Każdy człowiek*³ do znanych i obowiązujących praw wskazanych w Europejskiej Konwencji Praw

Człowieka sugeruje dodanie sześciu nowych artykułów, w tym dwóch bezpośrednio dotyczących AI.

Art. 2. Cyfrowe samostanowienie

Każdy człowiek ma prawo do cyfrowego samostanowienia. Zabrania się nadmiernego profilowania oraz manipulowania ludźmi.

Art. 3. Sztuczna inteligencja

Każdy człowiek ma prawo wiedzieć, że stosowane wobec niego algorytmy są przejrzyste, weryfikowane i sprawiedliwe. Decyzje dużej wagi muszą być podejmowane przez człowieka.

Jako że Džepetto (co niestety przekazał synowi) ma tendencje do konfabulacji, wskazywania fałszywych danych i manipulowania statystykami, czyli innymi słowy zwykle plecie „dudy smalone”⁴, warto wspomnieć o jeszcze jednym postulowanym przez von Schiracha artykule.

Art. 4. Prawda

Każdy człowiek ma prawo ufać, że oświadczenia składane przez osoby zajmujące stanowiska publiczne, są prawdziwe.

Po czwarte, sztuczna inteligencja z pewnością stanie się (a właściwie już jest) kolejnym narzędziem umożliwiającym manipulację. Nie jest to jednak w historii ludzkości niczym nowym⁵.

Po piąte – są też pozytywne strony rozwoju AI. Powszechna informatyzacja i stosowanie rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji – przynajmniej w mojej ocenie – może i niesie pewne zagrożenia, ale też czyni życie łatwiejszym. Ułatwia też prowadzenie kancelarii. Czy ktoś pamięta jeszcze papierowe repertoria, brak Ogniva i elektronicznego dostępu do ZUS? Uważam, że informatyzacja postępowania egzekucyjnego i w ogóle postępowania cywilnego ma prawie same plusy. Znakomicie przedstawia to Richard Susskind w książkach *Sądy internetowe i przyszłość wymiaru sprawiedliwości* oraz *Prawnicy przyszłości*. W jego opinii, którą podzielam, umiejętne wykorzystanie sztucznej inteligencji wpłynie pozytywnie na sprawność i jakość systemu prawnego. Sztuczna inteligencja jest po prostu nowym instrumentem, który może pomóc w rozwiązywaniu problemów wymiaru sprawiedliwości. Oczywiście to, jak będzie, zależy od nas – ludzi. Wszak każdego narzędzia możemy użyć zarówno w dobrych, jak i w złych celach.

I wreszcie po szóste, wykorzystanie potencjału, który oferuje informatyzacja postępowania egzekucyjnego, nie jest oczywiście możliwe bez sprawnego programu komputerowego. Program ten, właściwie na zasadzie monopolu, dostarcza „nasza spółka” Currenda. Niestety wydaje się, że zbyt często ta komornicza przecież firma wykorzystuje swoją monopolistyczną pozycję, a komornicy – co

wynika z rozmów na forach – czują się „osku-bywani” finansowo. Zwracam się więc z apelem do Zarządu o wnikliwsze i bardziej przyjazne ustalanie cen. Jeśli to jednak nie będzie możliwe, uważam, że należy rozważyć przeznaczenie tych skromnych kwot uzyskiwanych przez Currendę za doręczenia zajęć wiarygodności do US („drobne” 2 złote za sztukę) na rozwój rubryki „Komornik książkowy”.

Poniżej przedstawiam „komorniczą poezję” w trzech językach. Autorstwo i tłumaczenie – chat GPT.

Haiku o komorniku I

(pozytywne, po japońsku, z tłumaczeniem)

初夏の 強情執行官
(shoka no)

柑を届ける
(mikan wo todokeru)

強情執行官
(goujou shikkoukan)

Wiosną, komornik
Dostarcza pomarańczy
Uparty i silny

Haiku o komorniku II

(pozytywne, po japońsku, z tłumaczeniem)

千の家
(chi no ie)

取り立てのほか
(toritate no hoka)

花が咲く
(hana ga saku)

Tysiące domów
Ale poza windykacją
Kwiaty kwitną

Haiku o komorniku III

(negatywne, po japońsku, z tłumaczeniem)

こもるなし
(komoru nashi gen)

現金を持ち去る
(kinomo chikaru fumi)

踏み込まれた
(ko mareta)

Komorniku nie zbliżaj się
Zabierasz pieniądze i łamiesz prawo
Właśnie wtargnąłeś

Haiku o komorniku IV

(tylko po polsku)

Zapukał komornik
Ja udaję, że nie ma mnie
Może odejdzie?

Haiku o komorniku V

(tylko po polsku)

Komornik w drzwiach stoi
A ja nic nie mam do żucia
Tylko długów tony.

Haiku o komorniku VI

(tylko po polsku)

Komornik mnie odwiedza
A ja myślę sobie: fajnie
Może przyniósł mi pieniądze?

Haiku o komorniku VII

(tylko po polsku)

Komornik zagłada
A ja szybko chowam skarb
Nie ma tu nic dla niego.

Krótki wierszyk o komorniku

(rymowany, po angielsku, z tłumaczeniem)

In every town and every street,
A bailiff's job is no mean feat,
With writs and warrants they do roam,
Collecting debts and bringing home.

W każdym mieście, na każdej ulicy,
Praca komornika to nie lada trudność,
Z listami i nakazami chodzą w tournée,
Zbierając długi i przynosząc
je do domu.

Długi wiersz o komorniku

*(rymowany, po angielsku,
z tłumaczeniem)*

Their job is tough and often fraught,
With tension high and tempers taut,
But still they persevere each day,
To make sure debts are paid and stay.
From early dawn until late night,
They track down those
who owe a plight,
They'll knock on doors
and call on phones,
To make sure debts are paid by loans.
Some people dodge and try to hide,
But bailiffs are trained to abide,
By law and rule they do their best,
To settle debts and ease the stress.
So if you owe, just pay it back,
And save yourself from legal wrack,
For bailiffs won't give up the chase,
Until your debts are paid in place.

Ich praca jest trudna i często
pełna napięcia,
Ale mimo to wytrwają każdego dnia,
Aby upewnić się, że długi
zostaną spłacone.
Od wczesnego świtu do późnej nocy,
Śledzą tych, którzy są w potrzebie,

Stukają do drzwi i dzwonią na telefony,
 Aby upewnić się, że długi zostaną
 spłacone przez pożyczki.
 Niektórzy ludzie unikają
 i starają się ukryć,
 Ale komornicy są szkoleni,
 Aby przestrzegać prawa i zasad,
 Robią wszystko, co w ich mocy,
 Aby uregulować długi i złagodzić stres.
 Więc jeśli masz długi,
 po prostu je spłać,
 I oszczędź sobie kłopotów prawnych,
 Bo komornicy nie
 przestaną cię ścigać,
 Aż twoje długi zostaną uregulowane.

Sonet komorniczy

(tylko po polsku)

O komorniku, słyszymy i widzimy,
 Jego rolę ważną, lecz nieprzyjemną,
 Zadaniem jego jest
 długów niwelowanie,
 I ściąganie należności z zaciętością.

Z wczesnego ranka po późny wieczór,
 Poszukuje dłużników na każdej ulicy,
 Z wrzaskiem, z hałasem
 i czasem z gniewem,
 Ale zawsze z pasją i wnikliwością.

Choć zadanie to trudne
 i często spięte,
 Komornik stara się być
 sprawiedliwym,
 I ściągając długi z uśmiechem na twarzy.

Tak więc, choć ona czasem
 przygnębiająca,
 Niech praca jego będzie uznawana,
 Jako ważna i pomocna
 dla społeczeństwa.

Przypisy końcowe

- 1 Chat GPT popełnia błędy interpunkcyjne, fleksyjne (nieprawidłowa odmiana), składniowe (niepoprawna konstrukcja zdań) i leksykalne (np. „uznawana jako” zamiast „uznawana za”). Redakcja „Nowej Currendy” postanowiła ich nie korygować, traktując je jak materiał badawczy, w który nie należy ingerować [przyp. red.].
- 2 Zob. więcej: T. Ulanowski, *Krótką historia o tym, jak rewolucja rolnicza zniszczyła nam życie. Straciliśmy głównie kobiety*, „Gazeta Wyborcza” 21 maja 2019 r. oraz J.N. Harari, *Sapiens. Od zwierząt do bogów*, przekł. J. Hunia, Kraków 2018.
- 3 F. von Schirach, *Każdy człowiek*, przekł. [nż], Kraków 2022.
- 4 Powiedzenie to ma swój początek w końcu XVII w., kiedy to Jan Sobieski (jeszcze nie trzeci), nie mając dobrego zdania o królu Michale Korybutcie Wiśniowieckim (nazywał go „małą na tronie”, uważał, że królem został nie przez swoje zasługi, ale przez błędy przeciwników i populistyczną, jednakże skuteczną wśród niewykształconej szlachty kampanię elekcyjną), w ten sposób skomentował wypowiedzi króla. Król rzekomo znał szesnaście języków, jednak w żadnym nie miał nic do powiedzenia. We współczesnej polszczyźnie przyjęło się, że powiedzenia tego można używać także wobec osoby, która nie zna żadnego języka. Pozostając w epoce, nie mogę – kierując się lokalnym patriotyzmem – nie wspomnieć, że choć w Obornikach zwykle rodzą się tylko małe dzieci (w nawiązaniu do pytania: „Czy przyszedł tu na świat jakiś wielki człowiek?”), to urodził się tu też (w Rożnowie – wsi przylegającej do Obornik) Michał Skrzetuski, czyli postać stanowiąca pierwowzór Jana Skrzetuskiego z *Ogniem i mieczem* H. Sienkiewicza. Jak wieść niesie, cechy prawdziwego Jana odbiegały znacząco od sienkiewiczowskiego.
- 5 Polecam „w tym temacie” powieść U. Eco *Cmentarz w Pradze* (przekł. K. Żaboklicki, Warszawa 2021). Traktuje ona m.in. o Protokołach Mędrców Syjonu – sfabrykowanym przez carską bezpiekę tekście opisującym rzekome plany osiągnięcia przez Żydów globalnej dominacji. Tekst, pomimo braku internetu, dość powszechnego analfabetyzmu i swej absurdalności – Żydzi spotykają się na cmentarzu w Pradze raz na 100 lat, aby przedyskutować plany przejścia władzy nad światem – zdobył wielką popularność, a jego oddziaływanie można odczuć do dziś.

Już w sklepie Currenda!
www.sklep.currenda.pl

Upadek zabezpieczenia w postępowaniu cywilnym

Mateusz Wiktor Golak

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

NOWA
CURRENTA
NOWA
CURR
NOWA
CURRE

NOWA CURRENTA

CURRENTA SP. Z O.O.

---

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot

tel : +48 608 587 257

e-mail: nowa.currenta@currenta.pl

www.sklep.currenta.pl, www.czytelnia.currenta.pl

NO